

Emmanuel – Het smartvol lijden van onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus

Jezus draagt zijn kruis naar Golgota (Joa. 19, 17).

1903.

Toen Pilatus zijn rechterstoel op het verhoog verliet, volgde hem een gedeelte der soldaten en stelde zich vóór zijn paleis op, in gereedheid voor de tocht; slechts een kleine groep bleef bij de veroordeelden.

Achtentwintig gewapende Farizeeën, onder wie de 6 verwoede vijanden van Jezus (de beambten), die bij de gevangenneming van Jezus in de Olijfhof geweest waren, kwamen te paard op het forum gereden om de stoet te vergezellen. De beulen brachten Jezus midden op het forum. Verscheidene slaven kwamen door de westelijke forumpoort met de kruisbalken van Jezus en lieten de last vóór zijn voeten kletsend op de grond neervallen. De 2 dunner zijbalken die in de middenstam gevoegd moesten worden, waren met touwen aan deze lange, brede en zware stambalk vastgebonden. De wiggen, het voetblokje en het achteraf vervaardigde verlengstuk voor de titel werden met allerlei andere benodigheden door meerdere beulsknechten gedragen.

Als het kruis daar op de grond vóór Jezus neerlag, wierp Hij zich daarnaast op de knieën, omhelsde het met de armen en kuste het driemaal, terwijl Hij zacht en stil tot zijn hemelse Vader een dankgebed richtte voor de Verlossing van het mensdom, die nu voltrokken ging worden.

Evenals de priesters bij de heidenen een nieuw gebouwd altaar omhelzen, zo omarmde de Heer hier zijn kruis, het eeuwig altaar van zijn bloedig, verzoening bewerkend offer.

De beulen rukten Jezus in rechtop knielende houding en Hij moest met de grootste inspanning en met karige hulp, die Hem onder mishandeling geboden werd, de zware kruisbalk op zijn rechterschouder nemen en met zijn rechterarm omvatten.

Ik zag onzichtbare engelen Hem daarbij helpen, anders zou Hij dat gewicht onmogelijk op zijn schouders gekregen hebben. Nu lag Hij daar geknield, gebogen onder zijn last.

1904.

Terwijl Jezus bad, legden andere kruisigers de 2 moordenaars de kruis-dwarsbalken, die van de stam gescheiden waren, dwars op hun nek en bonden hun omhoog geheven handen daar op vast. Deze dwarsbalken waren niet geheel recht, maar een weinig gebogen en werden pas bij de kruisiging vastgehecht aan het bovineinde van de kruisstammen die hun met de overige gereedschappen door slaven nagedragen werden.

Nu hief de bazuinblazer der ruitery van Pilatus een geschal aan en een van de bereden Farizeeën naderde tot Jezus die daar nog met zijn last geknield lag en riep: “Het is uit met uw schijnheilige woorden”.

“Maakt dat we spoedig van Hem af zijn! Voorwaarts! vooruit!”
Met geweld rukten zij Jezus rechtop en nu woog op zijn schouders de hele last van het zware kruis, *dat wij, volgens zijn heilige woorden achter Hem moeten dragen.*
Hierop stelde zich in beweging de stoet van de Koning der Joden, zo misprezen op aarde, maar zo glorievol in de hemel.

Men had 2 koorden aan het achtereinde van het kruishout gebonden en 2 gerechtsdienaren hieven het daarmee van de grond op, zodat het hing en niet over de grond sleepte. Vier andere beulen, op een groter afstand rond Jezus, hielden de koorden vast van zijn gordelboei, die weer om zijn middel gelegd was. Zijn mantel was samengepakt en zo om zijn bovenlijf gebonden. Met de bij elkaar gebonden kruisbalken op de schouders herinnerde de

Zaligmaker mij levendig aan Isaäk, die het brandhout voor het offer van zichzelf op de berg droeg.

De bazuin van Pilatus gaf nu het teken voor het vertrek van de stoet, daar hijzelf aan het hoofd van een afdeling soldaten wilde oprukken om mogelijke onlusten in de stad te voorkomen. Hij was in wapenrusting en reed te paard en was omgeven door officieren en een troep ruiters; hierop volgde een afdeling van ongeveer 300 man te voet, allemaal afkomstig uit het gebied tussen Italië en Zwitserland (cfr. fasc. 30, nr. 1868, voetnoot 66; bedoeld is: Gallia Cisalpina).

1905.

Aan het hoofd van de kruisigingsstoet (te onderscheiden van de stoet van Pilatus) ging een bazuinblazer, die op alle straathoeken op zijn bazuin blies en het vonnis afkondigde⁹⁹.

Enige stappen achter hem kwam een troep jeugdige boeven en ander gespuis met de dranken, touwen, spijkers en wiggen en ook korven, waarin zich allerhande werktuigen bevonden. Sterker kerels droegen staken, ladders en de middenstammen van de kruisen der 2 moordenaars. De ladders bestonden slechts uit één lange staak, waar de sporten dwars door gestoken waren. Hierop volgden enige Farizeeën te paard en dan een jongen met op zijn borst de kruistitel die Pilatus had geschreven (cfr. fasc. 30, nr. 1900, voetnoot 96). Bovendien droeg deze knaap op een stok, die hij op de schouders hield, de doornenkroon, daar men het aanvankelijk onmogelijk had geacht Hem de doornenkroon gedurende de kruisweg op het hoofd te laten. Dit was geen al te boze jongen.

⁹⁹ Bazuinblazer, die het vonnis afkondigde. – Ook Brigitta en Maria van Agreda vermelden hem.

De laatste zegt: “De heraut die het vonnis moest uitroepen, opende de stoet en nu zette zich de woelige volksmenigte met de gerechtsdienaars en soldaten in beweging ...” (Blz. 336 in een beknopte uitgave van haar werken.

Nu volgde Onze Heer en Verlosser, gebogen en zwankend onder de zware last van het kruishout. Door de wrede geseling geheel verscheurd, gepijnigd en afgemat, zonder gegeten, gedronken of geslapen te hebben sedert het laatste avondmaal van gisteravond, en sedert zijn gevangenneming voortdurend dodelijk mishandeld, door bloedverlies, folterende wonden, koorts, dorst, naamloze zielesmart en angsten ten dode toe uitgeput, kon Hij op zijn naakte, gekneusde voeten slechts met de grootste moeite, langzaam en doorzakkend vooruitkomen. Met zijn rechterarm omvatte Hij de zware kruislast op zijn rechterschouder, terwijl Hij met zijn linkerhand zijn lang kleed, dat zijn onzekere schreden belemmerde, dikwijls moeizaam zocht op te nemen. Op een afstand hielden de 4 beulen het einde van de koorden vast, die aan zijn gordelboei bevestigd waren. De 2 die vooruitgingen trokken Hem voorwaarts, terwijl degenen die achter Hem kwamen, Hem ruw vooruitdreven¹⁰⁰.

Zo was zijn gang geheel onvast en telkens opnieuw verhinderden de rukkende touwen Hem zijn kleed voor zijn schreden op te nemen. Zijn handen waren gewond en gezwollen van de touwen, waarmee ze tevoren zo knellend geboeid waren geweest. Zijn gelaat was bebloed, vol builen en gezwollen plekken; zijn hoofdhaar en zijn baard waren

¹⁰⁰ De voorste trokken, de achterste stieten. – Maria van Agreda: “De gerechtsdienaren leidden Jezus voorwaarts met ongelooflijke wreedheid en onbeschaamdheid. De enen trokken Hem bij de koorden voorwaarts om Hem zijn schreden te doen verhaasten, de andere trokken naar achteren om Hem te weerhouden en te plagen. Hun gewelddaden, samen met de last van het kruis, maakten dat Hij dikwijls heen en weer waggelde en ten gronde viel.

Daar Hij bovendien tegen de stenen aanstiet, ontstonden bij iedere val nieuwe wonde, in ‘t bijzonder aan de knieën.

Ook aan de schouder veroorzaakte de kruislast een nieuwe wonder. (Deze wordt verder ook door K. vermeld, waarbij wij dan een opmerking plaatsen).

En daar Hij heen en weer waggelde, stiet nu zijn kruis tegen zijn hoofd, dan weer het hoofd tegen het kruis en zo drongen de doornen steeds dieper.” (Dit laatste natuurlijk nadat men Hem de doornenkroon weer opgezet had).

verward en samengeplakt van het bloed; de last van zijn kruis en zijn boeien drukten zijn zware, witwollen kleding tegen zijn gewond lichaam en de wol plakte vast op vele plaatsen, waar de wonden opnieuw opengereten waren.

Rondom Hem was er niets dan bespottling en wreedheid. Hij was onuitsprekelijk ellendig, doch niettegenstaande al dat ziels- en lichaamslijden *bemінде Hij zijn vijanden; zijn mond bad, zijn blik smeekte, vergaf en getuigde van zijn lijden.* De 2 beulen achter Hem, die het uiteinde van de kruisbalk met de daaraan bevestigde koorden opgeheven hielden, vermeerderden nog de last doordat zij de koorden nu eens gespannen, dan weer los neergelaten hielden, waardoor de last vaak verschoof.

1906.

Ter zijde van de stoet stapten vele soldaten met lansen. Na Jezus kwamen de beide moordenaars, die eveneens elk door 2 beulen bij de koorden aan hun gordelboei geleid werden. Zij droegen de gebogen, van de stam gescheiden dwarsbalken hunner kruisen op hun nek. Hun opengespannen armen waren op de beide uiteinden vastgebonden. Voor kleding droegen zij een lendendoek en om hun bovenlijf een soort van los overgeworpen schouderkleed zonder mouwen en aan de beide zijden open. Op het hoofd droegen zij een van stro gedraaide bolle muts; zij waren half bedwelmd van een drank die men hun gegeven had.

- De goede moordenaar was zeer stil;
- de andere onbeschaamd, brutaal en verwoed: hij lasterde en vloekte.

De beulen, mensen van lage afkomst, waren bruin en klein van gestalte en toch sterk van gestel; zij hadden kort, zwart en stoppelig kroeshaar en voor baard slechts hier en daar een vlokje haar; zij hadden in hun gelaatstrekken niets van een Jood; het waren kanaalarbeiders en afkomstig van een Egyptische slavenstam. Zij droegen voor kleding slechts een kort

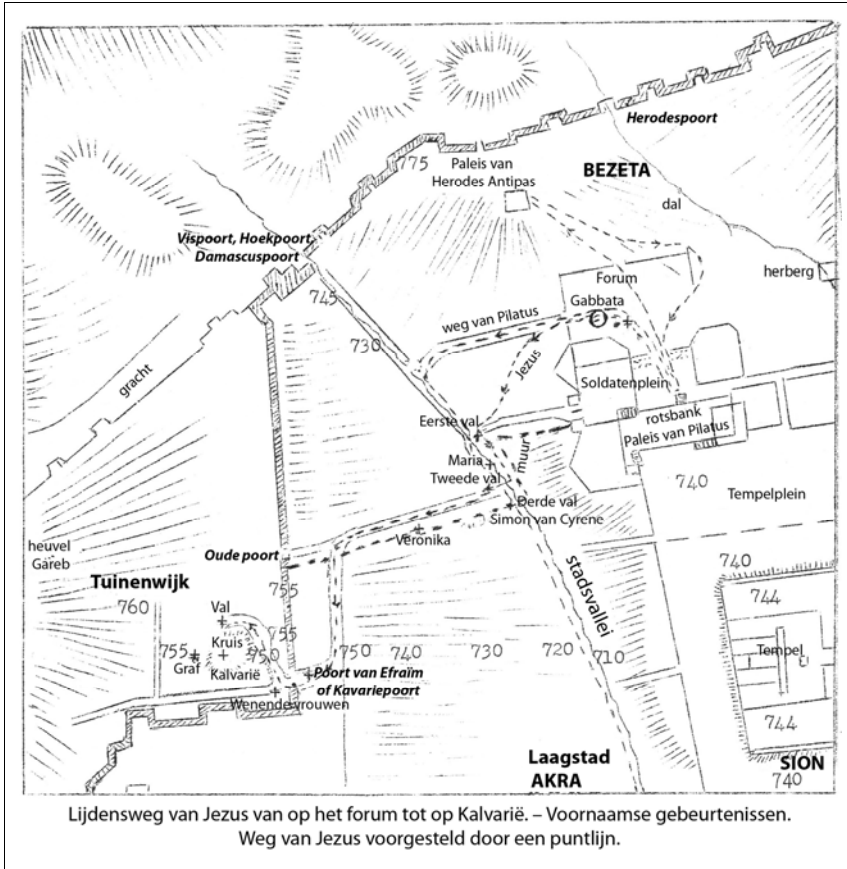
voorschootrokje en op het bovenlijf een overgeworpen dubbel borststuk van leder en zonder mouwen (scapulier); het waren verdierlijkste mensen.

Achter deze moordenaars sloot de ene helft van de bereden Farizeeën de stoet. Deze Farizeeën te paard reden afzonderlijk gedurende de gehele tocht langs de stoet op en neer om hem op dreef te houden en de orde te handhaven. Onder het gespuis dat met allerlei gereedschappen vooraan in de stoet ging, bevonden zich ook enige laaghartige Joodse straatjongens, die zich uit eigen beweging bij de stoet hadden aangesloten.

Na een aanzienlijke tussenruimte volgde Pilatus met zijn begeleiding. Voorop reed een trompetblazer te paard. Na hem kwam Pilatus in krijgsuitrusting tussen zijn officieren; hij was gevolgd door een groep ruiters en dezen door 300 man infanterie. De stoet van Pilatus trok over het forum en kwam dan op de brede weg. De stoet van Jezus volgde in het begin een andere zeer nauwe straat, een steegje tussen achterhuizen, om het volk dat zich naar de tempel begaf, niet hinderlijk te zijn en ook om die andere weg vrij te laten voor Pilatus.

Het grootste deel van die ontelbare volksmenigte had zich reeds terstond na Jezus' veroordeling verspreid; de meeste Joden waren naar hun woning teruggekeerd of hadden zich naar de tempel begeven, want het geding van Jezus had hun deze morgen reeds veel tijd gekost en daarom haastten zij zich nu om het achterstallige werk in te halen en alles voor het slachten van het paaslam in gereedheid te brengen. Toch bleef daar nog een zeer talrijke menigte mensen over, een mengsel van vreemdelingen, slaven, ambachtslieden, straatjongens, vrouwen en allerlei gepeupel, die langs zijstraten en omwegen vooruitrenden naar hoeken en open plaatsen om daar de stoet nogmaals voorbij te zien trekken. De troep Romeinse soldaten, die achter Jezus aankwam, belette alle storend gedrang dicht bij de stoet en zo moesten zij telkens langs zij- en omwegen weer vooruitlopen. De grote massa stroomde naar Golgota.

De nauwe straat waardoor men Jezus eerst leidde, was maar een paar passen breed. (Wij stellen ze ons voor lopend van de westpoort van het forum naar het zuidwesten, zie schets hieronder).

Ze loopt tussen achterhuizen, waar het erg onzindelijk is¹⁰¹.

¹⁰¹ Onzindelijk. – Te allen tijde zijn de (OUDE) Joden vuil en slordig geweest. Vóór de aankomst van de nieuwe Joden was de Jodenwijk te Jeruzalem een model van onzindelijkheid: “De steegjes liggen er vol vuiligheid en onreinheden: *“sont jonchées d'immondices.”* (Leroux, 65).

Jezus kreeg het erg te verduren: de beulen liepen hier nader bij Hem. Uit vensters en openingen in de muren hoonde Hem menig slecht mens, terwijl slaven die daar hun werk verrichtten, slijk en keukenafval naar Hem wierpen. Schurken begoten Hem met spoelwater en gier en zelfs kinderen, opgestookt, verzamelden stenen in de schoot van hun rokjes en uit de huizen door de stoet dringend, schudden zij ze Hem voor de voeten op de weg met woorden van versmading en verwensing¹⁰². Zo handelden hier de kinderen jegens Hem die de kinderen zo bemind, zo dikwijls gezegend en zalig geprezen had.

Eerste val van Jezus onder het kruis.

1907.

De nauwe straat wendde zich nabij het einde weer naar links, werd daar breder (nl. als ze in de stadsvallei uitmondt) en klom (een klein eind ver) min of meer. Een ondergrondse waterleiding komt daar uit de richting van de berg Sion; ik meen dat ze verder langs het forum vloeit, waar ook, diep in de grond, overwelfde gemetselde riolen naar de Schaapsvijver bij de Schaapspoort lopen¹⁰³. Ik hoorde het water in de riolen ruisen en klokken.

¹⁰² In de schoot van hun rokjes. – Het lange rokje, dat zelfs tot de grond neerdaalde, werd tussen de gordel omhooggetrokken en hing dubbel zelfs tot op de knieën en weer opgenomen vormde het een zak waarin men iets kon bergen of men kon in de boezem binnen iets bergen.

¹⁰³ Het water dat K. in de riool onder de grond hoorde klokken, kon uit het noorden, oosten en westen komen.

De naam Sion wordt ook wel eens gegeven aan de gehele westelijke helft van het oude Jeruzalem, zoals in Guides bleus, Israël, blz. 339.

Dat het verder naar de Schaapsvijver vloeide, schijnt ons onmogelijk, hoewel het water van de heuvel Bezeta zuidoostwaarts naar die vijver vloeit door de riolen waarvan K. Emmerick reeds sprak in nummer 1858, zie fasc. 30, nr. 1858.

Hier, vóór het zo juist vermelde klimmen van de straat, is een dieper plaats, die, wanneer het geregend heeft, dikwijls vol water en modder staat, en er ligt daar, zoals dit meer het geval is in de straten van Jeruzalem, die op vele plaatsen ongelijk zijn, een grote overstapsteen om de straat droogvoets te kunnen oversteken.

Toen Jezus met de zware last van zijn kruis daar aankwam, begaf Hem de kracht om verder te gaan en toch trokken en stieten zij Hem onbarmhartig, zodat de goddelijke kruisdrager over de uitspringende steen in zijn volle lengte plat ter aarde viel en de kruisvracht van zijn schouders naast Hem neer gleed. Zijn drijvers vloekten, rukten, sloegen en schopten Hem. Er ontstond een opstopping in de stoet en een gedrang rond Jezus.

Te vergeefs strekte Hij de hand uit of iemand Hem wou helpen: "Ach! het is weldra voorbij", zuchtte Hij, en bad, doch de Farizeeën schreeuwden: "Op! drijft Hem op, anders sterft Hij nog in onze handen!"

Hier en daar ter zijde van de weg stonden wenende vrouwen met kinderen, die van angst huilden en jammerden.

Met bovennatuurlijke hulp hief Jezus het hoofd weer op en de helse beulen, in plaats van zijn lijden te verlichten, zetten Hem hier de doornenkroon weer op.

Na Hem onder mishandeling van de grond te hebben opgericht, legden zij het kruis opnieuw op zijn schouder en nu was Hij genoodzaakt zijn gefolterd, gedoornenkroond hoofd

Overstapstenen in de straten waren niet hinderlijk, want lasten werden niet met wagens of karren door de steden vervoerd, maar op de rug van ezels en kamelen.

In de straten van Pompeji, een oude Italiaanse stad, die door opgraving weer te voorschijn kwam, liggen nog steeds sedert de Romeinse tijd van afstand tot afstand zulke stenen, om het overstappen van de ene kant der straat naar de andere in regentijd te vergemakkelijken (cfr. Hil. Thans, Vertellen, III, 178; ook H. L., jg. 1956; Mod. Woordenboek: Overstapsteen).

met vermeerdering van pijn naar de ene zijde gebogen te houden om de kruisboom onder de brede kroon op de andere zijde te kunnen dragen.

Zo schreed Hij nu strompelend met vermeerderde pijn verder en waar de straat breder werd en even begon te stijgen, sloeg Hij deze in.

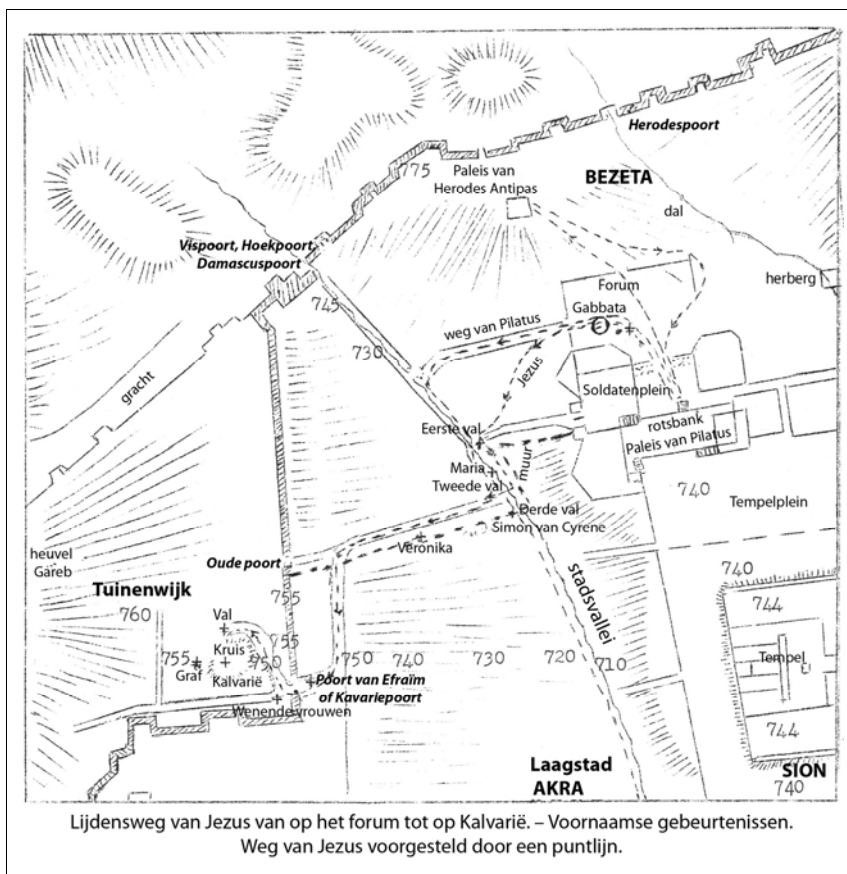
Jezus ontmoet zijn Moeder. – Tweede val.

1908.

De Moeder van Jezus deelde naar de geest in al het lijden van haar Zoon. Door smart verscheurd had zij, ongeveer een uur geleden, nl. nadat het onrechtvaardige vonnis over Hem uitgesproken was, met Joannes en met enige H. Vrouwen het forum verlaten.

Zij hadden vele, door Jezus' lijden geheiligde plaatsen bezocht en vereerd (zie fasc. 30, nr. 1864 en voetnoot 64), doch toen het geloop van het volk, het bazuingeschal en de stoet van Pilatus met de soldaten het teken voor haar waren dat de treurige tocht naar Kalvarië een aanvang nam, kon Maria niet langer weerstaan aan haar verlangen naar de nabijheid van haar Zoon; zij wilde Hem zien in zijn lijden en zij verzocht de H. Joannes haar naar een plaats te brengen, waar Hij voorbij moest komen.

Zij waren van de kant van Sion gekomen (onduidelijk welk Sion); zij gingen over de ene zijde van de gerechtsplaats, welke Jezus verlaten had (forum?) vervolgens door een poort en door gangen, die anders niet open waren, nu echter wel wegens de toevloed van volk, dat zich in alle richtingen bewoog. Zo kwamen zij door het westelijk gedeelte van een paleis dat met een poort uitkwam op de brede weg welke de stoet van Jezus na zijn eerste val was ingeslagen.

(zie kaart; deze weg volgde de stadsvallei en liep meer naar het zuidoosten dan naar het zuidwesten. Waar op de kaart de naam Maria bij een kruisje staat, komt een steegje uit het oosten; de hoek is de plaats waar Maria op Jezus wachtte en Hem ontmoette).

1909.

Ik weet niet meer heel duidelijk: is het een vleugel van de woningen van Pilatus met welks gebouwen het door hoven, binnenplaatsen en gangen verbonden schijnt te zijn, of is het, zoals ik het mij heden meen te herinneren, het eigenlijke

woonhuis van de hogepriester¹⁰⁴? Het gerechtshuis op Sion is eigenlijk slechts zijn ambtswoning.

Joannes wist van een goedhartig dienaar of portier gedaan te krijgen dat hij deze poort opende en hem met Maria en haar gevolg er door liet passeren om aan de andere kant van het gebouw te komen. Ook de poort aan deze kant opende hij voor hen. Een van de neven van Jozef van Arimatea was bij hen; ook Suzanna en verder Joanna Chusa en Salome van Jeruzalem volgden de H. Maagd.

Toen ik de bedroefde Moeder van God, bleek, met roodgeschreide ogen, sidderend en bevend, van boven tot beneden in een blauwachtig grauwe mantel gewikkeld, met haar gevolg dit huis zag doorkruisen, doorvoer mij een schok van ontzetting en schrik. Men hoorde het geraas en geschreeuw van de naderende stoet over de huizen heen, het bazuingeschal en de stem van de omroeper, die op de hoeken bekend maakte dat iemand naar de

¹⁰⁴ Het eigenlijke woonhuis van de hogepriester. – De eerste val van Jezus had plaats op de plek waar de tegenwoordige kruisweg hem herdenkt, nl. als Jezus aankwam bij de weg die door de stadsvallei naar het zuidzuidoosten loopt; 37 m verder komt op deze weg een steegje uit het oosten op deze weg uit en wij kunnen ons met de traditie voorstellen dat Maria uit dit straatje kwam of ten minste uit een poort die hier op de grote weg openging en tot het woonhuis van Kaïfas behoorde. Dit huis schijnt in de traditie een echo te hebben nagelaten.

Sommige oude pelgrims wijzen het gerechtshuis van Kaïfas aan bij de 4^e kruiswegstatie.

Zo zegde Ernoul in 1231: “Men toont een gevangenis waarin Jezus in de nacht van zijn gevangenneming opgesloten werd.”

In 1310 wijst Marinus Sanutus het gevang en gerechtshuis op dezelfde plaats aan, nl. het klooster van Onze-Lieve-Vrouw der Bezwijming, waar de ontmoeting van Maria met de kruisdragende Jezus heeft plaatsgehad. (D.B. Prétoire, k. 625). Dit zou het gevolg kunnen zijn van het feit dat Kaïfas in deze omgeving zijn woonhuis heeft gehad.

kruisdood geleid werd¹⁰⁵. De portier deed de deur open en het lawaai klonk nu duidelijker en angstwekkender.

Maria bad en zei tot Joannes: “Wat zal ik doen? Moet ik getuige zijn van dat schouwspel of wil ik mij verwijderen? Zal ik de schok overleven?”

Joannes antwoordde haar: “Indien Gij nu hier niet blijft, zult ge er later misschien veel spijt over hebben.”

Hierop gingen zij door de poort naar buiten en Maria zag rechts in de straat, die hier weer even omhoog steeg, doch ter plaats waar Maria stond, weer effen werd. Ach! hoe doorboorde het geschal van de bazuin haar hart! De stoet kwam nader en nader; hij was nog slechts tachtig passen verwijderd, toen zij uit de poort traden. Hier liep geen volk de stoet vooruit; ter zijde echter en erachter liepen enige groepen. Veel straatvolk dat het laatst het forum verlaten had, liep nog steeds verspreid door zijstraten vooruit naar andere geschikte plaatsen om toe te zien.

Bij het zien naderen van die vele beulsknechten met de talrijke, wrede marteltuigen in triomfantelijke, uitdagende houding, begon de Moeder van Jezus te beven, te kermen en zich de handen te wringen. Een van de boeven vroeg aan de mensen die ter zijde meeliepen met de stoet: “Welk een vrouw is dat, die daar zulk een spektakel maakt?”

En een van de meelopers antwoordde: “Het is zijn Moeder, de Moeder van die Galileëër!”

Dit vernemend overlaadden die schurken de jammerende Moeder van Jezus met beschimpingen; zij wezen haar elkaar aan met de vinger en een van die ellendelingen pakte de

¹⁰⁵ Een omroeper maakte het vonnis bekend. – “Volgens de Talmud, 150 jaar na Christus' dood op schrift gesteld, ging een heraut de veroordeelde vooraf om de misdaad en de veroordeling bekend te maken (cfr. fasc. 30, nr. 1900, voetnoot 96). De gestrafte was gedwongen zelf het werktuig van zijn straf tot op de executieplaats te dragen.” (D. Rops, Jez. 407).

kruisnagelen in zijn vuist en hield ze met spottend hoongelach vóór haar aangezicht.

Maria echter, door medelijden overweldigd, zag niets dan Jezus, en leunde, geheel van smart verbijzeld tegen de poort om niet ten gronde te vallen; zij was bleek als een lijk en haar lippen waren blauw.

De Farizeeën reden voorbij; op hen volgde de jongen die het opschrift droeg en, ach! een paar schreden achter hem kwam *Gods Zoon, haar Zoon, de Heilige in Israël de Verlosser!*

Hij strompelde vooruit, gebogen onder de zware last van zijn kruis, genoodzaakt het hoofd met de doornenkroon zijwaarts te houden wegens het kruis op zijn schouder.

De beulen trokken haar liefste Zoon aan de koorden vooruit. Zijn aangezicht was bleek, bebloed en mismaakt; zijn baard kleefde spits in elkaar van het bloed.

Hij wierp met zijn ingevallen, bloedbedropen ogen¹⁰⁶ van onder de brede, wrede doornenkroon een blik vol medelijden en smarten op zijn Moeder, doch struikelde en viel ten tweeden male onder zijn kruis op knieën en handen ter aarde.

¹⁰⁶ Bloedbedropen ogen. – Uit de openbaringen der H. Brigitta: “Tegenover de H. Maagd gekomen wreef Jezus het bloed uit zijn ogen en richtte zijn blik op zijn Moeder, die op hetzelfde ogenblik haar ogen vestigde op Hem.”

De ontmoeting van Jezus en Maria, hoewel niet gesteund op evangelisch gezag, is onaantastbaar zeker.

De traditie gaat terug tot de apostolische tijden. Reeds in de 4^e eeuw werd op die plaats een kerk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw der Bezwijming, Notre Dame du Spasme. In deze kerk werd van oudsher ‘de steen van de H. Maagd’ bewaard als een zeker bewijs van deze gebeurtenis.” (Pet. Boll. T 16, blz. 106).

Is wellicht door deze ‘steen der H. Maagd’ de steen bedoeld met de indrukken van de knieën of handen der H. Maagd ?

De minnende Moeder zag in de hevigheid van haar liefde en smart niets en niemand meer, geen soldaten, geen beulen, doch alleen haar innig geliefde, haar ellendig mishandelde Zoon. Haar handen wringend van smart legde zij, vooruit stormend, in een oogwenk de korte afstand van enige stappen af van de huisdeur tussen de opstappende beulen tot bij haar Jezus en dan zonk zij bij Hem neer op haar knie, Hem omhelzend. *Ik hoorde de woorden 'Mijn Zoon' en 'Moeder', doch ik weet niet of zij die woorden werkelijk uitspraken of alleen in de geest.*

Maar nu ontstond een verward gedrang. Joannes en de vrouwen wilden Maria terugleiden; de gerechtsdienaren beschimpten en belasterden haar en een van hen zei: “Vrouw, wat wilt gij hier? Hadt gij Hem beter opgevoed, dan was Hij nu niet in onze handen!”

Bij meerdere soldaten evenwel bemerkte ik een ontroering, wat hen niet belette Maria achteruit te drijven, doch geen van de beulen raakte haar aan. Joannes en de H. Vrouwen leidden haar weg en gekomen bij een hoeksteen van de poort, die de muur steunde, zonk Maria op haar knieën, als dood van smart. Zij was met de rug naar de stoet gekeerd en zij steunde met haar handen, eerder hoog dan laag, aan de schuin oplopende steen, waartegen zij neerzonk. Deze steen was groen dooraderd en waar haar knieën hem aangeraakt hadden, bleven er ondiepe indrukken achter. Hetzelfde deed zich voor waar haar handen er tegen geleund hadden, doch deze indrukken van haar handen waren minder diep; ze waren stomp en geleken op die welke een slag met de vlakke hand in een deeg zou achterlaten. Die steen was nochtans zeer hard.

Onder het episcopaat van Jakobus de Mindere werd hij overgebracht naar de eerste katholieke Kerk, die de kerk bij de vijver Bethesda geweest is (zoals wij verder zullen zien in de nrs. 2158-2162).

Ik herhaal hier wat ik reeds gezegd heb (fasc. 29, nr. 1803, voetnoot 23 en nr. 1815, voetnoot 30), dat ik dikwijls indrukken, zoals deze hier, bij sommige gewichtige gebeurtenissen, in steen heb zien ontstaan onder de aanraking van heilige personen.

Dit is zo waar als het diepzinnig gezegde: “Een steen moet zich daarover erbarmen.” Zo waar ook als dit ander woord: “Zo iets maakt indruk.”

De eeuwige waarheid heeft in haar barmhartigheid nooit de boekdrukkunst nodig gehad om aan de nageslachten een getuigenis en bewijs van iets heiligs na te laten.

Terwijl door toedoen van de soldaten die met lansen naast de stoet gingen, deze weer in beweging kwam, brachten de 2 leerlingen (nl. Joannes en een neef van Jozef van Arimatea) de Moeder van Jezus veilig binnen de poort en deze werd achter hen gesloten.

De beulen hadden Onze Heer ondertussen weer overeind gerukt en het kruis anders op zijn schouder gelegd. De erboven op gebonden kruisarmen waren min of meer losgeraakt en een daarvan was naast het kruis in de touwstrikken naar onder gezonken. Deze arm nu hield Jezus met zijn hand omvat en zo hing de kruisstam van achter wat meer naar de grond toe.

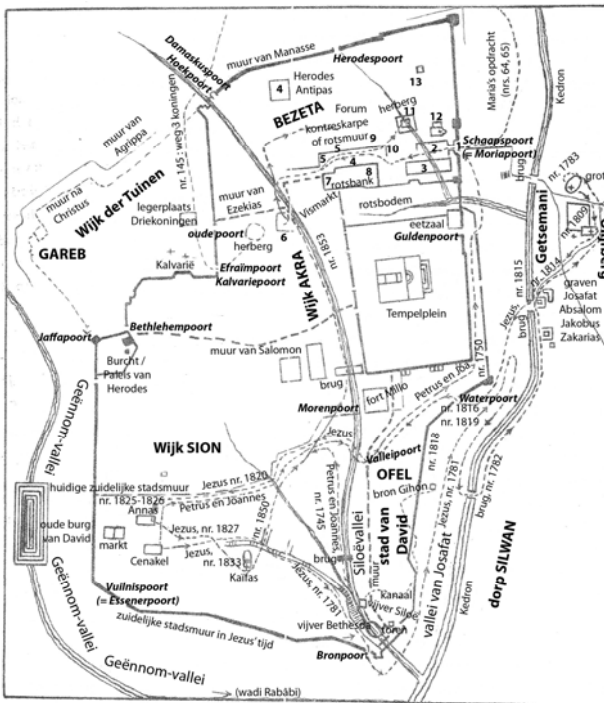
Tussen het gespuis dat onder schimpen en jouwen met de stoet meeliep, zag ik hier en daar enige wenende vrouwen geheel omsluierd vooruit strompelen.

Simon van Cyrene. – Derde val van Jezus (Mt. 27, 32; Mk. 15, 21; Lk. 23, 26).

1910.

De stoet ging in de brede straat verder door een boogpoort van een oude binnenmuur van de stad. Vóór deze poort is een nog al ruime plaats of plein¹⁰⁷, waar 3 straten op uitkomen.

¹⁰⁷ Poort van oude binnenmuur waarvóór een plein. – Het is de oude Vispoort in de muur, thans binnenmuur, van Ezekias (zie kaart in fasc. 2 of grote kaart 3).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Konteskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.
8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Hier moest Jezus nogmaals over een grote steen stappen. Hij struikelde, zonk neer en het kruis viel naast Hem op de grond. Ook Hijzelf viel, greep naar de steen om steun te hebben, doch lag daar geheel machteloos plat ter aarde en bezat de kracht niet meer om op te staan. Nu kwamen daar enige voornaam geklede personen voorbij, die naar de tempel gingen; door medelijden met Jezus bewogen zeiden zij: “Ach! de sukkelaar sterft!”

Weer ontstond er geharrewar; zij slaagden er niet in Jezus op de been te brengen en de Farizeeën die de stoet begeleidden, zeiden tot de soldaten: “Wij krijgen Hem niet levend op de strafplaats. Zoekt iemand die Hem het kruis helpt dragen.”

Op deze plaats, waar ook de huidige kruisweg de 5^e statie herdenkt, vindt men nog in situ (= ter plaatse, in de oorspronkelijke toestand), op hun plaats gebleven kolossale stenen van een oude stadsmuur.

Heeft hier een oude stadsmuur gelopen van west naar oost, dan vorderde de natuur van de plaats dat ook hier een poort aangebracht was voor de weg, die door de stadsvlei liep. Op dit punt moest een poort zijn. Het is de Vispoort, die later bij een uitbreiding van de stad door Manasses, opgevolgd werd door de meer noordelijk gelegen nieuwe Vispoort (Hoekpoort, nu Damaskuspoort) uit Nehemias 3, 3; (cfr. Emmanuel, fasc. 8, deel 'Jeruzalem', G. Voornaamste stadspoorten van Jeruzalem).

Vóór deze poort was een ruim plein. Vanaf de oudste tijden vond men steeds een plein bij elke voorname poort; het diende tevens tot markt. Hier liep in bijzondere omstandigheden het volk bijeen; hier werd beraadslaagd, rechtspraak gehouden, werden beslissingen en maatregelen getroffen (cfr. Deut. 16, 18; 21, 19; 22, 15; Rut, 4, 11).

Lediggangers en werklozen kwamen op het poortplein pratend hun tijd doorbrengen nieuwtjes inwinnen of vertellen of ook wachten op werkgevers om bij dezen wat geld of de kost te verdienen. De kooplieden vonden daar elkander. Politiekers wierven er aanhangers voor hun partij. Voor de Semieten waren poortpleinen wat agora's en forums waren voor de Grieken en Romeinen. Hier volgen een paar voorbeelden. Wij lezen in Nehemias: “Nu verzamelde zich het hele volk als één man op het plein vóór de Waterpoort. En men verzocht Esdras ... de Wet aan het hele volk voor te lezen ... (cfr. Neh. 7, 1, etc.). De psalmist legt Jezus deze woorden in de mond: “Die aan de poort wijn zaten te drinken, zongen spotliederen op Mij.” (Ps. 69, 13)?

Juist daalde daar uit de middelste straat (uit het westen) een heiden af; nl. Simon van Cyrene, die van zijn 3 zonen vergezeld was. Onder zijn arm droeg hij nog een bundel rijshout; hij was een tuinier en kwam van zijn werk uit de tuinen nabij de oostelijke (moet zijn: westelijke) stadsmuur¹⁰⁸. Jaarlijks kwam hij met vrouw en kinderen kort vóór het paasfeest naar Jeruzalem om, evenals soortgelijke tuinarbeiders, hier en daar bij de burgers de heggen te snoeien. Hij kon zich door het gedrang niet uit de voeten maken, en daar de soldaten aan zijn kleding zagen dat hij een heiden en een eenvoudig dagloner was, grepen zij hem vast, trokken hem erbij en dwongen hem de Galileeër het kruis te helpen dragen. Eerst bood hij weerstand, protesteerde met afkeer tegen hun dwang, maar kon er zich toch niet aan onttrekken. Zijn kinderen schreiden en huilden, doch enige vrouwen, die de man kenden, namen ze met zich mee.

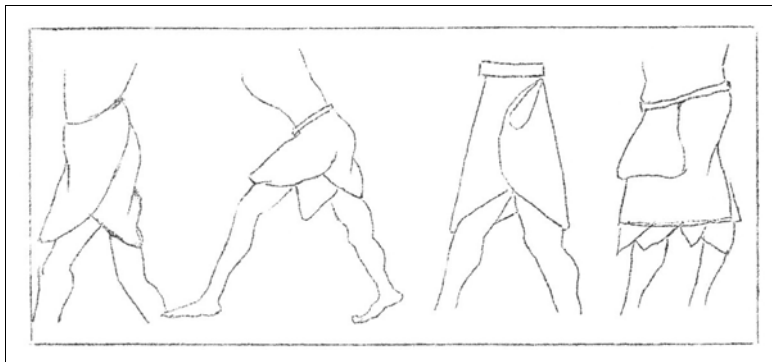
Simon ondervond aanvankelijk een grote afkeer en tegenzin. **De arme Jezus zag er zo schrikwekkend ontdaan en ellendig uit. Zijn klederen waren reeds weer geheel met slijk bedekt, vooral ten gevolge van zijn vallen. *Hij weende en zag Simon met een erbarmende, indrukwekkende blik aan.***

Simon moest Jezus van de grond helpen opstaan. Hierop bonden de beulen de ene kruisarm meer naar achteren en hechtten die met een touw op Simons schouders vast. Simon volgde Jezus dicht op de voet en nu drukte de kruislast minder zwaar op Hem alleen.

Zij trokken ook de doornenkroon weer anders en zo geraakte eindelijk de treurige stoet weer in gang.

¹⁰⁸ Simon kwam uit het westen, daalde de straat af die Jezus na deze val zal inslaan. Hij kwam van de tuinen, dus uit de Tuinenwijk die ten W. van de stadsmuur gelegen was. Dus moest K. zeggen in plaats van oostelijke, westelijke stadsmuur. De fout kan ook een misverstaan geweest zijn van Brentano, die toen geen geografie of topografie van Palestina en Jeruzalem kende.

Simon was een sterke man van veertig jaren; hij ging blootsvoets en droeg om het bovenlijf een kort schouderkleed, terwijl zijn lendendoek uit een band van enige lappen bestond (cfr. fasc. 16, nr. 629; fasc. 1, nr. 6, voetnoot 16);

zijn sandalen, die met riemen aan de benen vastgehecht waren, hadden spitse toppen.

Zijn zonen droegen tunieken met gekleurde strepen.

Twee van hen waren reeds jongelingen, dit waren Rafus en Alexander (Mk. 15, 21), die zich later bij de leerlingen van Jezus hebben aangesloten. De derde was nog kleiner; later heb ik hem als knaap nog bij de H. Stefanus gezien. **Het duurde niet lang of Simon kwam diep onder de indruk en werd heilzaam ontroerd**¹⁰⁹.

¹⁰⁹ De namen van 2 zonen van Simon van Cyrene zijn ons ook bekend uit het Evangelie van Markus. De Evangelist noemt ze bij hun namen Rufus en Alexander, omdat hij schrijft voor de Romeinen die deze 2 zonen kenden; zij waren de prins der apostelen naar Rome gevolgd en hadden er waarschijnlijk ook enige tijd gewoond.

Veronika met de zweetdoek.

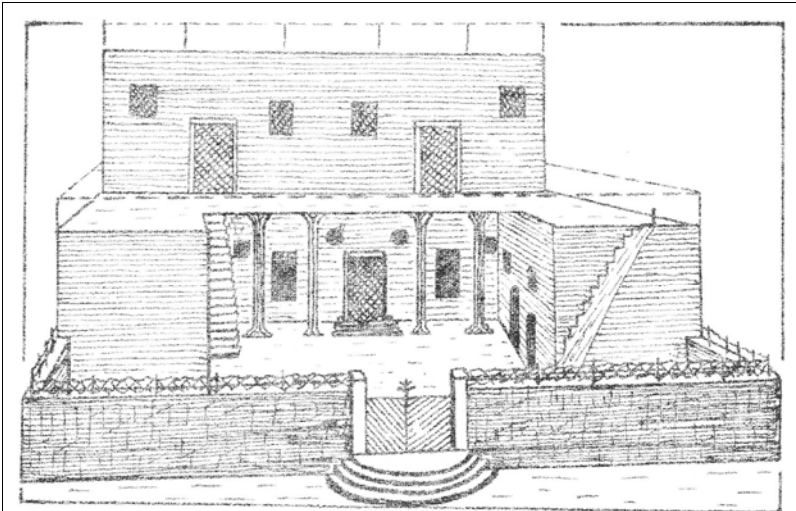
1911.

De stoet sloeg nu een lange straat in, die een weinig naar links buigt en waarin verschillende zijstraten uitkwamen. Vele lieden, op hun best gekleed, trokken uit alle richtingen tempelwaarts.

Bij het zien van Jezus gingen velen uit een farizeese vrees voor ontreiniging uit de weg; anderen daarentegen betuigden enig medelijden.

Simon had ongeveer een paar honderd schreden ver Jezus' kruis helpen dragen, toen een grote aanzienlijke vrouw met een meisje aan de hand uit een prachtig huis de stoet tegemoet snelde. Dit huis ligt aan de linkerkant van de straat. Met een trap bereikt men over een stoep het voorhof dat met een brede muur en een blinkend traliewerk omgeven is.

(Dit traliewerk zal wel op de muur gestaan hebben en het geheel zal niet slecht geleken hebben op de afbeelding van een modern huis dat men hieronder afgetekend vindt).

nr. 1911 : Ongeveer zoals hieronder kunnen wij ons Veronika's huis voorstellen.

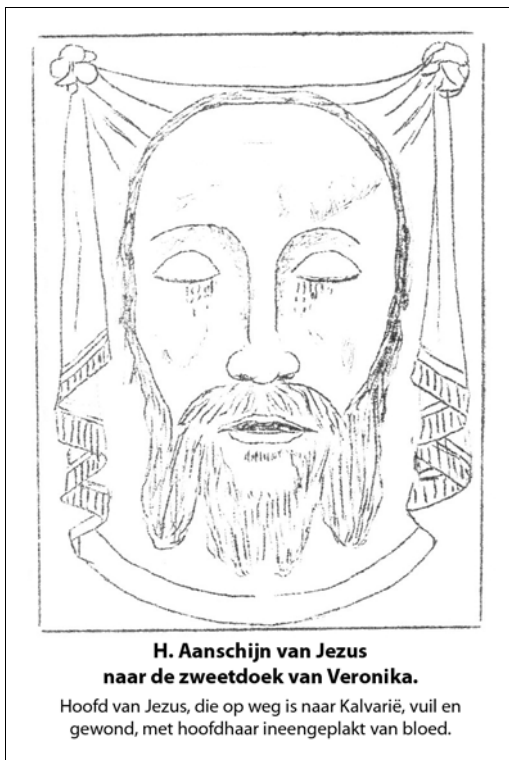
Deze vrouw was Serafia, de echtgenote van Sirach, een lid van de tempelraad. Naar aanleiding van hetgeen zij heden verrichtte, bekwam zij later de naam Veronika (van ‘vera ikoon’, d.i. ‘ware afbeelding’). Thuis had zij een kostbare, gekruide wijn bereid met het heilig verlangen de Heer op zijn kruisweg daarmee te verkwikken.

Terwijl zij smartvol op de uitvoering van haar verlangen wachtte, was zij de stoet reeds eenmaal tegemoet gelopen; dit geschiedde, toen de ontmoeting van Jezus en Maria plaats had en ik zag haar, niet ver van dit gebeuren, met een meisje aan de hand dat zij tot haar pleegkind had aangenomen, gesluierd en onrustig langs de stoet aankomen. Het grote gedrang maakte het haar toen evenwel onmogelijk tot bij Jezus door te dringen en zo was zij dan naar haar huis teruggekeerd om daar de Heer af te wachten.

Met een doek over haar schouders en gesluierd kwam zij nu weer de straat op. Het meisje dat ongeveer 9 jaar oud was en dat onder een afhangend doek een kan of kruikje wijn verborgen hield, stond naast haar, toen de stoet naderde. Zij die voorop gingen trachtten te vergeefs haar terug te drijven; zij was buiten zichzelf van liefde en medelijden en drong met het kind dat zich aan haar kleed vasthield, door het ter zijde meelopend gepeupel en dan dwars tussen de soldaten en gerechtsdienaren en kwam midden op de weg bij Jezus.

Nu viel zij op haar knieën en hief haar doek met het ene uiteinde open gespreid naar Hem omhoog, terwijl zij deze smeekbede tot Hem richtte: “Gedoog dat ik het gelaat van mijn Heer en Meester afdroog!”

Jezus vatte de doek met de linkerhand vast en drukte hem met de open vlakke hand tegen zijn bebloed aangezicht. Vervolgens bracht Hij zijn linkerhand met de doek naar zijn rechterhand, waarmee Hij het kruis omvat hield, drukte de doek tussen beide handen samen en reikte hem haar tenslotte met een dankwoord terug.

Veronika kuste de doek en schoof hem onder haar mantel op haar hart en stond nu op. Nu hief het meisje bedeesd het kruikje met wijn naar de Zaligmaker omhoog, doch de soldaten en gerechtsdienaren verboden haar onder honen en schimpen die verkwikking aan de Zaligmaker over te reiken. Veronika echter was erin geslaagd Jezus de zweetdoek aan te bieden, dankzij de snelheid en stoutmoedigheid van haar daad. Dit veroorzaakte een gedrang van toelopend volk met als gevolg een verwarring in de stoet, die nauwelijks 2 minuten duurde en Veronika de aanreiking van de zweetdoek mogelijk maakte¹¹⁰.

¹¹⁰ Bij deze verrukkelijk schone en stichtelijke gebeurtenis moeten wij een ogenblik stilstaan.

Over deze vertraging en meer nog over deze daad van openbare hulde aan de Heer waren de bereiden Farizeeën en de beulen ten hoogste verbitterd en zij begonnen Jezus weer, maar nu nog erger te slaan en te mishandelen, doch Veronika, het kind bij de hand nemend, vluchtte ijlings in haar huis.

Uitweiding over Veronika.

Het voorval van de afdroging van Jezus' aangezicht door Veronika wordt door geen evangelist verteld; het steunt op apocriefe geschriften en de traditie, doch kan redelijkerwijze niet worden ontkend en het wordt aanschouwelijk door onze zienster bevestigd en voorgesteld.

Haar naam.

De vorm Veronika wordt door Katarina geïnterpreteerd als betekend: '*vera imago*' of icoon. Omdat de verbinding van een Latijns met een Grieks woord, hoewel mogelijk, nochtans minder waarschijnlijk is geven anderen de voorkeur aan de vorm Berenikê, d.i. die de zegepraal behaalt.

Beide vormen passen voortreffelijk op Veronika.

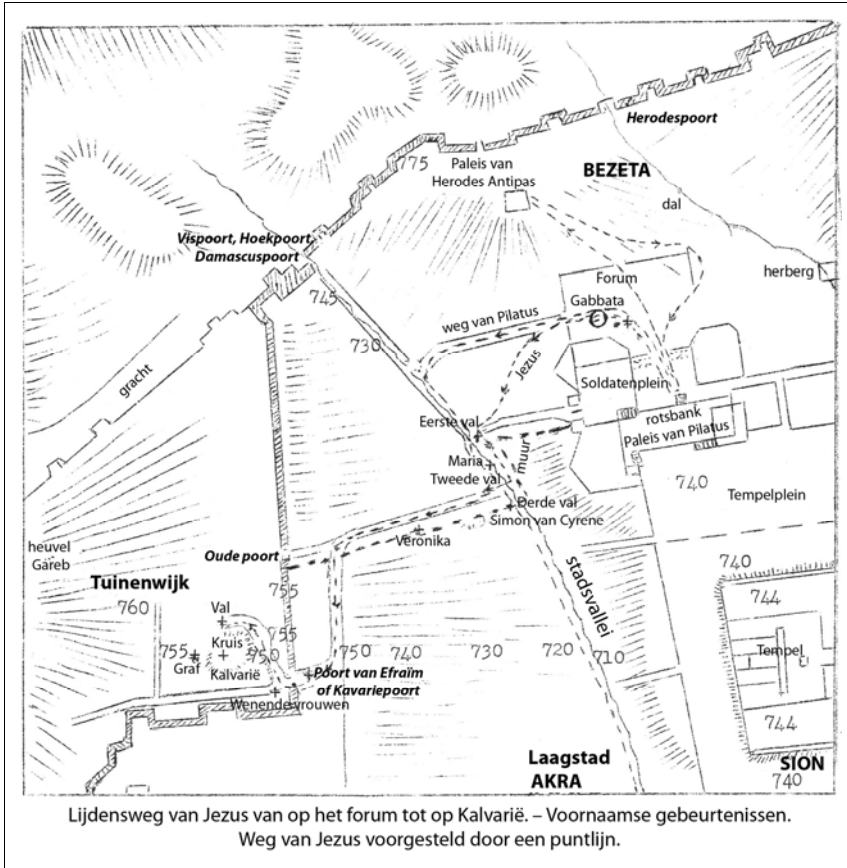
- De eerste omdat ze volgens de legende en de traditie de ware afbeelding van Jezus aangezicht heeft opgevangen of verkregen;
- de tweede, omdat ze volgens onze zienster een flinke, moedige, dappere vrouw was en in deze kruiswegscène de zegepraal op Jezus' vijanden heeft behaald, haar doel heeft bereikt en Jezus werkelijk heeft getroost.

Deze kruiswegscène wordt door de geleerden als een louter legende bestempeld, maar wat is er al niet nodig, als het om vrome dingen gaat, om die mannen te bevredigen? Wij hebben reeds 1.000 en nog eens 1.000 bewijzen gegeven van de juistheid en betrouwbaarheid van K.'s verhalen. Zij noemt op zeer vele plaatsen deze moedige vrouw, die Jezus zo beminde en onbeschroomd diende. Neem alle passages waarin ze voorkomt weg als onbetrouwbaar of niet waar, dan mag men ook al

het overige ontkennen en dan natuurlijk ook alles wat met de Evangelieën overeenkomt. Hetgeen werkelijke onzin is.

Haar huis.

Dit wordt nog getoond in Jeruzalem, dichtbij de plaats waar het tafereel van Veronika of 6^e kruiswegstatie wordt herdacht (zie schets).

De straat die volgt op de 5^e kruiswegstatie, Simon van Cyrene, stijgt uit de stadsvalei westwaarts langzaam omhoog. Met haar begint de

beklimming van de Kalvarieberg; ze is eng, schilderachtig, van afstand tot afstand overweld en hier en daar stijgt ze met trappen. Na een weg van 85 m gaat men onder een boog die de straat overspant en men bereikt aan de overzijde de 6^e statie; deze wordt aangeduid door een stuk kolom dat in de muur van een huis links of aan de zuidkant van de straat ingemetseld is.

Volgens onze K. had dit huis een voorhof, waarvan de ingangpoort zelf een trap had. Het huis zelf lag dus niet onmiddellijk aan de straat. Het tegenwoordige 'huis van Veronika' lees ik bij De Gryse, II, 67, ligt enige meters beneden (dieper dan) de straat. Daarnaast en er boven hebben de Melkieten of Grieks-katholieken een kapel.

Betekenis.

De episode van Veronika is verrukkelijk en leerrijk, natuurlijk ook deze van Simon van Cyrene, maar de eerste verdient de voorrang in dit opzicht dat Simon Jezus noodgedwongen hielp, terwijl Veronika het aandurfde uit geestdriftige liefde.

Nochtans zijn zij allebei voorafbeeldingen en modellen van dat soort **personen die in de Kerk geroepen zijn om door hun eerherstel en medelijden Jezus zijn kruis te helpen dragen, Hem te troosten en zijn barmhartigheid voor de zondaars te verwerven.**

De houding van Veronika, die, hoewel een vrouw, zich niet laat weerhouden aan Jezus openbaar hulde en liefde te bewijzen, terwijl de apostelen vol schrik ver weg in hun holen zitten te sidderen, is gewoonweg heldhaftig.

In fasc. 26, nr. 1387, voetnoot 757 schetst K. haar karakter met deze enkele woorden: "Ze is onbeschroomd, dapper, beslist en stoutmoedig."

Wij lezen bij Dubois: "De daad die Veronika stelde was op zichzelf een akte van menslievendheid en vriendschap, maar het was verboden die te betonen aan schuldigen en veroordeelden."

In Petits Boll. wordt het bestaan van die bewonderenswaardige Heilige verdedigd, ook het feit van de kruiswegscène, waardoor zij zulk een grote vermaardheid heeft verworven. Ook wordt daar de reis van

Veronika naar Rome en de genezing van keizer Tiberius bij het zien van de zweetdoek met het aangezicht van Jezus er op, historisch zeker genoemd.

De auteur, die haar leven schetst, noemt de door K.E. verhaalde episode wondermooi, natuurlijk en aanneembaar. “Wij leren”, zegt hij, “Veronika het best kennen uit de verhalen van de zienster”.

Ook verzamelt hij alles in zijn schets wat K.E. over Veronika meedeelt. Alleen volgt hij haar gevoelens niet, waar K. zegt dat Veronika te Jeruzalem gestorven is, zoals wij straks zullen zien. Op dit punt geeft hij de voorkeur aan een traditie, die haar als helpster van een leerling in de zuidwesthoek van Frankrijk, nl. te Soulac bij Bordeaux, doet arbeiden en sterven. Na haar dood werd haar lichaam, zegt hij, naar Bordeaux overgebracht, waar zij doorheen de eeuwen de grootste verering genoot.

Dit geschilpunt betreffende de plaats waar Veronika haar laatste levensjaren doorbracht en waar zij stierf, kunnen wij natuurlijk niet oplossen, want het is niet al evangelie wat K.E. beweert. Een verwarring met een andere persoon is mogelijk en ook al eens een tegenspraak. Anderzijds zijn ook niet alle tradities betrouwbaar.

Veronika, zo vervolgen de Pet. Boll., neemt een voorname plaats in onder de meest populaire heiligen. Met deze populariteit hangt samen de godsvrucht tot het H. Aanschijn dat Jezus op haar doek zou hebben nagelaten. Deze godsvrucht werd in de loop der eeuwen niet alleen nooit onderbroken, maar breidde zich steeds meer uit.

De H. Brigitta waarschuwde vanwege Onze-Lieve-Heer zelf sommige geleerden, die in haar tijd twijfels opperden tegen de authenticiteit van het H. Aanschijn op de zweetdoek.

Toen te Rome navraag gedaan werd of de 6^e kruiswegstatie te Jeruzalem niet best zou worden afgeschaft, daar ze niet berust op het Evangelie en niet wetenschappelijk bewezen is, daar men de traditie slechts tot in de 5^e eeuw kan nagaan, werd geantwoord dat de statie behouden en de traditie geëerbiedigd diende te worden.

Het schijnt ook dat de traditie verder dan tot de 5^e eeuw teruggaat, want Veronika en haar dood zijn vermeld in het apocrief evangelie van Nikodemus, 4^e eeuw. In de 3^e eeuw werd haar leven geschetst door de

H. Methodius, die door de H. Hiëronymus om zijn wetenschap en heiligheid geroemd wordt.

Volgens de traditie zond keizer Tiberius in het 3^e jaar na Jezus' dood Volusianus heimelijk naar Jeruzalem om inlichtingen over Jezus' dood en verrijzenis in te winnen. "De boden vernamen dat een vrouw met name Veronika een ware afbeelding van Jezus in haar bezit had en zij wisten haar te overreden om mee naar Rome te gaan. De keizer lag ziek te bed, maar na het H. Aanschijn gezien te hebben, richtte hij zich gezond op. Deze wonderbare genezing verklaart de grote welwillendheid van de keizer jegens de christenen en zijn verering voor Christus." (cfr. Dubois, 276, Pet. Boll. 3 februari; Mislin, II, 189).

De zweetdoek met het H. Aanschijn berust volgens sommigen in de Sint-Pieterskerk te Rome. Volgens andere auteurs is dit niet de oorspronkelijke afbeelding, doch slechts een kopij ervan.

Volgens Titus Brandsma is het H. Aanschijn dat in de St. Pieters te Rome vereerd wordt, niet te vereenzelvigen met de doek van Veronika, wijl dit op doek is geschilderd.

Vier heilige aanschijns zijn zeer bekend, omdat ze niet door menselijk vernuft of kunstenaarshand zijn ontstaan, maar door goddelijke scheppingskracht.

Het zijn de afbeeldingen van

- Edessa,
- Veronika,
- de sacra Tavola van de H. Lukas en
- de lijkwade van Turijn.

Over deze 4 afbeeldingen hebben wij in fasc. 13, nr. 458, voetnoot 213 de zeer interessante proefneming geplaatst van een Franse artiest die in de 4 afbeeldingen hetzelfde authentiek aanschijn van Christus terugvindt, zodat ze het product niet kunnen zijn van menselijk werk en vernuft, maar in 't bestaan geroepen moeten zijn door goddelijke kracht.

1912.

Nauwelijks was Veronika in haar kamer teruggekeerd en had zij de zweetdoek vóór zich op de tafel uitgespreid of zij viel in bezwijming ten gronde; het kleine meisje knielde, met nog steeds het wijnkruikje in de hand, wenend naast haar neer. In deze toestand trof haar een huisvriend aan, die bij haar binnentrad. Hij vond haar bewusteloos bij de zweetdoek liggen, waarin het bebloede aangezicht van Jezus verschrikkelijk en tevens wonderbaar duidelijk was ingedrukt; hij was diep getroffen; hij bracht haar tot zichzelf en maakte haar opmerkzaam op het aanschijn van de Heer. Jammerend van medelijden, doch tevens met troost vervuld viel Veronika bij de doek op haar knieën en riep uit: “De Heer heeft mij een aandenken gegeven, nu wil ik alles verlaten.”

De zweetdoek was van een zeer fijne wol, een baan bijna driemaal zolang als breed. Gewoonlijk droeg men zulk een zweetdoek om de nek gehangen. Vaak hing nog een tweede over de schouders neer. Het was de mode om met zulk een doek bedroefden, wenenden, terneergeslagenen, vermoeiden of zieken tegemoet te gaan en hun gelaat daarmee af te drogen ten teken van deelneming en medelijden. Ook gaf men in de warme landen elkander zulk een zweetdoek ten geschenke. Veronika bewaarde later die doek; hij hing steeds aan het hoofdeinde van haar legerstede; na haar dood kwam hij, via de H. Vrouwen bij de Moeder Gods terecht en vervolgens door de apostelen in de Kerk.

1913.

Serafia was een nicht (achternicht) van Joannes de Doper, want haar vader was de zoon van een broer van de vader van Zakarias; zij was van Jeruzalem afkomstig.

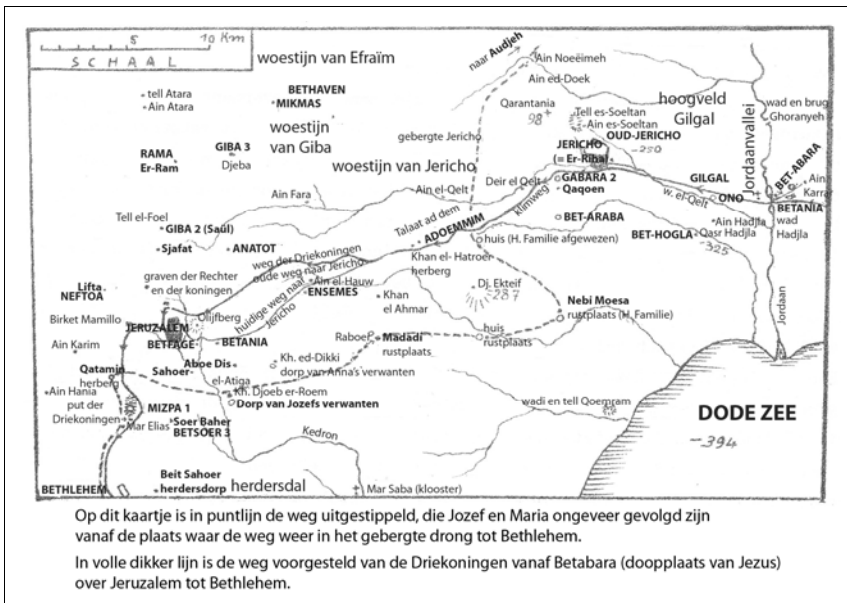
Toen Maria als vierjarig meisje onder de tempelmaagden gebracht werd, zag ik Joakim en Anna met hun gevolg hun intrek nemen in het vaderlijk huis van Zakarias in de buurt van de vismarkt. Toen was dit huis bewoond door een zeer oude bloedverwant van

Zakarias. Ik geloof dat het zijn oom en dus de grootvader van Serafia kan geweest zijn.

Ik zag haar toen reeds aanmerkelijk ouder dan de H. Maagd, wellicht een vijftal jaar ouder. Ook ter gelegenheid van het huwelijk der H. Maagd met de H. Jozef zag ik dat zij ouder was dan de H. Maagd.

Zij was ook verwant met de oude Simeon die profeteerde bij de opdracht van Jezus in de tempel en nog was zij van kindsbeen af bevriend met zijn zonen. Reeds op zeer jeugdige leeftijd bezaten dezen als een soort erfenis van hun vader een zeer vurig verlangen naar de Messias, waarmee ook Serafia bezielde was.

Destijds vormde deze verwachting van het Heil en van de Messias lange tijd een soort geheime vriendschapsband tussen vele goede mensen, waarvan de anderen geen vermoeden hadden.

Toen Jezus op twaalfjarige leeftijd in Jeruzalem achterbleef om in de tempel te onderwijzen, zag ik Serafia die ouder dan de Moeder van Jezus en toch nog niet getrouwd was, voedsel voor Jezus naar de kleine herberg zenden, een kwartier van Jeruzalem, naar de kant van Bethlehem, waar Hij zich ophield als Hij niet in de tempel vertoefde om te leren (cfr. fasc. 4, nr. 110, voetnoot 238).

In diezelfde herberg (te Qatamin) bracht Maria na de geboorte van Jezus, toen zij van Bethlehem naar de tempel ging om haar goddelijk Kind op te dragen, met de H. Jozef een dag en 2 nachten door bij 2 oude lieden, die Essenen waren.

De vrouw was een verwante van Joanna Chusa en zij kenden de H. Familie en Jezus. Die herberg was een stichting voor armen (behoefte reizigers; mogelijk de herberg uit Jeremia, 41, 17).

Jezus en zijn leerlingen namen er dikwijls hun intrek en ik zag in de laatste tijd, toen Jezus dagelijks (vóór zijn lijden) in de tempel onderwees, Serafia zeer dikwijls spijzen sturen naar dat huis, maar toen woonden er andere mensen in.

1914.

Serafia trad laat in de echt. Haar man Sirach was een afstammeling van de kuise Suzanna en lid van de tempelraad. Daar hij aanvankelijk een tegenstander van Jezus was, kreeg zijn vrouw wegens haar innige vriendschapsbetrekkingen met de Heer en met de H. Vrouwen, het erg van hem te verduren; zelfs sloot hij haar soms in een kelder op.

Door Jozef van Arimatea en Nikodemus werd hij tot beter gevoelens gebracht en hij stond zijn vrouw dan zelfs toe Jezus te volgen en te dienen. Gedurende het geding tegen Jezus bij Kaïfas, gisterennacht en hedenmorgen, sprak Hij zich openlijk ten gunste van Jezus uit, zoals ook Nikodemus en Jozef van Arimatea en nog anderen die Jezus genegen waren; zij scheurden zich allen van het Sanhedrin af en wel voorgoed.

Serafia was voor haar leeftijd nog een schone, majestueuze vrouw; zij moet nochtans boven de vijftig jaren oud zijn. Bij de triomfantelijke intocht van Jezus in Jeruzalem, die wij op Palmenzondag herdenken, zag ik haar met een kind op de arm in het gezelschap van andere vrouwen, haar sluier van haar hoofd nemen en hem met gevoelens van vreugde en eerbied en toewijding op de weg uitspreiden.

Met diezelfde sluier kwam zij thans Jezus tegemoet, weliswaar op een zeer treurige, doch nog veel zegenrijker triomftocht, om Hem ermee in zijn lijden te verkwikken en te troosten. Ook verschaftte haar die sluier de nieuwe, zegevierende naam Veronika (Berenikê = zegebrend of behalend).

1915.

Thans nog is hij in de Kerk een voorwerp van openbare verering¹¹¹.

¹¹¹ Voetnota van Brentano. "Daar de begenadigde hier zo vele bijzonderheden over Veronika meedeelt, voegen wij er nog datgene aan toe, wat zij, opgewekt door aanraking van relikwieën, op 2 augustus 1821 over deze Heilige vertelde.

In het derde jaar na Christus' Hemelvaart zond de keizer van Rome een gezant naar Jeruzalem om alle geruchten in te zamelen, die daar in omloop waren over de dood en verrijzenis van Jezus.

Die gezant bracht Nikodemus, Serafia en de leerling Epafras, een bloedverwant van Joanna Chusa met zich mee naar Rome.

Deze Epafras was een zeer eenvoudig dienaar van de leerlingen, gelijk hij voortijds een dienaar en bode van de priesters in de tempel was geweest. Reeds in de eerste dagen na de Verrijzenis had hij Jezus bij de apostelen in het Cenakel en ook nog bij andere gelegenheden dikwijls weergezien.

Ik zag Veronika bij de keizer die ziek te bed lag. Zijn bed was een paar treden boven de grond verheven en ervóór hing een groot gordijn; de kamer was vierkant, niet heel groot en zonder vensters. Het licht viel er in door een opening in het plafond en met neerhangende touwen kon men kleppen of luiken openen en dichtmaken.

De keizer was alleen; zijn dienaren hadden zich teruggetrokken in de voorkamer. Ik zag dat Veronika, benevens de zweetdoek, nog een van de

grafdoeken bij zich had en dat zij de zweetdoek voor de keizer open gespreid hield. Deze doek was een lange, smalle baan stof, die zij vroeger tot sluier om hoofd en hals gedragen had. Het beeld van Jezus' aangezicht bevond zich op het ene uiteinde.

Terwijl zij dit deel voor de keizer opengevouwen hield, vatte zij het langer overig gedeelte dat neerviel, met de andere hand bij elkaar. Het aangezicht van Jezus was niet als een eigenlijke schilderij in verf, maar het was met bloed daarin afgedrukt; de afbeelding was ook breder dan een aangezicht, omdat de doek verder dan het aangezicht rond het hoofd van Jezus had gelegen.

Op de andere doek die Veronika mee had, zag ik de afdruk van het geselde lichaam van Jezus. Ik meen dat het een van de doeken was, waarop men Jezus vóór de graflegging gewassen had. Ik zag niet dat men de keizer met die doeken aanraakte noch dat hijzelf ze aanraakte. Door een blik erop herkreëg hij de gezondheid.

Hij wilde Veronika te Rome houden en haar tot beloning een huis en goederen en goede dienaren geven, doch zij verlangde niets anders dan naar Jeruzalem weer te keren en daar te sterven waar Jezus gestorven was. Ook zag ik haar met haar gezelschap naar de heilige stad teruggaan.

In de vervolging tegen de christenen, dezelfde waarin Lazarus en zijn zusters op een schip zonder roer in volle zee gedreven werden, nam Veronika met enige andere vrouwen de vlucht, doch men kreeg haar te pakken en zette haar gevangen in een kerker.

Daar stierf zij als martelares en getuige van de waarheid (die Jezus is) de hongerdood voor haar Meester, die door haar zo dikwijls gespijzigd was geworden met het aardse brood en die zelf haar met zijn vlees en bloed ten eeuwigen leven had gevoed.

Ik herinner mij nog, doch slechts vaag, eenmaal gelezen te hebben dat de zweetdoek van Veronika na haar dood bij de H. Vrouwen bleef, dat de leerling (of apostel) Taddeüs hem meenam naar Edessa en daar, zoals nog elders, vele wonderen ermee deed; dat die doek ook te Konstantinopel geweest is en door de apostelen in het bezit van de Kerk gekomen is.

Eens docht het mij dat hij te Turijn was, waar de lijkwade van Christus berust, maar in die tijd heb ik de geschiedenis van alle heilige doeken gezien, omdat ze zich in mijn herinnering wel verward zullen hebben.

Ook heden heb ik nog veel gezien over Veronika, doch ik zal maar niets ervan meedelen, omdat ik niet meer alles duidelijk weet te onderscheiden."

Dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij. – Vierde en vijfde val onder het kruis (Lukas, 23, 27-31).

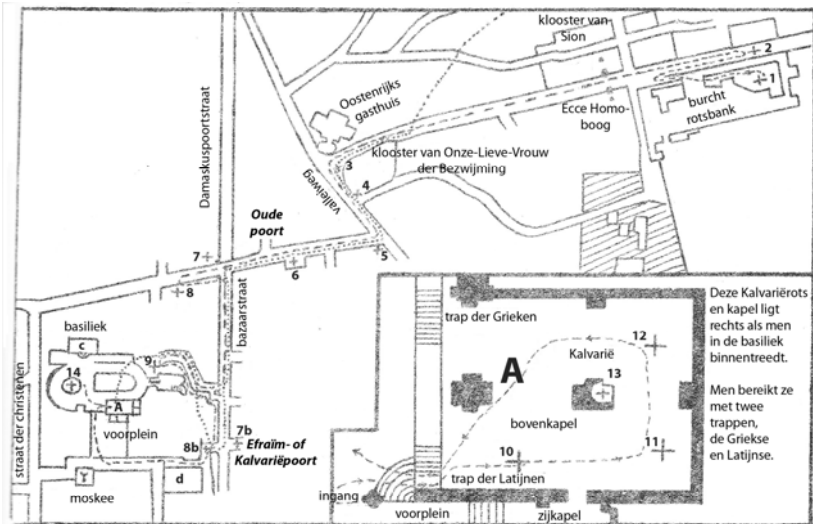
1916.

De stoet was nog op een aanzienlijke afstand van de stadspoort en nabij deze daalde de weg een weinig¹¹².

(Einde van de nota en het commentaar).

¹¹² De door Jezus gevolgde weg vanaf het huis van Veronika. – Van hier voort begint hij tamelijk vlug te klimmen. “Deze weg opgaand heeft men de indruk, dat men, naar de stadsmuur toe, een berg beklimt.”

Zie kaart en schets.

- 1e statie: Jezus' ter-dood-veroordeling.
- 2e statie: Jezus wordt met het kruis beladen.
- 3e statie: 1e val van Jezus onder het kruis.
- 4e statie: Jezus ontmoet zijn moeder.
- 5e statie: Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis dragen.
- 6e statie: Afdroging van Jezus' aangezicht door Veronika.
- 7e statie: Jezus valt voor de 2e keer onder het kruis.

- 8e statie: vrouwen wenen om Jezus.
- 9e statie: Jezus valt voor de 3e keer onder het kruis.
- 10e statie: Jezus wordt van zijn klederen beroofd.
- 11e statie: Jezus wordt aan het kruis genageld.
- 12e statie: Jezus sterft aan het kruis.
- 13e statie: afdoening van het lichaam van Jezus van het kruis.
- 14e statie: Jezus wordt in het graf gelegd.

De poort is sterk en lang; eerst gaat men onder een gewelfde boog, dan over een brug en dan nog eens onder een boog door. De poort ziet (niet vlak naar het westen, doch) in de richting waar de zon staat om 4 uur in de namiddag.

Als men uit de stadspoort treedt, loopt links de stadsmuur (nog even verder) naar het zuiden over ongeveer dezelfde afstand als van mijn woning naar de stadskerk, wat ongeveer enkele minuten kan bedragen. Dan wendt hij zich een goed eind ver naar het westen en draait eindelijk naar het zuiden en sluit zo de berg Sion in. Rechts van de (Kalvarie-)poort loopt de muur noordwaarts tot

Op dit punt schijnt in de stadsmuur een toe gemetselde poort geweest te zijn, buiten gebruik gesteld en daarom 'oude poort' genoemd. In de christelijke traditie kreeg ze de naam Gerechtopoort, omdat men geloofde of veronderstelde dat Jezus door deze poort de stad uitgegaan was.

Even verder zou Hij zuidwaarts een weg ingeslagen zijn en zo Kalvarië bereikt hebben. Onze Katarina laat Hem, eer Hij de stadsmuur bereikt heeft, zuidwaarts een weg inslaan, die op een kleine afstand parallel loopt met de muur. Deze weg volgt Hij tot tegenover de Efraïmpoort die na Christus ook de naam Kalvariepoort kreeg. Van dit laatste stuk weg is het dat Katarina zegt dat hij naar de poort afdaalde.

Aan de Efraïmpoort heeft de archeologie speciaal haar aandacht gewijd, zonder nochtans een duidelijk beeld ervan gekregen te hebben. Latere bouwwerken, muren en poorten die verband houden met de verbouwde stad Aelia Kapitolina, alsook wijzigingen aangebracht door de bouwmeesters bij de bouw van de H. Grafbasiliek hebben op dit punt het oorspronkelijk beeld, loop en structuur van muren en poort vertroebeld en onherkenbaar gemaakt.

Waar K. spreekt van een boog, brug en tweede poortboog, kunnen wij dus haar aanduiding niet bewijzen maar kunnen ze aannemen op grond van het feit dat haar aanwijzingen over het algemeen juist zijn, gelijk ook hier in het algemeen haar aanduiding van de loop der muren.

de Hoekpoort (huidige Damaskuspoort) en van daar oostwaarts langs de noordzijde van Jeruzalem (zie grote kaart 3).

Toen de stoet de poort naderde, dreven de beulen Jezus met nog ruwer geweld vooruit. Vlak vóór de poort was er op de oneffen en stuk gereden weg een grote modderpoel. De wrede beulen sleurden Jezus vooruit; men ging hier dichterbij elkaar.

Simon van Cyrene zocht meer op zijde te gaan om gemakkelijker te zijn (en de waterplas te vermijden), doch hierdoor veranderde de richting van de kruisbalk op Jezus' schouder en de arme Zaligmaker, die nu voor de vierde maal onder de kruislast bezweek, viel hard neer in de modderpoel en slechts met moeite kon Simon het kruis nog tegenhouden.

Met een hoge en duidelijke, hoewel gebroken stem, zegde Jezus: "Helaas! helaas! Jeruzalem! Hoe heb Ik u bemind als een hen die haar kuikentjes onder haar vleugelen verzamelt en gij stoot Mij zo wreedaardig buiten uw poorten." De Heer was dodelijk bedroefd.

Doch de Farizeeën keerden zich naar Hem en schimpten: "Die rustverstoorder is nog niet getemd; Hij verkoopt nog nieuwe onzin!"

Onder trekken en slaan sleurden zij Hem uit de poel.

Simon van Cyrene werd over deze wrede behandeling van Jezus door de beulen zo verontwaardigd dat hij uitriep: "Als het niet gauw met uw wreedheden uit is, dan gooi ik het kruis op de grond, al zou ikzelf door u gedood moeten worden!"

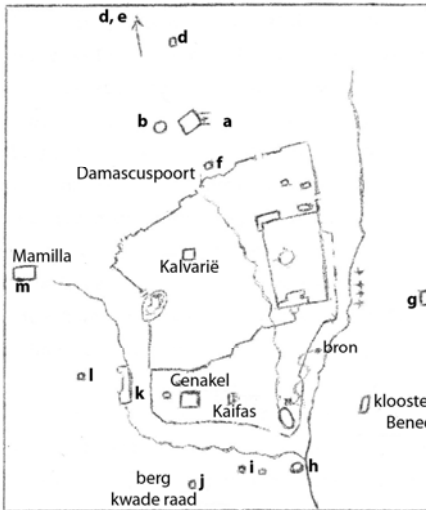
1917.

Rechts van de poort (Efraïm- of Kalvariepoort) (als men deze uitgaat), scheidt zich aanstonds van de weg een ruwe, niet brede weg af, die enkele minuten noordwaarts loopt de Kalvarieberg op. (De afstanden zijn gewoonlijk overdreven). De grote weg zelf splitst zich OP ENIGE AFSTAND in drieën.

- Een vertakking richt zich links naar het zuidwesten door de vallei Gihon naar Bethlehem toe¹¹³.

¹¹³ De weg liep door de vallei Gihon naar Bethlehem. – Uit de Bijbel is bekend de Gihon-bron, thans Mariabron of bron der trappen, Ain-el-Deradj geheten en ontspringend aan de oostvoet van de heuvel Ofel (I Sam. 1, 33-45; II Kron. 32, 30).

Gihon is hier ook niet bij vergissing gezegd voor Gê-Hinnom of Hinnomdal, want in nr. 1947 komt Abenadar uit de vallei Gihon in de vallei Hinnom. Door vallei Gihon is bedoeld de vallei ten westen van Jeruzalem, die begint bij Birket Mamilla en deze reusachtige waterbak wordt door K. verder bron Gihon genoemd. Dit Birket ligt 600 m ten noordwesten van de Jaffapoort (zie tekst en kaartje in fasc. 8, deel 'Jeruzalem', I. Enige tot nog toe niet genoemde monumenten rondom de stad).

- de Sint-Stefanuskerk (a);
- de ronde plaats, waar de eerste martelaar gestenigd werd (b);
- de graven van Helena, koningin van Adiabena, en van haar zoon Izates en zijn talrijke kinderen (c);
- de graven van de rechters (d);
- graven van Sanhedristen (e);
- de grot van Jeremias (f);
- de grafcatacomben der profeten (g);
- de bronput Rogel (h);
- de akker van de pottenbakker (i);
- het verzamelhuis van Kaïfas (j);
- de enorme waterbak, Birket es-Sultan (k);
- de grafgrot van Herodes (l);
- de vijver of Birket Mamilla (m).

De vallei die daar begint, loopt eerst in de richting van de Jaffapoort en wendt zich vóór deze poort zuidwaarts. Waar ze zich opnieuw oostwaarts wendt, krijgt ze de naam Hinnom, nu wadi Rababi.

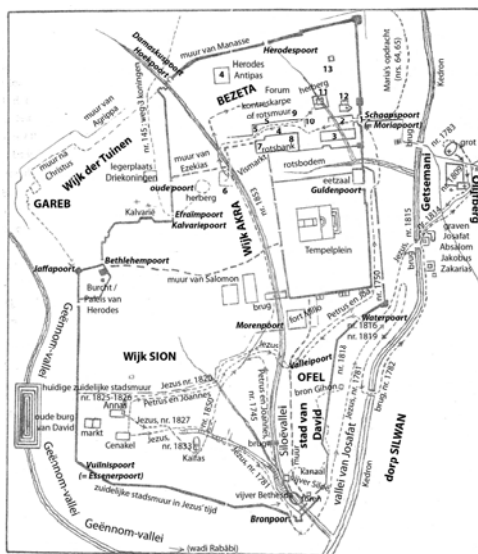
Het gebruik van de naam Gihon door K. vindt niet zijn grond in de Bijbel; zij volgt wellicht de mening van haar tijd, waarin men het Bijbelse Gihon in deze omgeving ten westen van Jeruzalem zocht. Zo wordt die westelijke vallei Gihon genoemd door Mislin in II, 180 en op zijn kaart; ook in Pet. Boll. T I, 157, nota; ook door een Duits protestantse reiziger in 'Umwanderungen', blz. 150.

Midden in deze vallei ten westen van westelijk Sion, ligt een grote waterbak, wellicht de draken- of serpentespiscien van Flavius Josephus; welnu, zo wordt gezegd in Guides bleus, Israël, blz. 328: “Deze piscien noemt men te Jeruzalem nu nog de piscien van Gihon, haar bij dwaling vereenzelvigend met de bron Gihon uit het Oud Testament.”

Juist hetzelfde vinden wij bij de onderzoeker V. Guérin: “Het bovenste gedeelte van de vallei Ben-Hinnom (dus, tot waar ze zich naar het oosten wendt), is algemeen bekend onder de naam vallei van Gihon.” (Samarie, I, 16).

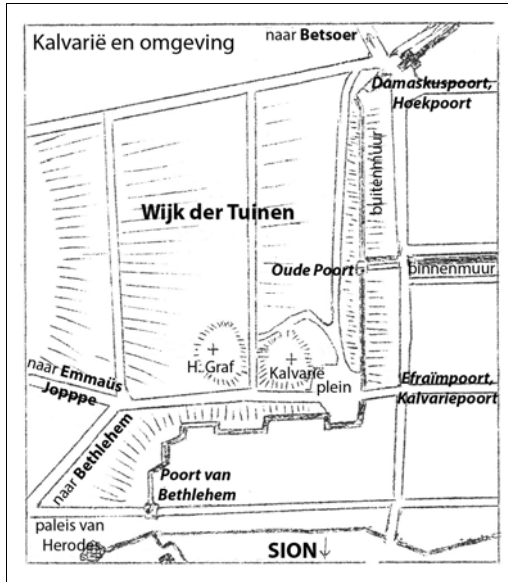
Dezelfde onderzoeker zegt nog in Terre Sainte dat te Jeruzalem, benevens Gihon in de Kedronvallei, een ander Gihon bestaat op het plateau waarop zich Birket Mamilla bevindt, 600 m ten noordwesten van de Jaffapoort. Van dit plateau daalt de vallei af, die in haar eerste gedeelte eveneens Gihon heet. Juist dit Birket en deze bovengedeelte worden door K. Gihon genoemd. Maar zij kent ook de Gihonbron in de Kedronvallei.

In nr. 1919 geeft K. ook de naam Gihon aan een berg en ze bedoelt de hoogvlakte met Birket Mamilla en de helling die er naar opstijgt. Dit alles om beschuldiging van onzin bij Jeruzalemkenners te voorkomen.

1. Morijspoort, in Jezus' tijd lee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hoogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelling van de rotsbank met aan dezer noordwest soldaatplein en kazerne.
8. Op de oosthelling van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de liggende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toewerptouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

- Een tweede vertakking loopt (recht) westwaarts naar Emmaüs en Joppe en
- de derde rechts naar het noordwesten om de Kalvarieberg (met een boog) naar de Hoekpoort, waaruit de weg naar Betsoer leidt (naar Betsoer 1, thans Beit-Soeriq, 10 km ten noordwesten van Jeruzalem, zie schets hieronder).

In het besproken nummer wijst K. ook de Bethlehempoort aan. Deze beantwoordt niet geheel aan de moderne Jaffapoort, die ook nu nog de Bethlehempoort genoemd wordt, maar ze lag 100 m meer oostelijk, zie schets in huidig nr. 1917 en in fasc. 2.

In Jezus' tijd bestond de Jaffapoort nog niet, want eerst enige jaren na zijn dood werd de heuvel Gareb of noordwesthoek van Jeruzalem met de Tuinenwijk bij de stad ingelijfd en ommuurd.

Op deze weg horen wij Jezus opnieuw bedreigingen tegen Jeruzalem uitspreken, dus, mag men zeggen, tot in de dood.

Het is de laatste van die vele, steeds opnieuw herhaalde bedreigingen, waarmee Hij een begin maakte en waarop wij met nadruk gewezen hebben in fasc. 14, nr. 538, voetnoot 256. De moeite waard om te herlezen.

Van de poort waardoor Jezus buiten de stad geleid werd, kan men links in zuidwestelijke richting de Bethlehempoort zien. Van alle poorten van Jeruzalem liggen deze 2 het naast bij elkaar (zie schets hiervoor)

Midden op de grote weg buiten de poort (van Efraïm), vanwaar de smaller zijweg naar Kalvarië opstijgt, was aan een paal een bord of plakkaat opgehangen met het opschrift in het wit, dat de terdood-veroordeling van Jezus en de 2 moordenaars bekend maakte. De letters waren verheven en schenen er op geplakt. Niet ver van daar stonden aan de hoek van de (naar de vallei) neer lopende weg een talrijke groep van wenende en weeklagende vrouwen; het waren jonge dochters en arme vrouwen uit Jeruzalem, met kinderen die de stoet vooruit gelopen waren en ook nog vrouwen uit Bethlehem, Hebron en andere omliggende plaatsen; deze waren voor het paasfeest naar Jeruzalem gekomen en hadden zich hier bij de groep van Jeruzalemse vrouwen aangesloten.

Jezus dreigde hier nogmaals te vallen. Hij viel wel niet plat ten gronde, maar zakte toch als onmachtig neer. Achter de dubbel gebogen Heer liet Simon het kruis op de grond zinken, naderde en ondersteunde Hem en de Heer leunde aan tegen zijn barmhartige helper.

Dit is de vijfde val van Jezus onder het kruis.

De vrouwen en dochters begonnen bij het zien van zijn lijden en ellende luide te huilen, te jammeren en te klagen en staken naar Joodse gewoonte linnen doeken naar Jezus uit om daarmee zijn gelaat af te drogen.

*Hierop wendde de Heer zich tot hen en sprak:
"Dochters van Jeruzalem - waarmee Hij ook bedoelde alle bewoners uit de dochtersteden van Jeruzalem - weent niet over Mij, maar veeleer over uzelf en over uw kinderen, want zie, er zal een tijd komen, dat men zal zeggen: zalig de onvruchtbaren en de lichamen, die niet gebaard, en de borsten die geen*

kinderen gevoed hebben. Dan zal men de bergen aanspreken en toeroepen "Bergen, valt toch op ons en gij heuvelen, bedekt ons toch! Want, als men dit doet aan het groene hout, hoe zal men dan handelen met het onvruchtbare en dorre hout!?"

Nog vele andere treffende woorden in die zin sprak Jezus, maar ik ben ze vergeten. Toch weet ik nog dat er in voorkwam: dat hun wenen beloond zou worden en dat zij voortaan andere wegen moesten bewandelen, enz. Dit gebeurde in een rustpoos, want de stoet had een oponthoud. Het vooraan lopende gespuis dat de foltertuigen droeg, besteeg nu reeds de Kalvarieheuvel en achteraan kwamen nog ongeveer honderd man Romeins voetvolk uit het gevolg van Pilatus. Deze was de kruisigingsstoet op een kleine afstand tot hier bij de (Kalvarie-)poort gevolgd en dan op zijn stappen langs dezelfde weg teruggekeerd.

Jezus op Golgota. – Zesde en zevende val.

1918.

De stoet zette zich daarna weer in beweging. Met zijn zware kruislast werd Jezus door de beulen onder slaan en rukken vooruit gedreven op het lastige ruwe pad, hetwelk tussen de stadsmuur en de Kalvarieheuvel noordwaarts opstijgt. Vervolgens wendt het slingerpad zich om en wendt zich opwaarts naar het zuiden. Daar deed de arme Jezus een zwaar verwondende val onder het kruis; het was de zesde.

Men mishandelde Hem ruwer en wreder dan ooit, totdat Hij eindelijk boven op de rotsige executieplaats aankwam en daar met zijn kruis voor de zevende maal viel.

Simon van Cyrene, ofschoon zelf vermoeid en mishandeld, voelde een diep medelijden.

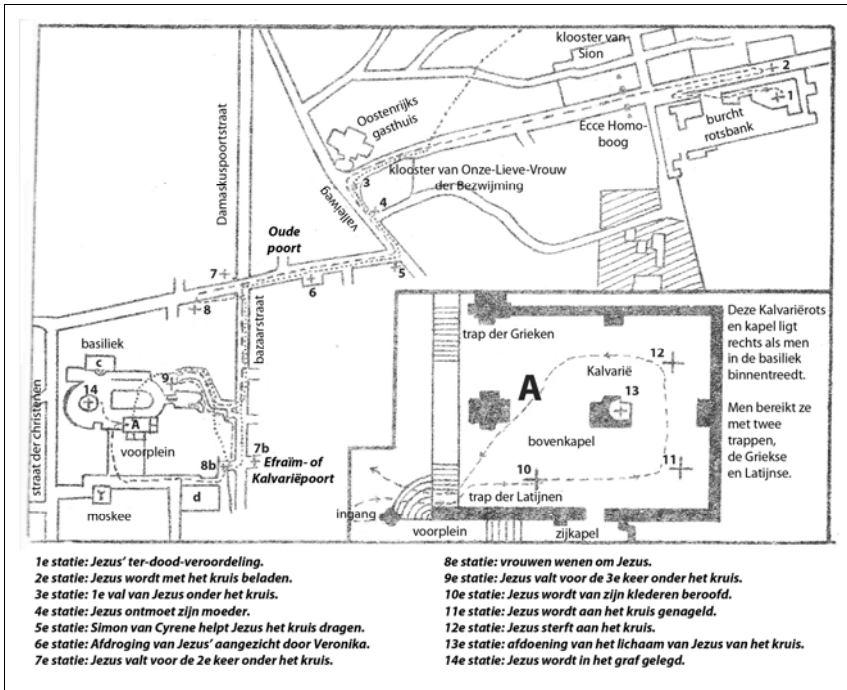
Vol verontwaardiging en droefheid wilde hij de arme Jezus helpen opstaan, doch met schimp en een schop joegen de beulen hem weer naar beneden. Hij heeft zich kort daarop bij de leerlingen van Jezus aangesloten. Ook alle overbodige boeven en handlangers, die tot hier waren meegelopen en hier nu niets meer te doen hadden, werden teruggezonden.

De bereden Farizeeën waren langs gemakkelijker kronkelpaden aan de westkant van de Kalvarieheuvel naar boven gereden. Hier op de heuvel kon men juist over de stadsmuur heen zien. De bovenvlakte of eigenlijke strafplaats is rond en ongeveer zo groot dat men ze op het kerkhof hier vóór de parochiekerk zou kunnen aftekenen, zo groot ongeveer als een middelmatige paardenrenbaan; ze is omgeven door een lage aarden wal, die door 5 openingen of ingangen doorsneden is.

Zulke 5 wegen of toegangen vindt men in dit land in bijna alle inrichtingen, zoals in bad- en doopplaatsen, met name in de vijver Bethesda. Ook vele steden hebben 5 poorten. Deze schikkingen treft men aan in alle inrichtingen uit de oude tijden en zelfs nog in die van later tijden, die een godsdienstige of menslievende bestemming hebben. Hieraan ligt, zoals aan alles in het heilig Land, een profetische betekenis ten grondslag, die heden haar vervulling krijgt door de opening van de 5 wegen der zaligheid in de heilige 5 wonden van Jezus.

(In een visioen uit de 2^e helft van augustus 1820 zegde de zienster: “Ik zag ook de vijver Bethesda en hoe zijn 5 ingangen betrekking hadden op de 5 wonden van de Zaligmaker.”)

Uitweiding. – De kruisweg oefening der pelgrims te Jeruzalem vergeleken met de kruisweg van Jezus.

Op de schets hierboven duiden de streepjes de weg aan die de pelgrims volgen in hun gemeenschappelijke oefening van de kruisweg te Jeruzalem. De ronde puntjes, puntjes duiden de weg van Jezus aan.

Beide uitstippelingen vergelijkend komt men tot het besluit dat beide wegen treffend overeenstemmen, afgezien van 3 of 4 korte afstanden, nl. in het begin, op het einde en nog 2 andere plaatsen.

1^e statie

Daar de inrichters van de kruisweg allerhande tradities tot basis namen en de aanduidingen van K. niet kenden en het paleis van Pilatus of pretorium op de rotsbank van Baris veronderstelden, hebben zij **Jezus' ter-dood-veroordeling of 1^e statie** gelokaliseerd in dat paleis op deze rots. De eerste statie wordt dus gehouden op een binnenplein

tussen de gebouwen op deze rotsbank. Men ziet er een kruisje met cijfer 1.

De overige getallen tot 14 met een kruisje erbij verbeelden de kruiswegstaties.

2^e statie

Het was dus logisch de **2^e statie** te houden op straat aan de voet van de trap die van het paleis van Pilatus afdaalde.

Daar deze trap, de scala sancta, nu te Rome berust, moet men een omweg van zowat 110 m maken om deze plaats te bereiken.

Men bevindt zich hier dan op het hoogste punt van de straat, die van hier zowel naar het oosten als naar het westen afdaalt.

De weg heet 'Via dolorosa', smartvolle weg, lijdensweg.

3^e statie

Na een loop van 250 m bereikt hij de stadsvallei en op de hoek, links, door deze weg en de valleiweg gevormd, vereert men de

3^e statie: 1^e val van Jezus onder het kruis.

Heel dit eerste gedeelte van de devotionele kruisweg verschilt van Jezus' werkelijke kruisweg, doordat Hij op het forum gedoodvonnist werd, en van daaruit zijn weg door steegjes tussen achterhuizen liep. Maar nabij de voormelde hoek kwamen de 2 wegen samen en bleven samen tot bij de verder te vermelden Gerechtspoort.

4^e statie

Op de hoek sloeg de weg zuidzuidoostwaarts in en kwam 37 m verder, op de plaats waar een straatje op deze weg uitkwam, de

4^e statie: Maria ontmoet Jezus.

Er zijn tekenen die er op wijzen dat de lokalisering van deze statie wel juist zal zijn.

5^e statie

In dezelfde richting zuidzuidoosten bereikt men een 30-tal m verder aan de andere kant van de weg, bij het begin van een straat die westwaarts loopt, de **5^e statie: Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis dragen.**

Ook deze aanwijzing komt overeen met die van K.

Links in de muur van een huis wijst een zwarte steen de plaats aan.

6^e statie

Men slaat hier rechts in, komt 37 m verder onder een boog die de straat overspant en aanstonds voorbij de boog heeft men links de **6^e statie: Afdroging van Jezus' aangezicht door Veronika.**

Voorbij dit huis klimt de weg hoe langer hoe meer en na opnieuw een afstand van 60 m afgelegd te hebben, bevindt men zich op een kruispunt van straten.

De devotionele kruisweg gaat nu verder rechtdoor, loopt over de plaats van de zogenaamde Gerechtspoort (de oude poort uit Neh. 3, 6), want men veronderstelt dat Jezus door deze poort uit de stad gegaan is.

8^e statie

De pelgrims vervolgen hun weg nog 38 m ver, waar zij, bij een teken in de muur van het Grieks Sint-Caralombosklooster een nieuwe statie vereren, de 8^e.

Wel menen zij dat Jezus van hier recht zuidwaarts naar Kalvarië ging, maar keren toch, daar hier geen straat is om recht naar het zuiden te gaan, op hun stappen terug naar het kruispunt van straten. Hier zijn zij weer op de kruisweg van Jezus, die van dit kruispunt zuidwaarts ging, parallel met de stadsmuur zonder de stad verlaten te hebben.

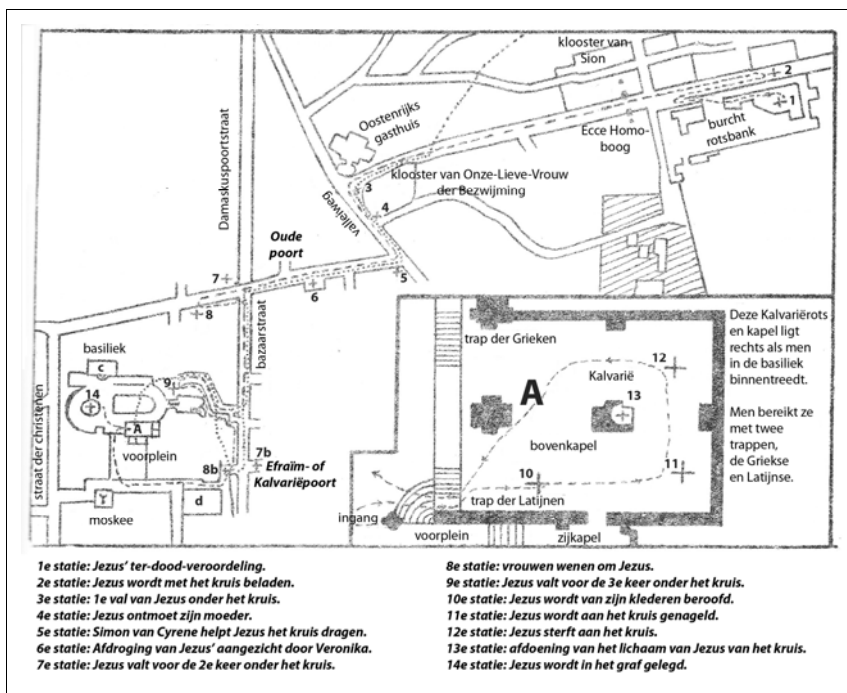
Jezus ging in die richting tot tegenover de Efraïm of Kalvariepoort, ging door deze buiten de stad en wendde zich naar het noordnoordwesten naar de noordkant van Kalvarië toe.

9^e statie

Bij de noordoostzijde van Kalvarië deed Hij een nieuwe val, de 9^e statie. Om deze plaats te bereiken gaan de pelgrims niet zo ver naar het zuiden; zij slaan eerder rechts in; het is de 3^e afwijking van Jezus' kruisweg, doch daar de H. Grafbasiliek aan de noordkant niet toegankelijk is, zijn zij nogmaals genoodzaakt om op hun stappen terug te keren en weer de weg van Jezus te volgen tot de plaats van de oude Efraïmpoort.

Van hier ging Jezus noordnoordwestwaarts en kwam bij en op Kalvarië aan de noordkant van de heuvel.

De pelgrims wijken nu voor de 4^e maal, uit noodzaak, van de weg van Jezus af, want van de Efraïmpoort gaan zij recht naar het westen tot bij de ingang van de H. Grafkerk.

10^e statie

In de kerk binnentredend, hebben zij aanstonds aan hun rechterhand een trap van 19 treden die leidt naar de Kalvariekapel gebouwd op de rotsblok (zie de schets hiervoor). Hier vereren zij de 10^e statie, Jezus wordt van zijn klederen beroofd;

11^e statie: Jezus wordt aan het kruis genageld,

12^e statie: Jezus sterft aan het kruis;

13^e statie: afdoening van Jezus van het kruis,

14^e statie: dalen weer af en gaan even verder de graflegging en het graf zelf vereren.

1919.

De Farizeeën te paard bleven staan aan de westkant vóór de aarden-wal-kring. Aan deze zijde is de heuvelhelling zacht, doch aan de kant naar de stad, langs waar men de veroordeelden naar boven brengt, is ze woest en steil. Een honderdtal Romeinse soldaten, afkomstig van het Zwitserse grensgebied, maakten deel uit van de wacht. De enen stonden hier en daar op de berg opgesteld, de anderen rondom de aarden wal, die de plaats der terechtstelling omgaf. Enigen stonden bij de 2 moordenaars die niet geheel tot boven op de bergvlakte gebracht waren wegens haar beperkte ruimte¹¹⁴, doch die met de armen op de dwarsbalken van hun kruisen gebonden, een weinig onder de plaats der terechtstelling, waar de weg naar het zuiden draait, op hun rug gelegd waren.

Een grote menigte, overwegend gemeenvolk, vreemdelingen, knechten, slaven, heidenen en vele vrouwen, allemaal lieden, die voor verontreiniging niet op hun hoede hoefden te zijn, stonden gedeeltelijk rondom de aarden kring en deels op de omliggende heuvels¹¹⁵.

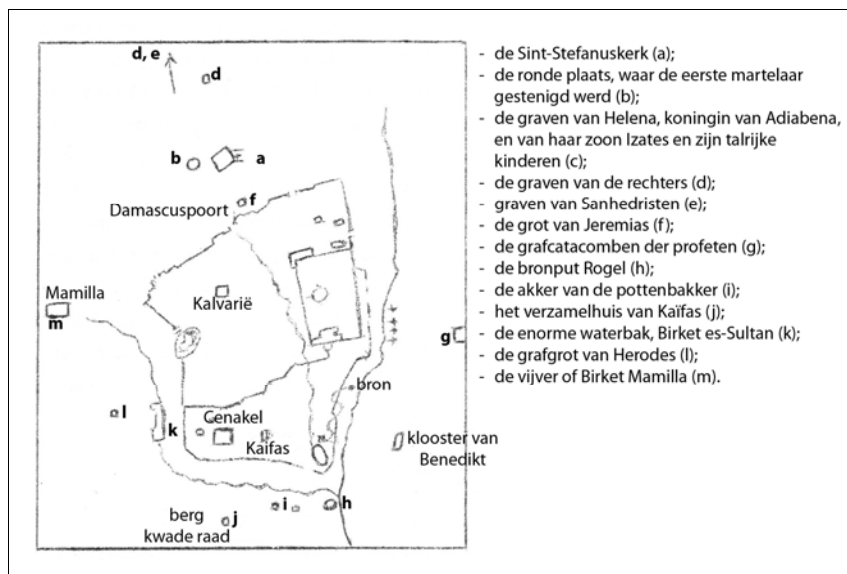
¹¹⁴ De moordenaars waren niet geheel tot boven gebracht, maar gelaten bij of op de steile noordoosthelling. Dat deze kant steil was, is ook uit de archeologie gebleken, zie b.v. de bovenste van de 4 schetsen die we verder zullen plaatsen en waar een grond met diepe kelders het verlengstuk der oosthelling van de heuvel is; cfr. Mislin, II, 180.

De moordenaar lag bij de draai van de weg, die aan de noordkant met een trap de heuvel oploopt (nr. 1961).

De klederen van Jezus zullen verloot worden op de plaats waar de moordenaars gelegen hadden (nr. 1932). Welnu, aan dit laatste gebeuren, de verdeling van de klederen, herinnert een kapel in de H. Grafkerk, ongeveer 20 m ten noordoosten van de top van Kalvarië.

¹¹⁵ Omliggende hoogten. – In de Tuinenwijk of hoek, gevormd door de stadsmuren die uit het noorden en westen samenlopen, waren er meerdere kleine hoogten zoals Kalvarië: “In die omgeving zag men enige rotshoogten, min of meer naakt.” (D.B. Calvaire, c. 80).

Hun getal groeide ieder ogenblik aan met mensen, die, naar de stad gaande, in het voorbijgaan benieuwd kwamen toezien. In het westen op de berg Gihon (hoogvlakte met de waterbak Mamilla, zie nr. 1917, voetnoot 113), bevond zich een geheel kamp van paasgasten; velen sloegen het gebeuren gade uit de verte en af en toe kwamen nu dezen, dan genen van hen toezien van naderbij.

“De stadsmuren lieten de Tuinenwijk, waar enige kleine heuveltjes door tuinen omgeven lagen, zonder verdediging.”

Toebereidselen voor de kruisiging.

1920.

Het was ongeveer kwart vóór twaalf, toen Jezus, binnen de ringwal gesleurd, op de strafplaats de laatste maal onder het kruis neerviel en men Simon wegjoeg. Met hun koorden rukten zij Jezus weer omhoog, snoerden de kruisbalken los en uit elkaar en legden ze op goed geluk af voorlopig in kruisvorm tezamen.

Ach! hoe ellendig stond de arme Jezus daar op de folterplaats, zo diep bedroefd, bloedig verscheurd, bleek, vol wonden als een schrikwekkend beeld.

Zij wierpen Hem op de grond neer onder nieuwe beledigingen, zoals deze: “Koning der Joden, wij moeten de maat eens nemen van uw troon!” *Doch Jezus legde zich bereidwillig zelf op het kruis neer; had Hij het te midden van al zijn pijnen sneller kunnen doen,* zij hadden Hem voorwaar niet moeten neerrukken. Daarna strekten zij Hem op het kruis uit en tekenden zijn lengte aan op de plaats van zijn handen en voeten, terwijl de Farizeeën hun spotlust botvierden.

Vervolgens rukten zij Hem weer recht en brachten Hem geboeid ongeveer 70 schreden noordwaarts de Kalvarieberg af, naar een in de rots gehouwen holte, die op een kelder of regenput geleek¹¹⁶; zij hieven de deur omhoog en stieten Hem

¹¹⁶ Regenput of kelder. – In de traditie staat deze put bekend onder de naam ‘Gevangenis van Jezus’ en wordt in de noordoosthoek van de H. Grafkerk vereerd in een kapel die de vermelde naam draagt. Natuurlijk bestempelen de geleerden die heilige herinnering als legendarisch, maar in die kapel zijn nog sporen van die oude put te zien. Hij bevond zich zowat 35 m ten noordoosten van de top van Kalvarië.

Hier bevestigt K. de traditie en de traditie bevestigt haar mededeling. “Die gevangenis is gedeeltelijk in de rots gehouwen.” (Guide, 128), doch men mag niet uit het oog verliezen dat de bodem rondom Kalvarië en rond het H. Graf weggehakt werd voor de bouw van de basiliek (zie hieronder).

vervolgens zo onbarmhartig naar beneden, dat Hij zonder een wonder zeker de knieën op de rotsbodem verbrijzeld zou hebben. *Ik hoorde zijn luid en helder schreien.*

Zij sloten de deur boven Hem en lieten wachten bij Hem achter. Ik heb de 70 schreden met Hem meegemaakt. Ik meen ook gezien te hebben en dit in hoger visioenen, dat engelen Hem steun verleenden, opdat Hij zijn knieën niet zou verbrijzelen, maar *Hij klaagde en kermde op hartverscheurende wijze. De rots werd onder zijn knie week*¹¹⁷.

Nu begonnen de gerechtsdienaren met de voorbereidselen voor de kruisiging. In het midden van de executiekring was op de Kalvarieberg een ronde verhevenheid van een paar voeten hoog,

Er zijn er natuurlijk ook, zoals Mislin, die de traditie aanvaarden.

Dit opsluiten in een put was wellicht een menslievende voorzorg om de veroordeelde geen getuige te doen zijn van de voorbereidselen die men trof voor de executie.

Zo schrijft Nik. Belin: "In de (oosterse) gevangenis, waarin ik me bevond, bedekte men het hoofd van de veroordeelden met een doek om te beletten dat zij de voorbereidselen van de beulen zouden zien." (Achter de muren, 102).

"Die put of zogenaamde gevangenis was waarschijnlijk, meent V. Guérin in Terre Sainte, een gewone, oude waterbak, die wel eens als gevangenis gebruikt werd, gelijk ook Jeremias eens in zulk een put gevangen gezet werd.

De 70 stappen van de doodvermoede Jezus en voor de zieke Katarina zijn met de afstand van ongeveer 30-35 m goed overeen te brengen.

¹¹⁷ De rotsgrond werd week. – Of Jezus' knieën erin gedrukt werden, zegt K. niet, maar schijnt het te verstaan te geven.

waartoe men met enkele treden opklom en die de hoogste plaats van de Kalvarierots vormde. Na van de verschillende kruisen de maat van het ondereinde van de stam genomen te hebben, metselden zij op die verhevenheid aan de kuilen, waarin men ze oprichten zou; zij richtten de stammen van de kruisen der 2 moordenaars links en rechts op deze uitspringende top van de berg op. Die stammen waren ruw en minder hoog dan het kruis van Jezus en boven waren ze schuin afgezaagd. De dwarsbalken, waaraan zij met hun handen nog steeds gebonden lagen, werden later, onmiddellijk vóór hun kruisiging, dicht onder het bovineinde van de kruisstam vastgehecht.

De beulen legden nu het kruis van Jezus reeds ter plaatse, waar zij Hem er aan wilden vastnagelen, zodat zij het gemakkelijk op de plaats waar het staan moest, in de hoogte konden trekken en in de put neerlaten.

Vervolgens voegden zij er de beide dwarsbalken in, nagelden er het steunblokje voor de voeten op, boorden de gaten voor de nagelen en voor het titelbord van Pilatus, sloegen spieën onder de ingezette dwarsbalken en **hakten hier en daar kleine uitdiepingen in de middenstam voor de verhevener delen van de rug en voor de doornenkroon, opdat het lichaam meer zou steunen en staan dan hangen, groter folteringen zou verduren en de handen niet zouden doorscheuren.**

Vervolgens plaatsten zij achter de kruisheuvel staken in de grond met boven een dwarsbalk er op, om zo, door middel van er over geworpen touwen, het kruis in de hoogte te trekken. Zij troffen nog andere dergelijke voorbereidselen en voorzorgsmaatregelen.

Maria gaat met haar vriendinnen naar Golgota.

1921.

Nadat de H. Maagd haar kruisdragende Zoon zo smartelijk had ontmoet en bewusteloos neergezegen was, brachten Joanna Chusa, Suzanna en Salome van Jeruzalem en Joannes en een neef van Jozef van Arimatea haar, die door de soldaten achteruit gedreven werd, terug in het huis, en de deur werd tussen haar en haar beminde Zoon gesloten. De liefde, het verlangen om bij haar Zoon te zijn, en alles met Hem mee te lijden, de bewuste wil om Hem gezelschap te houden tot het bitter einde, schonken haar een bovennatuurlijke sterkte en haar gesluerde gezellinnen spoedden zich met haar naar het huis van Lazarus, niet ver van de Hoekpoort, waar de andere H. Vrouwen zich verzameld hadden bij Marta en Magdalena en waar zij samen zuchtten en weenden. Er waren ook kinderen bij hen en van daar begaven zij zich weer op weg ten getale van 17 om de kruisweg van Jezus te bewandelen.

Ik was onder de indruk van hun ernst en vastberadenheid. Van de beledigingen van het gepeupel trokken zij zich verder niets aan. Hun waardig voorkomen dwong eerbied af. Zo kwamen zij, gehuld in hun zedige kleding, op het forum. Op de plaats waar Jezus het kruis op zijn schouders had genomen, zag ik hen de grond kussen. Daarna bewandelden zij de gehele lijdensweg van Jezus en vereerden alle voorname plaatsen van zijn lijden.

Maria en de meer begenadigden en verlichten onder hen zochten, herkenden en betraden het voetspoor van Jezus. De H. Maagd die alles voelde, in de geest beschouwde en mee-beleefde en nu opnieuw ondervond, leidde de handelingen van de groep; zij regelde het stilstaan, het verder gaan op deze kruisweg en zij nam alle plaatsen onuitwisbaar in haar ziel en onvergetelijk in haar geheugen op, ja, zij mat in schreden de afstand van de ene voorname plaats tot de andere en zij wees deze plaatsen ter verering aan haar gezellinnen aan.

Op deze manier werd de heiligste, meest aangrijpende en oudste godsvrucht oefening van de Kerk met het door Simeon voorspelde zwaard geschreven in het minnende moederhart van Maria. Van haar lippen kwam ze tot haar lot- en smartgenoten en door deze tot ons. Dit is dan dat heilig doorgegeven geschenk van God aan het hart van de Moeder, dat van haar zou overgaan op de kinderen, zich voortplanten zou van hart tot hart en een onverwoestbare traditie zou worden in de Kerk.

Wanneer men alles ziet zoals ik, schijnt zulk een overlevering ziel- en zinrijker en heiliger dan welke andere ook. Van oudsher hebben de Joden alle plaatsen, waar iets heiligs of gedenkwaardigs geschied is, zeer hoog in eer gehouden (zie fasc. 30, nr. 1864, voetnoot 64) en geen plaats waar een gebeurtenis van hoger betekenis is voorgevallen, vergeten zij: zij richten er gedenkstenen op en gaan er heen in bedevaart om er te bidden. Zo ontstond de heilige kruisweg niet uit een voorbedacht plan, maar uit de aard en de aanleg van de mens zelf en uit de bedoelingen van God met de mensen.

Deze oefening werd ingegeven en ingevoerd door de trouwste moederliefde, om zo te zeggen onder de voeten van Jezus, die hem het eerst in bloedenden lijve heeft betreden.

1922.

Die groep H. Vrouwen kwam nu bij het huis van Veronika en zij traden er binnen, want Pilatus kwam met zijn ruiters en zijn 200 soldaten op dit ogenblik van de stadspoort door die straat teruggereden. Onder vele tranen en luide verzuchtingen aanschouwden zij hier de zweedoek met het aangezicht van Jezus en prezen zijn barmhartigheid jegens zijn trouwe vriendin. Zij namen van hier de kruik met de gekruide wijn mee, die men Veronika niet vergund had Jezus toe te reiken. Veronika sloot zich bij de heilige groep aan en zij volgden de weg door de poort en van daar naar Golgota.

Nog meer andere goede mensen, waarvan sommige onderweg een eerste heilzame ontroering ontvingen, en zelfs meerdere mannen sloten zich bij de kleine groep aan en deze trok als een kleine stoet in de beste orde onbeschrijfelijk ontroerend door de straat. Het was bijna een talrijker groep dan die van Jezus, afgezien van het vele volk dat Hem naliep.

Naamloos groot, hartverscheurend waren de smarten van Maria op deze weg, vooral wanneer zij de strafplaats in het zicht kreeg en bij het beklimmen van de hoogte. Inwendig voelde zij al de pijnen van Jezus en bovendien greefde haar de droefheid Hem te moeten overleven.

Ook Maria Magdalena was geheel verscheurd en door haar buitengewone droefheid als buiten zichzelf; haar gang was waggelend; zij werd als geslingerd van de ene smart in de andere. Nu eens was zij sprakeloos, dan uitte zij jammerklachten; nu eens was zij als stijf en verstart, dan wrong ze zich de handen; van klagen ging zij over tot dreigen; voortdurend moest zij door de anderen ondersteund, beschermd, tot kalmte aangemaand en tussen haar gezellinnen verborgen worden.

Zij beklommen de Kalvarieberg aan de westkant, waar de helling zacht is en zij stonden in 3 groepen op ongelijke afstanden van de ronde, aarden omwalling achter elkaar.

De Moeder van Jezus, haar nichte Maria van Kleofas, Salome en Joannes traden tot dicht bij de kring. Marta, Maria Heli, Veronika, Joanna Chusa, Suzanna en Maria Markus stonden rondom Maria Magdalena een weinig verder af, terwijl laatst genoemde haar smart niet kon beheersen.

Nog iets verder achteruit stonden ongeveer 7 andere vrouwen en tussen die groepen stonden goedmenende personen, die de verbinding tussen de groepjes onderhielden. De bereden Farizeeën hadden zich in groepen op meerdere plaatsen rondom de kring opgesteld, terwijl de Romeinse soldaten bij de 5 ingangen van de kring post hadden gevat.

Hoe schrikkelijk was voor Maria het zicht van deze strafplaats op de Golgotaheuvel, van dat verschrikkelijk kruis daar onder haar ogen op de grond uitgestrekt, het zicht van die hamers, die touwen en spijkers verspreid door elkaar neergegoot en tussen dit alles het zicht van die afschuwelijke, half naakte beulen, die onder het uiten van godslasteringen en verwensingen hier en daar in de weer waren om alles voor de kruisiging in gereedheid te brengen. De kruisstammen van de beide moordenaars stonden daar reeds opgericht en waren reeds voorzien van enige steuntappen om het kruis te beklimmen. Deze tappen waren in gaten gestoken die men tot dat doel in de stam gemaakt had.

De afwezigheid van Jezus, nog steeds in de rotskuil opgesloten, verlengde Maria's martelaarschap; zij wist dat Hij nog leefde; zij verlangde Hem te zien, maar sidderde voor dat weerzien en toch moest zij haar Jezus terugzien, doch helaas! in onzeglijke foltering!

Weersgesteldheid.

Van 's morgens vroeg tot 10 uur, toen het doodsvonnis over Jezus uitgesproken werd, had het keer op keer een weinig gehageld. Als men daarna met de uitvoering van de straf begonnen was klaarde de hemel op en scheen de zon.

Nu, tegen 12 uur, ontstond een roodachtige doffe waas vóór de zon.

Jezus van zijn klederen beroofd en met edik gelaafd (Mt. 27, 34; Mk. 15, 23).

1923.

Vier gerechtsdienaars gingen nu aan de noordzijde 70 stappen ver de heuvel af naar de kerkerholte in de rots, waarin men Jezus opgesloten had. Zij hieven de deur op en trokken Hem met geweld eruit.

Jezus had daar tot zijn hemelse Vader nogmaals om sterkte gebeden en zich tevens opnieuw voor de zonden van zijn vijanden aan zijn Vader opgeofferd.

Ook gedurende deze laatste stappen van zijn lijdensweg stieten en sleurden de beulen Hem vooruit, terwijl zij Hem met nog andere mishandelingen en smaad overlaadden. De soldaten namen een koele en trotse houding aan, alleen erop bedacht de orde te handhaven. De gerechtsdienaren ontvingen Hem met grimmige woede en sleurden Hem met geweld in de kring.

Toen de H. Vrouwen Jezus zagen nader strompelen, gaven zij geld aan een man met het verzoek dit geld met de kruik gekruide wijn aan de soldaten te brengen en hen te vragen Jezus voor dit geld met de wijn te willen verkwikken. Doch die ellendelingen gaven Hem de wijn niet; zij dronken hem later zelf uit.

Zij hadden daar evenwel 2 bruine kannen staan met in de ene een mengsel van azijn en gal en in de andere een soort gegiste drank, die wijn zal geweest zijn met alsem en mirre gemengd¹¹⁸ en een

¹¹⁸ Met alsem en mirre gemengd. – Van deze 2 soorten drank wordt de ene vermeld door Matteüs, 27, 35 en genoemd: wijn met gal.

Dit beantwoordt aan de drank die door K. azijn met gal genoemd wordt. In deze uitdrukking is 'azijn' niet op te vatten in de betekenis die wij aan dat woord hechten en evenmin is 'wijn' de juiste term om die drank aan te duiden; (zie fasc. 2, nr. 56, voetnoot 115).

teug van deze laatste brachten zij de geboeide Heiland in een bruine drinkschaal aan de lippen. Jezus proefde amper, doch dronk er niet van (Mt. 27, 34; Mk. 15, 23).

Daar waren 18 gerechtsdienaren op de strafplaats binnen de omwalling, nl.

- de 6 die Hem geselsd hadden,
- de 4 die Hem geleid en de 2 die met touwen het achtereind van de kruisbalk opgehouden hadden en
- tenslotte 6 nieuwe die Hem moesten kruisigen.

Sommigen van hen waren hier in de weer; anderen gingen zich bemoeien met de moordenaars en telkens weer onderbraken zij hun werk om te zuipen. Het waren smerige, halfnaakte, walgelijke en kleine doch sterke kerels, mannen met vreemde gelaatstrekken, hard kroeshaar en stoppelige baarden; kortom, afschuwelijke, verdierlijkte mensen, die zowel de Joden als de Romeinen hun diensten aanboden voor geld.

De andere drank wordt door Markus, 15, 23 wijn met mirre genoemd; het is de drank die volgens K. wijn scheen te zijn en het ook was, doch die met mirre en alssem gemengd was. De laatste wordt het eerst gegeven, even later wordt ook de andere aangeboden in nr. 1924.

“Na geproefd te hebben”, zegt Matteüs, “wilde Jezus niet drinken”. Juist hetzelfde zegt K. “Jezus proefde maar dronk niet.”

Hoewel Christus in psalm 69 klaagt dat men Hem in zijn dorst laafde met azijn, werd deze drank Hem hier niet noodzakelijk met slechte bedoelingen aangeboden.

Wijn met mirre gekruid was volgens Plinius een gewaardeerde drank; de mirre gaf er een pittiger, enigszins bittere smaak aan, die een bedwelmend uitwerksel had.

Aan ter-dood-veroordeelden gaf men, volgens de Talmoed, veelal wijn met wierook gemengd om hen te bedwelmen en meer ongevoelig te maken voor de pijn.

Jezus weigerde die verzachting om de kelk van het lijden tot de bodem toe te ledigen en met volle kennis, volledig bewust het offer van zijn leven aan God te brengen.

1924.

Het zien van dat alles was des te verschrikkelijker voor mij, daar ik ook het boze dat voor anderen onzichtbaar was, hier in zijn ware en afschuwelijke gedaante moest zien.

Ik zag inderdaad vreeswekkende duivelenfiguren tussen al die boze mensen in de weer, als reikten zij hun alles aan, als hielpen zij hen bij alles met raad en daad. Ik zag een ontelbare menigte walgelijke gedaanten zoals van padden, slangen en draken met vele klauwen, gedaanten van afschuwelijke soorten van giftige insecten, die door hun groot getal de lucht in de omgeving versomberden. Zij vlogen met geweld in de mond van die mensen of in hun boezem, of gingen op hun schouders zitten. Dit deden zij bij degenen wier ziel vervuld was met toornige, boze gedachten of die woorden van vloek en hoon uitbraakten.

Gedurende de kruisiging echter zag ik boven de Heer dikwerf grote gestalten van wenende engelen en ook gloriën waarin ik louter kleine aangezichten (van engeltjes) onderscheidde. Ook zag ik dergelijke medelijdende en troostende engelen verschijnen boven de H. Maagd en boven alle vrienden van Jezus en andere goedgezinden, die daardoor gesterkt en in hun moed gesteund waren.

De gerechtsdienaren rukten nu de mantel af, die om zijn bovenlijf opgebonden of gewonden was, alsook de gordelboei met de 4 koorden en zijn eigen gordel. Daarna trokken zij Hem zijn wijd witwollen bovenkleed over het hoofd; het had een borstsplit dat met linten dichtgemaakt werd, en dan namen zij de lange, smalle halsdoek van zijn schouders. Daar zij de bruine tuniek zonder naad, die zijn Moeder voor Hem gemaakt had, niet over de brede doornenkroon konden krijgen, rukten zij deze met ruw geweld van het hoofd, waardoor al zijn hoofdwonden weer opengereten werden. Dan schortten zij de naadloze rok omhoog en onder hoon en verwensing trokken zij Hem die over zijn met wonden bezaaid en bebloed hoofd uit.

Zo stond daar nu de Zoon des Mensen, sidderend, over heel zijn lichaam met builen, striemen, met oude en nieuwe, droge en bloedende wonden bedekt. Nu had Hij alleen nog zijn kort wollen schouderkleed op het bovenlijf aan en de gordeldoek om zijn midden. Het schouderkleed was met wol aan zijn wonden vastgedroogd en in de nieuwe diepe wonde die de kruisstam in zijn rechterschouder gegroefd had, met levend bloed vastgeplakt¹¹⁹; vooral deze wonde veroorzaakte Hem

¹¹⁹ Wonde gemaakt door het kruis op zijn rechterschouder. – Aan vele heiligen, zoals de H. Bernardus, Maria van Agreda en Th. Neumann heeft Jezus deze wonde geopenbaard. Hij heeft zelfs grote genaden beloofd aan allen die ze liefdevol vereren.

Sommige heiligen en heilige zielen, zoals Teresa Helena Higginson, spreken van de 'zeven grote wonden' van Jezus, nl. van de grote hoofdwonde boven zijn rechteroog en van de rechterschouderwonde, van de 4 nagelwonden in handen en voeten en van de lanswonde in zijde en Hart.

Aan hen die zijn schouderwonde vereren heeft Jezus beloofd:
“Alles wat men door de kracht van die heilige wonde zal vragen, zal Ik toestaan. Die haar met ware liefde vereren zullen de vergiffenis van hun doodzonden verlangen en hun dagelijkse zonden zal Ik niet meer gedenken.” (Voorbemerking bij een gebed tot de heilige schouderwonde in het Gebedenboek van de H. Gertrudis).

Volgens prof. Hynek zijn op de lijkwade van Turijn de sporen van rechterschouderwonde te zien.

Op haar rechterschouder kreeg Th. Neumann het zogenaamde 6^e stigma. “Het zware kruis”, schrijft Dubois, op grond van de openbaringen der H. Brigitta, “veroorzaakte Jezus een diepe wonde in zijn rechterschouder, die een van de grievendste folteringën van zijn passie is geweest.”

Ook onze Katarina had voor deze wonde een speciale devotie, omdat ze Jezus een pijn veroorzaakte, die alle begrip te boven ging. Zij zegt: “Onze-Lieve-Heer heeft op zijn rechterschouder een zeer smartelijke wonde gehad, die Hem veroorzaakt werd door het kruis. Ik heb er alleen de pijn van.

Reeds in mijn jeugdijaren vereerde ik deze heilige schouderwonde, omdat deze devotie bijzonder aangenaam is aan Jezus.

Toen ik nog in het klooster was, heeft Hij mij eens geopenbaard dat die wonde waaraan men zo weinig denkt, Hem excessieve pijnen heeft veroorzaakt en dat de eer die men eraan bewijst, Hem niet minder behaaglijk is dan de daad het zou geweest zijn van iemand, die Hem uit

thans de onbeschrijfelijkste smarten. Meedogenloos rukten zij Hem dit scapulier van de borst.

De Zaligmaker stond daar nu verschrikkelijk mismaakt en verscheurd, zonder kleed, tenzij van striemen, wonden en bloed. Zijn schouders, ruggeplaten en ribben waren tot op het been toe ontvleest. Hier en daar waren plukken witte wol, afkomstig van het scapulier, in de bloedklonters, in de wondkorsten en in het opgedroogde bloed van zijn borst blijven kleven.

Eindelijk ontdeden zij Hem van zijn laatste kledingstuk, zijn lendengordel en nu stond Jezus daar helemaal naakt. Hij boog en kromde zich voorover om enigszins zijn schaamte te bedekken; en toen Hij onder hun handen scheen te zullen neerzinken, wentelden zij een steen nader en deden Hem er op neerzitten. Dan drukten zij Hem ook weer, nu voor de derde maal, de doornenkroon op het hoofd¹²⁰ en boden Hem de andere kruik met gal en azijn aan, *doch zwijgend wendde Hij het hoofd af en weigerde te drinken* (cfr. Mk. 15, 23).

medelijden het kruis zou hebben afgenomen om het voor Hem tot op Kalvarië te dragen." (cfr. Vie, I, 135; 367-368).

Zij zegt nog: "Die wonde heb ik dikwijls gezien; het was een van de smartelijkste van de wonden die Hem in zijn lichaam toegebracht waren." (Vie, II, 424).

¹²⁰ Voor de 3^e maal werd de kroon opgezet. – In haar lijdensvisioenen bloedt Th. Neumann driemaal uit het hoofd:

- 1) Als men Jezus de doornenkroon opzet in het binnenhof van het pretorium.
- 2) Als men Hem die afneemt om Hem weer zijn kleed zonder naad te kunnen aandoen vóór Hij het kruis opneemt. (Volgens K.E. wordt ze Hem na zijn eerste val op de kruisweg weer opgezet.)
- 3) Als de kroon Hem nogmaals wordt afgenomen om Hem van het naadloze kleed opnieuw te beroven, waarna ze weer wordt opgezet.

Alles identiek hetzelfde als bij onze zienster.

1925.

Nu grepen de beulen Hem bij de armen waarmee Hij zijn naaktheid bedekte en hieven Hem op om Hem op het kruishout neer te werpen, doch op dit ogenblik verhief zich een luid protest van verontwaardiging uit het midden van al zijn vrienden over dit eerloos gedrag van de beulen, die zelfs het heilig schaamtegevoel van de Heer niet ontzagen.

Zijn alheilige Moeder bad met aandrang tot God om Jezus deze smaad bespaard te mogen zien. Zij stond op het punt haar sluier van haar hoofd te nemen, tot binnen de omwalling door te dringen en Hem haar sluier ter bedekking over te reiken; doch haar gebed werd door God anders verhoord, want op hetzelfde ogenblik stormde een man met opgeschorte klederen en buiten adem hier in de kring, drong tussen de beulen door en reikte Jezus een doek over om zijn middellijf te bedekken.

Deze man was uit de poort dwars door al het volk recht voor zich uit, zonder een weg te volgen, naar hier op de heuvel gerend.

Jezus nam dankbaar de doek aan en omwond er zich op zulk een manier mee, dat het langste, van voren neerhangend einde tussen de benen naar achteren gebracht en in de omgewonden doek als in een gordel vastgemaakt werd.

(Op soortgelijke oosterse scènes is reeds de aandacht gevestigd in fasc. 30, nr. 1859, voetnoot 62).

Deze weldoener van de Verlosser, die door God op het gebed van de H. Maagd naar hier gedreven werd, had in zijn onstuimigheid iets gebiedends. Terwijl hij zijn vuist dreigend tegen de beulen verhief, sprak hij slechts deze woorden: "Belet deze arme mens zich te bedekken, als ge durft!" Verder sprak hij tegen niemand een gebenedijd woord, doch ijldde even snel van daar weg, als hij gekomen was.

Deze man was Jonadab, een neef van de H. Jozef, uit de omstreken van Bethlehem, een zoon van Jozefs broer, aan wie Jozef na Christus' geboorte de tweede ezel, die hij voortaan te veel had, in pand gegeven had (cfr. fasc. 6, nr. 166).

Hij was geen beslist en uitgesproken vriend van Jezus; hij had zich ook heden op een afstand gehouden en slechts uit de verte overal spiedend de gebeurtenissen gevolgd.

1926.

Reeds bij het vernemen dat de vijanden van Jezus Hem bij de geseling geheel ontkleed hadden, had een gevoel van verontwaardiging hem aangegrepen en toen het ogenblik van de kruisiging naderde, had een geweldige angst hem overvallen in de tempel.

Terwijl de Moeder van Jezus op Golgota tot God riep, werd Jonadab eensklaps door een onweerstaanbaar innerlijk geweld uit de tempel naar Golgota gedreven; hij voelde dat hij Jezus in zijn naaktheid moest gaan bedekken. Met verbittering voelde hij in zijn ziel de verontwaardiging die Sem had gevoeld, toen Cham spotte met de naaktheid van zijn door wijn bedwelmde vader; als een nieuwe Sem moest hij, als voortgedreven, de schaamdelen van de goddelijke wijnperstreder gaan bedekken.

Die kruisigers waren afstammelingen van Cham en Jezus trad de bloedige pers van de nieuwe verlossende wijn, toen Jonadab Hem kwam bedekken. Deze handeling was de vervulling van een oude voorafbeelding en Jonadab werd voor zijn liefdedaad beloond, zoals ik het gezien heb en het later zal verhalen (in de nrs. 2001-2003).

Jezus wordt aan het kruis genageld (Mt. 27, 35; Mk. 15, 24; Lk. 23, 33; Joa. 19, 18).

1927.

Jezus, een beeld van ellende, werd nu door de beulen op het kruishout uitgestrekt. Eerst zette Hijzelf er zich op neer en de beulen stieten Hem dan op de rug en zij trokken zijn rechterhand tot boven het nagelgat in de rechterdwarsbalk van het kruis en zij bonden dan de arm met koorden stevig vast. Een hunner zette de knie op zijn heilige borst; een ander wong de zich sluitende hand open en een derde plaatste een lange, dikke spijker in het dikke gedeelte van zijn rechterhand, waarmee Hij altijd had gezegend en begon met de ijzeren hamer woedend te slaan.

Een zacht, helder, hartverscheurend weegekerm weerklonk uit de mond van de Heer; zijn heilig bloed spatte op de armen van de beulen; zijn handpezen scheurden en werden met de driesnedige spijker in het nauwe nagelgat gedreven. Ik heb de hamerslagen geteld, doch ben ze in mijn grote droefheid weer vergeten.

De H. Maagd jammerde zacht en scheen het uitwendig bewustzijn verloren te hebben, maar Magdalena was GEHEEL buiten zinnen.

De boren waren een groot stuk ijzer in de vorm van de Latijnse hoofdletter T. Er was geen hout aan en ook de grote hamers waren met hun stelen geheel van ijzer en uit één stuk; ze hadden ongeveer de vorm van de hamers waarmee de schrijnwerkers bij ons op de beitels slaan.

De nagels, bij de aanblik waarvan Jezus over zijn gehele lichaam gehuiverd had, waren zo lang dat ze, in de vuist gehouden, van boven en van onder ongeveer een duim uitstaken; ze hadden van boven een afgeronde brede kop ter grootte van een kroondaalder, die de holte van een hand vulde; de stift was driesnedig, boven zo dik als een middelmatige duim, van onderen zo dik als een pink

en hier was de punt spits toegevijsd. Door het kruishout gedreven stak hij aan de achterkant van de balk even uit.

Na de aannageling van de rechterhand van de Heer bemerkten de kruisigers dat de linkerhand, die zij eveneens op de kruisarm hadden vastgesnoerd, niet tot boven het nagelgat in de linkerdwarsbalk reikte en dat zijn vingertoppen niet minder dan 2 duim van het gat verwijderd waren. Zij bonden derhalve koorden om die arm en terwijl zij zich met hun voet tegen het kruis schoorden, trokken zij met alle kracht de hand tot boven het gat. *Jezus jammerde op hartverscheurende wijze.* Zij rukten Hem aldus de armen uit de gewrichten, zijn oksels stonden uit elkaar getrokken en hol, en aan de ellebogen zag men de ontwrichting van de knoken. Zijn borst kwam omhoog en de knieën trokken zich krampachtig naar het benedenlijf toe. Zij zetten nu opnieuw hun knie op de arm en de borst van de Zaligmaker, knevelden zijn arm vast en sloegen de tweede gruwzame nagel door de linkerhand van de Heer; het bloed spoot omhoog.

Tussen de zware hamerslagen door *weergalmde het zachte, helder weegekerm van Jezus.* Beide armen waren nu in een rechte lijn zo uitgespannen, dat ze de schuin opgaande kruisarmen niet meer bedekten. Men kon tussen de kruisarmen en zijn okselholten door zien.

De H. Maagd leed alle folteringen met Jezus mee; zij was bleek als een lijk en zachte klaagtonen weerklonken van haar lippen.

De Farizeeën richtten hun spotwoorden naar die kant van de aarden wal waar zij stond en de vrienden brachten haar daarom een weinig verder van de kring af bij de andere H. Vrouwen (cfr. fasc. 29, nr. 1799, voetnoot 20).

Magdalena was van droefheid als waanzinnig; zij krabde zichzelf het aangezicht en haar ogen en wangen waren bebloed.

1928.

Beneden op de kruisstam, ongeveer op een derde van zijn hoogte, was met een zeer grote spijker een vooruitstekend blokje bevestigd; het doel ervan was steun te verlenen aan de voeten die er op vastgenageld moesten worden, opdat Jezus meer staan dan hangen zou; zonder dat zouden de handen zijn doorgescheurd en zouden ook de voeten, zonder te breken, niet aangenageld hebben kunnen worden. In dat blokje was ook reeds bij voorbaat het nagelgat geboord. Ook was er reeds een uitdieping in gemaakt voor de hielen, zoals overigens op de kruisstam op meerdere plaatsen dergelijke uithollingen gemaakt waren, opdat de gekruisigde des te langer zou kunnen hangen. Ook moest er door bekomen worden dat de handen onder het gewicht van het lichaam niet doorscheurden en het lichaam niet neerstortte.

Het hele lichaam was door het gewelddadig uittrekken van de armen naar de te ver van elkaar geboorde nagelgaten naar boven getrokken en zijn knieën hadden zich opgericht. Nu vielen de beulen op deze aan en ze met touwstrikken neertrekkend, snoerden zij die tegen het kruishout, doch zijn heilige voeten reikten, ten gevolge van de onjuist geplaatste nagelgaten, op verre na niet tot bij de voetblok.

Nu verhief zich onder de beulen een verschrikkelijk vloeken en smaden tegen Jezus. Enigen stelden voor, andere gaten te boren in de kruisarmen, omdat het blokje moeilijk te verplaatsen was.

Anderen zeiden met cynische wreedheid: “Hij wil zich niet uitstrekken, maar we zullen Hem aanstonds helpen!” Zij legden hierop een touw om zijn rechterbeen, trokken met folterend geweld de voet tot bij het blokje en bonden dan het been met touwen stevig op de kruisstam vast. Deze uitrekking van het lichaam was zo wreedaardig, dat Jezus’ borstkas kraakte en zijn beenderen zich ontwrichtten, *waarbij Jezus luid jammerde: “Ach, mijn God, mijn God!”*

Zijn borst en armen waren insgelijks reeds met koorden vastgebonden om te voorkomen dat de handen uit de nagelen zouden scheuren. Zijn onderlijf was als weggeslonken en het was als braken hem al de ribben van het borstbeen af. Dit was een huiveringwekkende marteling.

Nu bonden zij met hetzelfde gruwzaam geweld de linkervoet met koorden op de rechtervoet vast, en met een fijner stift, dat ook een platter kop had dan de nagels in de handen, boorden zij vooraf als met een priem of zwikboor in de wreef van de linkervoet een gat, omdat zonder dit vooraf geboord gat de linkervoet geen voldoende steun ter aannageling gehad zou hebben.

Nu namen zij een veel langer nagel, de gruwelijkste die zij hadden en dreven die met forser hamerslagen krakend door de reeds verwonde wreef van de linkervoet en vervolgens door de er onder geplaatste rechtervoet totdat de spijker tenslotte door het steunblokje heen, in de kruisstam gedrongen was. Ter zijde staande heb ik de nagel tussen de voeten zien doorgaan.

Door de uitrekking van het hele lichaam was deze aannageling van de voeten de gruwzaamste van al Jezus' martelingen. Ik telde 36 hamerslagen, *waaronder de lijdende Verlosser weeklaagde van de pijn. Hoe zacht, duidelijk en klaar waren zijn jammerklachten. Hoe hels, hoe grof, dof en akelig klonken daarentegen de stemmen van hoon en woede rondom Hem.*

De H. Maagd was tot de kring der terechtstelling teruggekeerd, doch bij dat rekken en kraken van de beenderen van haar Zoon en bij zijn kermen gedurende de aannageling van de voeten, werd haar hart van medelijden verscheurd en zij zonk opnieuw bewusteloos in de armen van haar gezellinnen. Hierdoor ontstond een andere herrie: de Farizeeën kwamen in haar richting gereden en voegden haar harde beledigingen toe en daarom brachten haar vriendinnen haar opnieuw van de kring weg.

Gedurende de aannageling en de daarop volgende kruisoprichting verhief zich hier en daar, vooral onder de vrouwen, een medelijdend protest: “Waarom, hoorde men, verzwelgt de aarde die verachtelijke beulen niet? Waarom verteert het vuur van de hemel hen niet?” Doch met hoon en spot reageerden de beulen op deze uitingen van liefde.

1929.

Jezus' verzuchtingen waren louter klanken van pijn, die hem ontsnapten, terwijl Hij bepaalde psalmen en voorzeggingen bad op het ogenblik dat Hij ze vervulde. Ook op heel zijn weg en tot aan zijn dood was Hij ononderbroken in zulk gebed en in deze vervulling verdiept.

Ik heb al die passages gehoord en meegebeden. Ook anders, wanneer ik nl. vroeger psalmen bad, vielen die plaatsen mij altijd op, maar nu ben ik zo geheel verbrijzeld en ontredderd door de geweldige smarten en folteringen van mijn hemelse Bruidegom, dat ik ze onmogelijk allemaal zou kunnen samenbrengen.

Gedurende Jezus' onmenselijke martelingen zag ik wenende engelen boven Hem verschijnen.

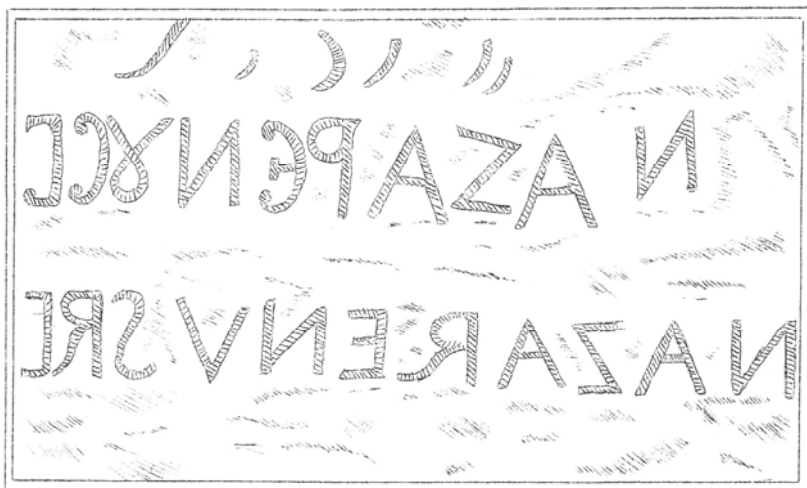
Bij het begin van Jezus' aannageling aan het kruis had de bevelhebber van de Romeinse wacht de door Pilatus geschreven titel op het bovenstuk van het kruis laten vasthechten.

De Farizeeën waren er nu nog meer over geërgerd en erdoor gegriefd (= beledigd), daar de Romeinen er zich vrolijk over maakten en om die titel schaterlachten: “Koning van de Joden!”

Enige Farizeeën lieten de maat van een nieuw opschrift maken en reden dan naar de stad terug en vernieuwden bij Pilatus hun

verzoek om een nieuw opschrift¹²¹. (Joa. 19, 19-22; Mt. 27, 37; Mk. 15, 26; Lk. 23, 38).

¹²¹ Titel van het kruis. – Hieronder reproduceren wij het kruisopschrift met de reden van Jezus' veroordeling. De afbeelding is ontleend aan Dictionnaire de la Bible, Titre de la croix.

De afbeelding vonden wij toevallig tussen de archiefstukken van het klooster. Bij dit laatste stond een Latijnse tekst die wij hier eveneens plaatsen, waarop wij de vertaling laten volgen. Deze tekst vermeldt een bijzonderheid die bij de eerste afbeelding niet werd vermeld, nl. de plaats waar deze kostbare kruisrelikwie wordt bewaard, in de 'basiliek van het H. Kruis te Jeruzalem'. De kerk van het H. Kruis te Jeruzalem behoort aan de Cisterciënsers toe.

Imago triumphalis Tituli viviffcae Crucis D. N. Jesu Christi qualis hodie Romae apud Cisterciensen, intra Basilicam S. Crucis in Jerusalem, seu intra Capellam Sum Reliquiarum conspicitur, cujus Tituli Veritatem Atq: Inventionem Bulla Alex: Papae VI, Dat. Romae Die 29 Julii 1496, plene Testatur; Characteres autem infabre tunc temporis sculptos ut vides, vetustas paulatim laesit, sed Hebraicos magis.

Afbeelding van de glorievolle titel van het leven schenkend kruis van Onze Heer Jezus Christus, zoals het nog heden te Rome in de Cisterciënsersbasiliek van het H. Kruis in Jeruzalem, in de heilige-relikwieënkapel te zien is. De echtheid en terugvinding van de titel is plechtig bevestigd in een bul van Paus Alexander VI, die uitgevaardigd

Gedurende Jezus' aannageling beitelde men nog aan het hol, waarin het kruis opgericht moest worden, omdat het te klein en de rots zeer hard was.

Enige beulen hadden de gekruide wijn, door de H. Vrouwen voor Jezus meegebracht, aan de Heer niet gegeven, maar zelf uitgedronken en nu waren zij er geheel van bedwelmd; zij voelden in hun ingewanden een soort brand en snerpende pijn, zodat zij er als razend van werden.

Zij scholden Jezus uit voor een tovenaars, waren woedend om zijn zwijgend geduld en liepen meermalen de Kalvarieberg af om ezinnenmelk te gaan drinken. Enige vrouwen uit het naburige paasgastenkamp waren met melkgevend ezinnen in de nabijheid en zij verkochten de melk¹²².

werd te Rome de 29^e juli 1496; de letters zijn onbehandig gegraveerd, zoals U ziet; bovendien heeft de tijd ze hoe langer hoe meer geschonden, het meest echter de Hebreeuwse (waarvan de trekken bovenaan het enige overblijfsel zijn).

Bij Joannes lezen wij: "Daar (nl. op Golgota) kruisigde men Hem, en met Hem nog 2 anderen, aan elke zijde één en Jezus in het midden.

Pilatus had ook een opschrift gemaakt en aan het kruis laten hechten. Dit opschrift behelsde: 'Jezus van Nazareth, de koning van de Joden'; vele Joden lazen het, want de plaats van de kruisiging lag dicht bij de stad en de tekst was geschreven in het Hebreeuws, het Grieks en het Latijn.

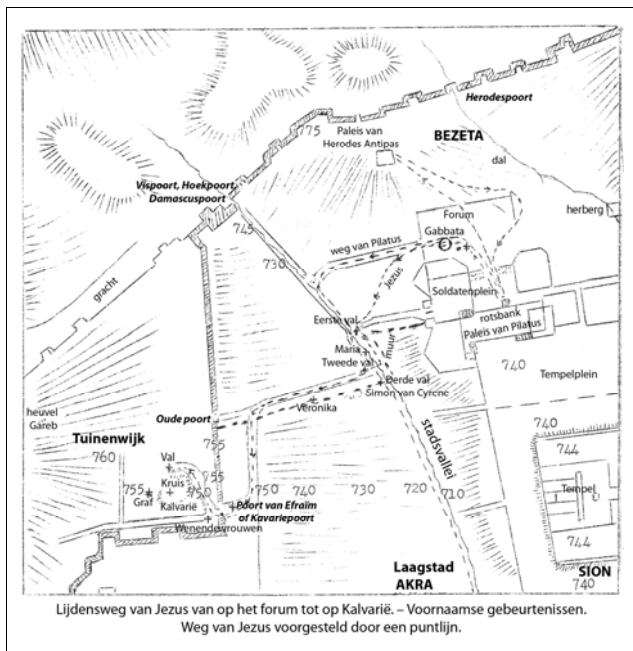
De opperpriesters der Joden zeiden dus tot Pilatus: "Schrijf niet: 'de koning der Joden', maar: 'Hij heeft gezegd: Ik ben de koning der Joden'."

Pilatus antwoordde: "Wat ik heb geschreven, blijft geschreven."

Volgens de letter verstaan zou deze tekst te kennen geven dat Jezus reeds gekruisigd was, toen de twist over de kruistitel plaats vond.

Hier schijnt Joannes dus wel geen belang gehecht te hebben aan de juiste volgorde. Zoals wij in fasc. 30, nr. 1900, voetnoot 96 reeds zegden, heldert K. dit punt hier treffend en afdoende op.

¹²² Paasgasten verkochten ezinnenmelk. – Het is niet nodig aanstonds de neus op te trekken, want dit is zelfs een gewaardeerde voedzame drank. Ze vormt, zoals kamelinnenmelk een voornaam bestanddeel in de voeding

Volgens het zonne-uur werd Jezus ongeveer kwart over 12 gekruisigd. Op het ogenblik dat het kruis opgericht werd, weerklonk uit de tempel tot hier een luid trompetgeschal: het paaslam was geslacht¹²³.

van de bedoeïenen. Een kamelin brengt om de 2 jaar een jong voort en 16 maanden lang geeft ze dagelijks ruim een emmer melk. Deze is zoet en uit de smaak kon men opmaken welk voedsel het dier gegeten heeft." ('t H. L. 3^e jaargang, blz. 13).

In fasc. 27, nr. 1547, spreekt K. van kamelinnenmelk bij de bereiding van spijzen. Hier aan de voet van Kalvarië drinkt men ezinnenmelk als tegengift tegen de wijn die hen razend gemaakt en verdoofd heeft.

¹²³ Het geschal der trompetten weergalmde; het paaslam was geslacht. – Bedoeld is met de laatste woorden: het eerste paaslam waarmee de slachting der lammeren ingezet is, die tot de avond zal duren, is geslacht. Door trompetgeschal werd de slachtoffering van de paaslammeren aangekondigd en het werd ook onder de slachting voortgezet. Ook was de slachting van gezang vergezeld, wat K. verder nog zal vermelden.

“Terwijl de paaslammeren geslacht werden”, lezen wij in D.B. Pâques, k. 2099, “staken de priesters de trompetten en zongen de levieten psalmen, nl. Ps. 113 tot 118”.

Psalmen 113

De HERE verheft de nederige

1. Halleluja. Looft, gij knechten des HEREN, looft de naam des HEREN.
2. De naam des HEREN zij geprezen van nu aan tot in eeuwigheid.
3. Vanwaar de zon opgaat tot waar zij ondergaat, zij de naam des HEREN geloofd.
4. Verheven boven alle volken is de HERE, boven de hemelen is zijn heerlijkheid.
5. Wie is als de HERE, onze God, die zeer hoog woont,
6. die zeer laag neerziet, in de hemel en op de aarde?
7. Die de geringe opricht uit het stof, de arme omhoog heft uit het slijk,
8. om hem te doen zitten bij de edelen, bij de edelen van zijn volk;
9. die de onvruchtbare huisvrouw doet wonen als een blijde moeder van kinderen. Halleluja.

Psalmen 114

De wonderbare uittocht uit Egypte

1. Toen Israël uit Egypte toog, Jakobs huis uit een volk van vreemde taal,
2. werd Juda tot zijn heiligdom, Israël zijn rijksgebied.
3. De zee zag het en vluchtte, de Jordaan wendde zich achterwaarts;
4. de bergen sprongen als rammen, de heuvelen als lammeren.
5. Wat was er, o zee, dat gij vluchtet? gij Jordaan, dat gij u achterwaarts wenddet?
6. gij bergen, dat gij als rammen opsprongt, gij heuvelen, als lammeren?
7. Gij aarde, beef voor het aangezicht des HEREN, voor het aangezicht van de God Jakobs,
8. die de rots veranderde in een waterplas, de keisteen in een waterbron.

Psalmen 115

De ware God alleen de eer

1. Niet ons, o HERE, niet ons, maar uw naam geef eer, om uw goedertierenheid, om uw trouw.
2. Waarom zouden de heidenen zeggen: Waar is toch hun God?
3. Onze God is in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.
4. Hun afgoden zijn zilver en goud, het werk van mensenhanden;
5. zij hebben een mond, maar spreken niet, zij hebben ogen, maar zien niet,
6. zij hebben oren, maar horen niet, zij hebben een neus, maar ruiken niet,
7. hun handen – maar zij tasten niet, hun voeten – maar zij gaan niet, zij geven geen geluid met hun keel.
8. Wie hen maakten, zullen worden als zij, ieder die op hen vertrouwt.
9. Israël, vertrouw op de HERE, Hij is hun hulp en hun schild;
10. gij huis van Aäron, vertrouwt op de HERE, Hij is hun hulp en hun schild;
11. gij, die de HERE vreest, vertrouwt op de HERE, Hij is hun hulp en hun schild.
12. De HERE heeft onzer gedacht; Hij zal zegenen, Hij zal zegenen het huis Israëls, Hij zal zegenen het huis van Aäron;
13. Hij zal zegenen wie de HERE vrezen, kleinen zowel als groten.
14. De HERE moge u vermeerderen, u en uw kinderen.
15. Gezegend zijt gij door de HERE, die hemel en aarde gemaakt heeft.
16. De hemel is de hemel van de HERE, maar de aarde heeft Hij de mensenkinderen gegeven.
17. Niet de doden zullen de HERE loven, niemand van wie in de stilte zijn neergedaald,
18. maar wij, wij zullen de HERE prijzen van nu aan tot in eeuwigheid. Halleluja.

Psalmen 116

Gered uit doodsgevaar

-
1. Ik heb de HERE lief, want Hij hoort mijn stem, mijn smekingen.
 2. Want Hij heeft zijn oor tot mij geneigd, daarom zal ik mijn leven lang (tot Hem) roepen.
 3. Banden van de dood hadden mij omvangen, angsten van het dodenrijk hadden mij aangegrepen, ik ondervond benauwdheid en smart.
 4. Maar ik riep de naam des HEREN aan: Ach HERE, red mijn leven.
 5. Genadig is de HERE en rechtvaardig, onze God is een ontfermer.
 6. De HERE bewaart de eenvoudigen; ik was verzwakt, maar Hij heeft mij verlost.
 7. Keer weder, mijn ziel, tot uw rust, omdat de HERE u heeft welgedaan.
 8. Want Gij hebt mijn leven van de dood gered, mijn oog van tranen, mijn voet van aanstoot.
 9. Ik zal wandelen voor het aangezicht des HEREN in de landen der levenden.
 10. Ik heb geloofd, zelfs toen ik sprak: Ik ben zeer verdrukt;
 11. toen ik in mijn angst zeide: Alle mensen zijn leugenachtig.
 12. Hoe zal ik de HERE vergelden al zijn weldaden jegens mij?
 13. De beker der verlossing zal ik opheffen, ik zal de naam des HEREN aanroepen.
 14. Mijn geloften zal ik de HERE betalen, in de tegenwoordigheid van al zijn volk.
 15. Kostbaar is in de ogen des HEREN de dood van zijn gunstgenoten.
 16. Ach HERE, waarlijk, ik ben uw knecht, ik ben uw knecht, de zoon van uw dienstmaagd: Gij hebt mijn banden losgemaakt.
 17. Ik zal U loffer brengen en de naam des HEREN aanroepen.
 18. Mijn geloften zal ik de HERE betalen in de tegenwoordigheid van al zijn volk,
 19. in de voorhoven van het huis des HEREN in uw midden, o Jeruzalem. Halleluja.

Psalmen 117

Looft de HERE, alle volken

1. Looft de HERE, alle gij volken, prijst Hem, alle gij natiën;
2. want zijn goedertierenheid is machtig over ons, en des HEREN trouw is tot in eeuwigheid. Halleluja.

Psalmen 118

Feestzang na verlossing

1. Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
2. Laat Israël nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
3. Laat het huis van Aäron nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
4. Laat wie de HERE vrezen, nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.
5. Uit de benauwdheid heb ik tot de HERE geroepen, de HERE heeft mij geantwoord en mij in de ruimte gesteld.
6. De HERE is met mij, ik zal niet vrezen; wat zou een mens mij doen?
7. De HERE is met mij, onder mijn helpers, daarom zal ik op mijn haters neerzien.
8. Het is beter bij de HERE te schuilen dan op mensen te vertrouwen;
9. het is beter bij de HERE te schuilen dan op edelen te vertrouwen.
10. Alle volken omringden mij – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden;
11. zij omringden mij, ja, zij omsingelden mij – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden;
12. zij omringden mij als bijen, zij werden als een doornenvuur uitgeblust – in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden.
13. Gij hadt mij wel duchtig gestoten, tot vallens toe, maar de HERE heeft mij geholpen.
14. De HERE is mijn sterkte en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest.
15. Hoor! jubellied en zegezang in de tenten der rechtvaardigen: De rechterhand des HEREN doet krachtige daden,
16. de rechterhand des HEREN verhoogt, de rechterhand des HEREN doet krachtige daden!
17. Ik zal niet sterven, maar leven en ik zal de daden des HEREN vertellen.
18. De HERE heeft mij zwaar gekastijd, maar aan de dood heeft Hij mij niet overgegeven.

Oprichting van het kruis.

1930.

Nadat de beulen Jezus aan het kruis genageld hadden, bonden zij touwen aan ringen achter het boveinde van het kruis en sleepten het met dit gedeelte op de hogere standplaats, waar het kruis moest staan. Zij wierpen nu die koorden over een daarachter opgerichte dwarsbalk of bok en meerdere beulen trokken met verenigde krachten de top van het kruis met die koorden in de hoogte. Andere beulen intussen bewogen met haakstokken de voet van het kruis in de richting van het hol en als hij daarin terecht gekomen was, hieven zij de top van het

-
19. Ontsluit mij de poorten der gerechtigheid, ik zal daardoor binnengaan, ik zal de HERE loven.
 20. Dit is de poort des HEREN, de rechtvaardigen gaan daardoor binnen.
 21. Ik loof U, omdat Gij mij geantwoord hebt en mij tot heil geweest zijt.
 22. De steen die de bouwlieden versmaad hebben, is tot een hoeksteen geworden;
 23. van de HERE is dit geschied, het is wonderlijk in onze ogen.
 24. Dit is de dag die de HERE gemaakt heeft; laten wij juichen en ons daarover verheugen.
 25. Och HERE, geef toch heil, och HERE, geef toch voorspoed!
 26. Gezegend hij, die komt in de naam des HEREN; wij zegenen u uit het huis des HEREN.
 27. De HERE is God, Hij heeft het voor ons doen lichten. Bindt de feestoffers met touwen vast bij de hoornen van het altaar.
 28. Gij zijt mijn God, U zal ik loven, o mijn God, U zal ik verhogen.
 29. Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.

Uit: NBG-vertaling 1951

Volgens de H. Schrift moest het trompetgeschal bijdragen om de offers aan God welgevallig te maken.

Drie uur in de namiddag was de tijd waarop in normale omstandigheden de slachting begon. "Het is vrijdag, omstreeks 3 uur in de namiddag", schrijft Beaufays, "de bazuinen van de tempel verkondigen dat het paaslam geslacht is." (De Godmens, 263).

Maar op de dag van Jezus' dood begon de slachting aanstonds of kort na het middaguur, omdat de volgende dag een sabbat was, en hoewel de sabbat het slachten niet verhinderde, zorgde men er toch voor gedaan te krijgen tegen het begin van de sabbat. – Zie fasc. 23, nr. 1176.

Een blik op een kaart van Jeruzalem, waarbij wij de afstand tussen Kalvarië en de tempel kunnen schatten op 600-700 m, doet ons aanstonds begrijpen hoe bazuingeschal in de tempel helder op Kalvarië hoorbaar was.

kruis voorwaarts, zodat het in loodrechte stand geraakte en gans het gewicht met een geweldige schok in de opening neer plofte.

Het kruis daverde van de stoot en *Jezus slaakte luide jammerkreten*. Door zijn gewicht trok het uitgespannen lichaam neerwaarts; de wonden scheurden breder open, het bloed stroomde er overvloediger uit en de ontwrichte beenderen stieten tegen elkaar.

Om het kruis vaster te zetten schudden de beulen het nog enige keren en sloegen dan 5 wiggen rondom de stam in het gat,

- 1 vóór het kruis,
- 1 rechts en
- 1 links en
- 2 aan de ietwat afgeronde achterzijde.

Het maakte een schrikwekkende en tegelijk ontroerende indruk, toen het kruis onder het spot- en triomfgeschreeuw van de beulen, van de Farizeeën en van veel volk dat verderaf stond en nu de omhoog geheven Verlosser ook kon zien, in de hoogte waggelde en met een ruwe, ploffende stoot in de kuil viel.

Doch ook vrome, weeklagende stemmen verhieven zich tot Hem; de heiligste stemmen der aarde, het klaaggeschrei van de medelijdende Moeder, van de vriendinnen en van de vriend en van alle reinen van hart begroetten en huldigden met zielroerende ontboezemingen het op het kruis verheven, eeuwigbestaande, mensgeworden Woord.

Alle minnenden strekten bekommerd hun bevende handen in zijn richting, als wilden zij Hem hulp verlenen, toen de Heilige der heiligen, de Bruidegom van de zielen, levend aan het kruis genageld, onder razend getier, door de handen van dolzinnige zondaars, schuddend in de hoogte geheven werd.

Maar toen het kruis met een luide schok rechtop in de put op de harde rots neerplofte, trad voor een ogenblik een algemene stilte in: het was of iedereen een nieuwe, nooit beleefde gewaarwording ondervond. Zelfs de hel schrok bij de schok van het neervallende kruis, doch steigerde in haar werktuigen, die tot een nieuwe aanval van vloek en hoon tegen hun slachtoffer overgingen.

Maar ook bij arme zielen van afgestorvenen en in het voorgeborchte werd die schok vernomen; hij vervulde hen met vreugde en bange, hoopvolle verwachting; de schok klonk hun toe als de aankondiging van hun bevrijding, als het kloppen van de naderende overwinnaar aan de poorten van de Verlossing.

Voor de eerste maal stond dan daar het heilig kruis in het midden van de aarde opgericht als een andere levensboom in het paradijs en uit Jezus' breder opengescheurde wonden gulpten 4 heilige stromen op deze aarde neer om haar schuld af te wassen, de vloek van haar weg te nemen en om haar te herscheppen in een vruchtbaar paradijs voor de nieuwe Adam.

Nadat het kruis opgericht en onze Heiland van de aarde verheven was en de woeste kreten van de beulen gedurende enige minuten voor een stille verbazing hadden plaats gemaakt, drong het geschal van vele trompetten en bazuinen uit de tempel tot hier door en kondigde aan dat de slachting van het voorafbeeldende paaslam begonnen was. Dit plechtig, betekenisvol geschal onderbrak het spotgeschreeuw van de bozen en het weklagen van de vromen rondom het ware geslachte Lam Gods.

Menig versteend hart werd vermurwd en dacht aan de woorden van Joannes de Doper: "Ziet het Lam Gods dat de zonden van de wereld op zich genomen heeft!"

De verhevenheid waarop het kruis stond, kon iets meer dan 2 voet hoger zijn dan de grond er omheen. Toen de voet van de kruisstem geschoven was naast de kuil waarin hij geplant moest worden, bevonden zich de voeten van Jezus ongeveer op

manshoogte; nadat het kruis in de kuil neergestoten was, konden de vrienden van Jezus zijn voeten gemakkelijk omarmen en kussen. Een schuin oplopende weg leidde naar deze heuveltop. Jezus was met zijn aangezicht naar het noordwesten gekeerd.

Kruisiging van de moordenaars (Mt. 27, 38; Mk; 15, 27-28; Lk. 23, 32-33; Joa. 19, 18).

1931.

Terwijl de beulen Jezus aan het kruis nagelden, lagen de 2 moordenaars met de handen aan de dwarsbalk op de nek gebonden, op hun rug naast de weg tegen de oostelijke helling van de Kalvarieberg; een wacht was bij hen. Allebei waren zij verdacht van een moord op een reizende Joodse vrouw en haar kinderen op de weg van Jeruzalem naar Joppe. In dit gewest had men hen gegrepen op een kasteel of slot, waar Pilatus dikwerf (= dikwijls, vaak) verbleef in de tijd dat zijn bezettingstroepen manoeuvres hielden. Daar hadden zij zich als rijke kooplieden voorgedaan. Zij hadden lang vastgezeten in afwachting dat het bewijs van hun schuld geleverd zou zijn (zie fasc. 26, nr. 1344). Nadere bijzonderheden hierover ontgaan mij op dit ogenblik.

De zogenaamde slechte moordenaar die men aan Jezus' linkerzijde gekruisigd had, was ouder; het was een grote booswicht, ja, hij was de verleider van de andere die zich bekeerde en was ook zijn hoofdman geweest. Gewoonlijk noemt men hen Dismas en Gesmas. Ik ben hun ware namen vergeten en zal daarom de goede moordenaar Dismas en de slechte Gesmas noemen. Allebei maakten zij deel uit van die roversbende bij de Egyptische grens en in hun herberg had de H. Familie op haar vlucht naar Egypte overnacht.

Dismas was het melaatse knaapje, dat op aanraden van Maria, door zijn moeder gewassen werd in hetzelfde water waarin Maria

haar goddelijk Kind gebaad had en dat op hetzelfde ogenblik zijn genezing bekwam. (fasc. 7, nr. 178). De barmhartigheid waarmee zijn moeder de H. Familie toen opgenomen en tegen de rovers beschermd had, werd toen beloond met zijn genezing, die een voorspel- en voorafbeelding inhield van de genade die hem nu bij de kruisiging ten deel viel, nl. **zijn zielereiniging in het bad van Jezus' bloed.**

Dismas was verdwaald en diep gevallen; hij kende Jezus niet. Daar hij niet boosaardig was en nog veel goed in hem stak, had hem geweldig het geduld van Jezus getroffen. Terwijl hij daar op de grond lag, sprak hij voortdurend met zijn kameraad Gesmas over Jezus.

Zo zegde hij o.m. “Zij gaan met die Galileeër verschrikkelijk te keer. Wat Hij met zijn nieuwe Wet uitgericht heeft, moet dus nog een groter misdaad zijn dan de onze, maar Hij heeft een ongelooflijk geduld en ook een grote macht over alle mensen.”

Gemas echter antwoordde: “Welke macht heeft Hij? Als Hij de macht heeft die men zegt, dan zou Hij ons kunnen helpen!”

Zulke en dergelijke woorden wisselden zij met elkander.

Terwijl men nu het kruis van Jezus nog aan het oprichten was, kwamen gerechtsdienaars hen halen en trokken hen nu opwaarts mee naar de gerechtsplaats met de woorden: “Kameraden, de beurt is aan u!” Men maakte de dwarsbalken van hun nek los en ging daarbij haastig te werk, want de zon begon te vertroebelen en er was een beweging in de natuur alsof een groot onweer op handen was.

De beulen plaatsten nu de ladders tegen de reeds opgerichte kruisstammen en maakten de gebogen dwarsbalken daaraan vast. Met een diepe sponning (= gleuf waarin iets sluit; groef die wordt aangebracht in een plaat of een stijl om er een ander stuk in te klemmen) werden ze boven op de stam ingevoegd en met een houten pin

erin bevestigd. Vervolgens werden tegen ieder moordenaarskruis 2 ladderstaken geplaatst, waarop beulen gingen staan.

Ondertussen had men de moordenaars een mengsel van azijn met mirre te drinken gegeven en hun versleten wambuizen (scapulieren), die ter zijde open waren, uitgetrokken en nu hees men hen omhoog met koorden om de armen, die over de dwarsbalken van de kruisen geworpen waren, terwijl zijzelf hun voeten zetten op tappetjes die door de gaten in de stam gestoken waren, en aldus, geslagen en gepriegeld, hun kruis bestegen.

Aan de dwarsbalken en de stam waren reeds vooraf touwen vastgemaakt, die, naar ik meen, van bast gedraaid waren. Hun armen werden omgewrongen, over de dwarsbalken gebogen en eraan vastgebonden, boven de handgewrichten en ellebogen, en zo ook hun benen boven de enkels en knieën. Door middel van ingeschoven stokken die zij draaiden, werden de touwen zo stevig aangespannen, dat het bloed uit hun spieren sprong en de beenderen kraakten. De gekruisigden slaakten een vervaarlijk gebrul.

De goede moordenaar had bij het bestijgen van zijn kruis reeds gezegd: “Waart gij met ons te werk gegaan zoals met die arme Galileëer, ge zoudt ons niet meer naar boven hebben moeten trekken.”

Verdeling van Jezus' klederen (Mt. 27, 35; Mk; 15, 24; Lk. 23, 34; Joa. 19, 23-24).

1932.

Ondertussen hadden de beulen op de plaats waar de moordenaars gelegen hadden, buiten de aarden kring, de kledingstukken van Jezus in meerdere hoopjes neergelegd om ze daar onder elkander te verloten. De mantel was van boven nauwer dan van onderen en hij had een aantal plooien. Op de borst was hij dubbel, waardoor zakken ontstonden; zij scheurden hem in lange banen die zij onder

elkander verdeelden; ook kreeg ieder zijn deel van het lange, witte bovenkleed dat op de borst gespleten en daar met linten toegestrikt werd; men scheurde het ter verdeling op dezelfde wijze; zij verdeelden ook de halsdoek, de gordel, zijn schouderkleed en lendendoek, die alle met Jezus' bloed doordrenkt waren. Daar zij het onder elkander niet eens konden worden over zijn bruine, zonder naad geweven tuniek, waarvan de stukken hun nergens toe hadden kunnen dienen, indien zij het kledingstuk hadden gescheurd, haalden zij een lotspel dat zij bij zich hadden te voorschijn, om de zaak te beslechten.

Dit was een plankje waarop getallen stonden en op dit plankje wierpen zij boonvormige stenen uit, waarin tekens aangebracht waren en zo verdobbelden zij het kleed. Maar nu kwam tot hen een bode uit een groep mensen, die Nikodemus en Jozef van Arimatea daartoe afgevaardigd hadden, de berg opgelopen met de tijding dat kopers van de kleding van Jezus zich aan de voet van de berg bevonden. Hierop raapten de beulen alle kledingstukken bij elkaar, liepen vlug naar beneden en verkochten ze en zo bleven deze heilige relikwieën in het bezit van de christenen.

Jezus tussen moordenaars aan het kruis.

1933.

Na de schudding die Jezus door de heftige neerploffing van het kruis gekregen had, bloedde zijn gedoornenkroond hoofd overvloedig en ook zijn handen en voeten vergoten rijkelijk zijn allerheiligste bloed.

Nu klommen de beulen op ladders naar boven en maakten de koorden los, waarmee zij Jezus' heilig lichaam aan de kruisbalken vastgebonden hadden, opdat het bij de oprichting van het kruis niet uit de nagelen zou scheuren. Nu kreeg het bloed dat nog zo even door het snoeren der koorden in zijn loop gehinderd was en dat nu in plaats van een horizontale een verticale richting kreeg, een nieuwe stuwning en de vrije loop.

Het stroomde met kracht naar alle wonden, verdubbelde het lijden en werkte verdovend.

Jezus' hoofd zonk op zijn borst en Hij bleef 7 minuten lang onmachtig en beweegloos als een dode.

Er ontstond rondom het kruis een ogenblik rust: de beulen waren bezig met het verdelen van Jezus' klederen en het bazuingeschal uit de tempel weergalmde in de lucht. Van haat en woede, liefde en smart waren alle getuigen van dat schouwspel afgemat; en ik zag Jezus, mijn Heil, het Heil van de wereld, onbeweeglijk als dood, bewusteloos van pijn.

Ik keek naar Hem op met ontzettende ernst, met schrik en medelijden; ik waande ook mijzelf de dood nabij, meer stervend dan levend.

Mijn hart was vol bitterheid, vol liefde en leed;
mijn hoofd was schier waanzinnig en als verstrikt in een nest van doornen;
mijn handen waren als vuurovens van smart; onnoemelijke pijnen schoten en flitsten als duizend bliksemschichten in alle richtingen door al mijn aderen en zenuwen, ontmoetten elkaar in alle in- en uitwendige ledematen van mijn lichaam, en waar ze elkaar ontmoetten, daar kampten ze en werden een bron van nieuwe pijnen; en al dat ontzettend lijden was toch louter liefde; en dat kruisvuur van smarten was toch een nacht, waarin ik nu niets meer zag, behalve dan de Bruidegom van mij en van alle zielen, en wel aan het kruis genageld; ik zag naar Hem op met grote droefheid, verscheurd en toch getroost.

Zijn aangezicht met de wrede kroon en met het bloed dat in de oogholten, in de haren en baard en in zijn van dorst versmachtende mond neervloeide, was op de borst onbeweeglijk neergezonken.

Ook later kon Jezus zijn hoofd wegens de zware en brede doornenkroon slechts ten koste van grote inspanning en pijn, een weinig oplichten.

Zijn borst was wijd uitgerekt en gewelddadig omhooggetrokken. Zijn oksels waren hol en uitgespannen, zijn ellebogen en handwortels geheel ontwricht en uit de wijd opengescheurde wonden van zijn handen stroomde het bloed langs zijn armen neer. Onder zijn omhoog gewelfde borst was een diepe holte ontstaan; zijn buik was uitgerekt, ingevallen, dun en weggeslonken. Zijn lendenen en benen waren, evenals zijn armen, op een ontzettende wijze als uit hun gewrichten gerukt. Zijn ledematen waren zo uitgerekt, zijn spieren en verscheurde huid zo gerokken, dat men zijn beenderen kon tellen. Zijn bloed droop rond de wrede nagel die zijn heilige voeten doorboorde, langs de kruisstam neer.

Geheel zijn lichaam was met wonden, kneuzingen, striemen, builen, bruine, blauwe en gele en bloedig-geschonden plekken bedekt. Door de sterke spanning barstte de gekneusde huid op vele plaatsen weer open en uit de nieuwe scheuren kwam vers rood bloed te voorschijn.

Later werd dat bloed bleek en waterachtig en zijn heilig lichaam steeds witter van kleur; de korsten van de eerste wonden vielen dan af en Jezus geleet volkomen op een uitgebloed lichaam. En toch! niettegenstaande deze algehele onmenselijke verminking, die geen plek ongeschonden liet, behield het misvormde lichaam van de gekruisigde Heer een indrukwekkende waardigheid en schoonheid.

Ja, de Zoon van God, de eeuwige, zich voor ons in de tijd slachtofferende Liefde, was edel, schoon, rein en heilig in zijn verwoest, vernietigd lichaam, terwijl Hij daar te sterven hing als het Lam Gods, beladen met de zondenlast der gehele wereld.

(Deze laatste gedachte vindt men terug bij dichter Verschaeve: "Mij is schoon het lelijkst, maakte liefde het lelijk.")

1934.

De grondkleur van het gelaat der H. Maagd en ook die van het aangezicht van Jezus was van nature een schoon, fijn, zachtglanzend geel met een roodachtige tint.

De moeizame inspanningen bij het reizen in de laatste jaren hadden bijgedragen om Hem het volgende voorkomen te geven. Zijn wangen onder de ogen, alsook zijn neusbeen, waren meer roodbruin geworden. Hij had een hoge en brede borst, sterk gespierde armen, evenzo lendenen met sterke, goed afgelijnde spieren, terwijl zijn knieën krachtig en gehard waren als van iemand die veel gereisd en veel op de knieën gebeden heeft. Zijn benen waren lang en hadden eveneens sterk gespierde kuiten van het vele reizen en het veelvuldig beklimmen van de bergen. Zijn voeten waren schoon van vorm en sterk en hadden op de zolen eelt gekregen door het vele barvoets gaan op stenige wegen. In evenredigheid waren ook zijn handen met de lange vingers indrukwekkend en aangenaam om zien. Alleen maar de vingers op zichzelf waren reeds mooi. Toch waren die handen niet teer (als van een vrouw) en toch evenmin knoestig als van iemand die veel zware arbeid verricht heeft. Zijn hals was niet ineengedrongen, maar sterk en gespierd; zijn hoofd was in volmaakte evenredigheid met het lichaam en dus van gepaste grootte; zijn voorhoofd was hoog en helder; zijn gelaat had een zeer schone ovaalvorm; zijn haar was middelmatig dicht en roodbruin of blond; boven op het hoofd was het effen en in tweeën gescheiden en hing Hem tot in de nek; zijn baard was niet lang maar puntig en op de kin gesplitst.

Nu echter was een groot deel van zijn haar uitgerukt en de rest met bloed in elkaar geplakt. Heel zijn lichaam was één wonde; zijn borstkas was als gebroken; men zag een kuil onder zijn gewelfde borst; zijn buik was dun uitgerokken; hier en daar lagen ribben bloot ten gevolge der verscheurde huid. Boven de vooruitstekende bekken- of schaambeenderen was de buik zo smal uitgespannen dat hij de kruisstam in de breedte niet geheel meer bedekte.

Het kruis was aan de achterkant enigszins rond; van voren was het vlak, doch op de nodige plaatsen een weinig uitgehold; het was ongeveer even breed als dik. De verschillende stukken van het kruis waren van een verschillende houtsoort en kleur; één stuk was bruin, een ander geelachtig en de stam donker, gelijk hout dat lang in het water gelegen heeft (cfr. fasc. 29, nr. 1806, voetnoot 26).

De kruisen van de beide moordenaars waren ruwer en stonden links en rechts op de rand van de heuvel (hoogste heuvelvlak), op zulk een afstand van het kruis van Jezus dat een ruiter er tussendoor kon rijden; zij waren een weinig naar elkaar gekeerd en stonden dieper. Het woord tot Jezus richtend om te bidden of te honen, moesten de moordenaars naar Jezus opkijken en *toen Jezus tot Dismas sprak, richtte Hij de blik een weinig neerwaarts.*

De aanblik van de beide moordenaars aan het kruis was schrikwekkend, vooral van degene die links van Jezus hing. Deze was tot in zijn diepste grond ontaard; op dit ogenblik was hij bedwelmd, half dronken en woedend; hij raasde, schimpte en vloekte. Hun lichamen waren geheel verwrongen, opgezwollen en geradbraakt. Hun gelaat was bruin en paarsblauw; zo ook hun lippen van de drank en van het bloed dat hun naar het hoofd steeg; hun bloedrode, gezwollen ogen puilden uit hun kassen. Wegens het knellen van de koorden huilden en schreeuwden zij afgrijselijk.

Gemas vloekte en lasterde. De pinnen waarmee de dwarsbalken op de stam vast zaten, duwden hun hoofd voorover; zij rukten en draaiden hun ledematen stuiptrekkend in alle richtingen en hoewel hun benen zeer strak vastgebonden waren, werkte toch een van beide zijn voet een weinig naar boven, zodat zijn knie vooruitstak.

Wij hebben meerdere nummers zonder commentaar op mekaar laten volgen om het indrukwekkende verhaal niet te moeten onderbreken. Daarin hebben ons vooral getroffen de beschrijvingen die K.E. ons geeft van de gekruisigde Jezus en van de gestalte van Jezus zoals Hij er uit zag als een gezond mens. Doch eerst nog een paar andere bemerkings.

De beulen verdeelden Jezus' klederen.

Hierover zegt Daniel-Rops: “De klederen van de veroordeelden behoorden toe aan de beulen; dit was hun fooi, hun pannicula. Later heeft een decreet van keizer Hadrianus hun dit van rechtswege toegestaan.” (Jezus in zijn tijd, blz. 420).

De verschrikkelijke toestand van gekruisigden.

In verband met de verschrikkelijke toestand van gekruisigden zegt dezelfde: “Men begrijpt dat de eerste christenen die met eigen ogen gekruisigde lichamen aan de balk hadden zien hangen, verstijfd en verwrongen, zolang geweigerd hebben Jezus in die afzichtelijke toestand af te beelden. Na de intrede van de dood lijkt het mensenwrak van een gekruisigde op een tragische zigzaglijn: lichaam ineengezakt, de knieën stomphoekig vooruit, het hoofd hangend op de borst met de kin tegen het borstbeen.

Op de weg waaraan Jezus in die smadelijke toestand hing, was druk verkeer, vooral in die tijd van het jaar, op de vooravond van Pasen: de pelgrims waren overtalrijk naar het feest gekomen. Het soort marktplein of poortplein was in het Oosten altijd vol lediggangers, nieuwsgierigen, al mensen van dat soort dat vermeld is in Ps. 69: “Die aan de poort wijn zaten te drinken, zongen spotliederen tegen Mij.” (Jezus, blz. 417-420). Velen lazen het opschrift van het kruis, zegt Joa. 19, 20, en daarvoor was het nodig te komen tot dicht bij het kruis, zodat zij Jezus in heel zijn verguizing en mismaaktheid goed hebben gezien.

Psalmen 69

Bede in doodsgevaar

1. Voor de koorleider. Op de wijze van: De Ielien. Van David.
2. Verlos mij, o God, want het water is gekomen tot aan de lippen;
3. ik ben verzonken in bodemloos slijk, waar ik niet kan staan; ik ben gekomen in diepe wateren, een vloed overstroomt mij.
4. Ik ben moede door mijn roepen, mijn keel is hees, mijn ogen zijn bezweken van het uitzien naar mijn God.
5. Talrijker dan de haren van mijn hoofd zijn zij die mij zonder oorzaak haten; machtig zijn zij die mij willen verdelgen, mijn valse vijanden; wat ik niet geroofd heb, moet ik toch teruggeven.
6. O God, Gij kent mijn verdwaasdheid, mijn schuldige daden zijn voor U niet verborgen.
7. Laten om mij niet beschaamd worden wie U verwachten, Here HERE der heerscharen; laten om mij niet schaamrood worden wie U zoeken, o God van Israël.
8. Want om Uwentwil draag ik smaad, bedekt schaamte mijn gelaat.
9. Ik ben een vreemde geworden voor mijn broeders, een onbekende voor de zonen van mijn moeder;
10. want de ijver voor uw huis heeft mij verteerd, en de smaadwoorden van wie U smaden, kwamen op mij neder.
11. Ik weende onder het vasten van mijn ziel, maar het werd mij tot diepe smaad;
12. ik maakte een rouwgewaad tot mijn kleed, maar ik werd hun tot een spreekwoord.
13. Wie in de poort zitten, praten over mij, – en een spotlied van drinkers.
14. Maar mijn gebed is tot U, HERE, ten tijde des welbehagens; o God, antwoord mij naar uw grote goedertierenheid met uw trouwe hulp.
15. Red mij uit het slijk, opdat ik niet verzinke, laat mij gered worden van mijn haters, en uit de diepe wateren.
16. Laat de watervloed mij niet overstromen, noch de diepte mij verslinden, noch de put zijn mond boven mij toesluiten.
17. Antwoord mij, o HERE, want rijk is uw goedertierenheid, wend U tot mij naar uw grote barmhartigheid,
18. verberg uw aangezicht niet voor uw knecht, want het is mij bang te moede; antwoord mij haastelijk.
19. Nader tot mijn ziel, bevrijd haar, verlos mij om mijner vijanden wil.
20. Gij, Gij kent mijn smaad, mijn schaamte en mijn schande; allen die mij benauwen, staan voor U.
21. De smaad heeft mij het hart gebroken, en ik ben verzwakt. Ik wachtte op een teken van medelijden, maar tevergeefs, op troosters, maar ik vond hen niet.
22. Ja, zij gaven mij gif tot spijze, en lieten mij in mijn dorst azijn drinken.
23. Hun tafel worde voor hun aangezicht tot een strik, en hun genoten tot een val.
24. Laten hun ogen verduisterd worden, zodat zij niet zien, doe hun lendenen bestendig wankelen;
25. stort over hen uw gramschap uit, en de gloed van uw toorn achterhale hen.
26. Hun kamp worde tot woestenij, in hun tenten zij geen bewoner.
27. Want wie Gij hebt geslagen, vervolgen zij, zij doen verhalen over de smart der door U gewonden.
28. Voeg schuld bij hun schuld, zodat zij niet komen tot uw rechtvaardiging.
29. Laten zij uit het boek des levens worden uitgedelgd, met de rechtvaardigen niet worden opgeschreven.
30. Maar ik ben ellendig en in smart, uw heil, o God, bescherm me.
31. Ik zal de naam van God prijzen met een lied, Hem verheerlijken met een lofzang;
32. dat zal de HERE meer behagen dan een rund, dan een stier met horens en hoeven.
33. De ootmoedigen zullen het zien, zij zullen zich verheugen; gij, die God zoekt, uw hart leve op.
34. Want de HERE hoort naar de armen, en zijn gevangenen veracht Hij niet.

35. Dat hemel en aarde Hem loven, de zeeën en al wat daarin wemelt.
36. Want God zal Sion verlossen en de steden van Juda bouwen, opdat zij daar wonen en het bezitten;
37. het kruost van zijn knechten zal het beërven, en wie zijn naam liefhebben, zullen daarin wonen.

Uit: NBG-vertaling 1951

Goed zag Hem ook Zr. Jozefa Menendez, aan wie *Jezus zich als Gekruisigde vertoonde met de woorden: "Schrijf op al wat je ziet."*

Zij noteerde het volgende: "Jezus was aan het kruis genageld. De doornenkroon omsloot zijn hoofd; grote doornen drongen er diep in. Één daarvan was langer dan de andere; hij boorde in zijn hoofd boven het voorhoofd en kwam weer te voorschijn dicht bij zijn oog; dit was dan ook geheel gezwollen. Zijn aangezicht, bebloed en bevuild, hing gebogen vooruit en helde over naar links. Zijn ogen, ofschoon zeer gezwollen en vol bloed, waren nog open en gevestigd op de aarde. Over heel zijn gewond lichaam zag men de tekens van de striemen en slagen, die op verschillende plaatsen zelfs stukken vlees en lappen huid afgerukt hadden. Het bloed vloeide van zijn hoofd en uit zijn wonden. Zijn lippen waren purperkleurig en zijn mond was als verwrongen, maar toen ik Hem de laatste maal, d.i. omstreeks half 3 terugzag, had zijn mond zijn normale vorm hernomen. Die aanblik boezemde zulk een medelijden in, dat men Jezus in die toestand niet kan aanschouwen zonder van droefheid verscheurd te zijn. Wat mij echter het meest gesmart heeft, is het feit dat het Hem onmogelijk was de hand bij zijn aangezicht te brengen. Dit zien van Jezus, met handen en voeten aan het kruis genageld, zal mij de kracht geven om van alles afstand te doen en mij aan zijn wil te onderwerpen, zelfs in zaken die mij het zwaarst vallen.

Wat mij toen ook opviel, was dat men Hem de baard had uitgerukt, die altijd zulk een majestueus voorkomen gaf aan zijn aangezicht. Zijn haar dat zijn uiterlijk zo lieflijk maakte, was verward, met bloed samengeplakt en het viel vóór zijn gelaat." (blz. 469).

In dit laatste nr. 1934 hangt K. ons een prachtig beeld op van Jezus in normale gezonde toestand in de tijd van zijn openbaar leven en kort

vóór zijn lijden. Het is geheel in overeenstemming met de voorstelling van Jezus, die ontstaan is uit de synthese van de verschillende traditionele gegevens over het uiterlijk van Jezus.

“Beschouwende zielen is het eigen nieuwsgierig te zijn naar zijn uiterlijk voorkomen. Ongelukkig hechtten de schrijvers in Jezus’ tijd weinig belang aan dergelijke bijkomstigheden, waarop WIJ zo belust zijn. Derhalve bewaren alle 4 de evangelisten het stilzwijgen nopens dit punt. Wij bezitten geen authentieke beschrijvingen of afbeeldingen van Jezus.” (Prat, J. Chr. I, 145.

In ‘Jezus in zijn tijd’, 232, vermeldt Daniel-Rops welke de traditionele gegevens zijn over het uiterlijk van Jezus, maar zijn beschrijving is bijna de letterlijke weergave van de beroemde, **apocriefe brief van Lentulus aan de Romeinse senaat**. Dit geschrift laten de geleerden dateren uit de 12^e of 13^e eeuw. Hierin kunnen wij niet meespreken, maar wel kunnen wij zeggen dat het een mooie brief is en een diepe indruk maakt op vrome lezers.

Een paar trekken schijnt D. Rops ook nog ontleend te hebben aan een **openbaring van Maria, waarin zij aan de H. Brigitta** vertelt hoe haar Zoon als man er uit zag.

Deze 2 mooie documenten willen wij hier plaatsen, dat men ze kan vergelijken met de beschrijving van onze Katarina, die Jezus dagelijks mocht zien gedurende gans zijn openbaar leven en die Hem ook zag, naakt aan de geselkolom en aan het kruis.

Brigitta:

“Verneem hoe mijn Zoon eruitzag in zijn sterfelijk leven.

Zijn aangezicht was zo schoon en indrukwekkend, dat niemand het kon bezien, zonder zich door die aanblik getroost en verblijd te voelen, ook als Hij diep bedroefd was. De rechtvaardigen voelden zich door geestelijke vertroosting gesterkt. Ja, zelfs de bozen, zolang zij Hem zagen, waren van hun wereldse droefheid bevrijd, zodat de treurende plachten te zeggen: “Begeven wij ons in de tegenwoordigheid van de Zoon van Maria, opdat wij ten minste gedurende die tijd verlichting ondervinden.”

In zijn 20^e jaar was Hij volgroeid en sterk gebouwd. Vergeleken bij de mensen van middelbare grootte uit onze tijd was Hij groot en, zonder dik of vlezig te zijn, was Hij fors en sterk gespierd en vol weerstandsvermogen in zijn gestel. Zijn haar, wenkbrauwen en baard waren bruinachtig (of blond). Nooit waren ze, hoe weinig ook, verward, verwaarloosd of onrein. Zijn baard was een handbreed lang; zijn voorhoofd stak niet vooruit noch helde achteruit, maar was recht, geheel verticaal. Zijn neus was in evenredigheid, niet klein noch te groot. Zijn ogen waren zo rein, dat ook zijn vijanden Hem met genoeg aanschouwden. Zijn lippen waren niet dik, maar helder rood; zijn kin stak niet vooruit, was niet te lang, maar aangenaam door zijn juiste evenmaat; zijn wangen vertoonden een middelbare volheid en hadden een witte grond met frisrode tint. Zijn houding was recht en over heel zijn lichaam zag men geen enkele vlek, zoals degenen het konden getuigen, die Hem geheel naakt aan de geselkolom gebonden hadden gezien.”

Brief van Lentulus.

Bevat meesterlijk beeld van Jezus, moreel en fysisch, naar de ziel en naar het lichaam: “In onze tijd is een man van grote deugd en macht opgestaan, die tegenwoordig nog in leven is. Zijn naam is Jezus-Christus.

Deze man wordt door de heidenen een verkondiger van de waarheid genoemd; zijn leerlingen evenwel noemen Hem de Zoon van God. Hij wekt doden op en geneest zieken.

Zijn gestalte is recht en hoog (te oordelen naar de doek van Turijn was Jezus 1,80 m hoog). Zijn voorkomen is indrukwekkend en zijn (langvormig, ovaal) aangezicht eerbiedwaardig, zodat zijn verschijning hen, die Hem aanschouwen, zowel eerbiedige vrees als liefde inboezemt.

De kleur van zijn haar is die van een rijpe hazelnoot; het is nagenoeg geheel glad tot op de oren en lager af is het golvend, aan het einde gekruld, geelachtig, glanzend en op de schouderen neerhangend. Midden op het hoofd is het gescheiden, volgens de gewoonte van de Nazireeën.

Zijn voorhoofd is effen, sereen, helder. Zijn geelachtig (tarwekleurig, geelglimmend) en roodgetint aangezicht vertoont geen rimpel of vlek. Neus en mond zijn onberispelijk gevormd. Zijn volle, tamelijk dichte baard heeft dezelfde kleur als zijn haar, doch is niet lang en in het midden gespleten. Zijn aanblik is vol waardigheid, zijn ogen zijn helder en zwart, zijn blik DOORDRINGEND.

In zijn bestraffingen is Hij geducht, in zijn opwekkingen zacht en liefdevol. Hij is opgewekt, maar zijn opgewekte stemming doet geen afbreuk aan zijn waardigheid. Nooit heeft men Hem zien lachen, maar vaak heeft men Hem zien wenen.

In het gesprek is Hij wijs en bescheiden. **Hij is in alles volmaakt en, om het in één woord te zeggen, Hij is de schoonste van de mensenkinderen.**” (Ontleend aan Kochem, Christusleven, 364).

Laat deze brief een apocrief geschrift zijn, het is een feit dat de trekken die hij behelst, in overeenstemming zijn met de beschrijving van Maria aan de H. Brigitta en met de beschrijving van Katarina en ook met de morele eigenschappen die ons uit het Evangelie over Christus bekend zijn.

Inderdaad, dat Christus verschrikkelijk was in zijn bestraffingen, liefdevol in zijn opwekkingen, minzaam in zijn omgang met kleine, arme, hulpbehoevende mensen, en opgeruimd was, ja, zelfs blijk gaf van gezonde humor in weerwil van zijn tragische, geweldige ernst, die Hem belet heeft ook maar één keer uitbundig te lachen – welke zin heeft zulk lachen? – zijn trekken die men ook in de Evangeliën vindt.

De overige trekken uit de brief worden bevestigd door Brigitta, door onze Katarina en tenslotte nog door de lijkwade van Turijn, waarop men alle aangegeven kenmerken terugvindt, hoewel het hier de afbeelding geldt van een dode, een voor het graf bereid lijk. Deze afbeelding gaat tenslotte terug tot de goddelijke almacht, die ze – hier valt nauwelijks aan te twijfelen – in de doek heeft ingeprent. In geen geval – het is onze vaste overtuiging – kan deze afbeelding mensenwerk zijn.

Men kan zich geen majestueuzer, ingekeerder Jezus indenken, zich geen idealer en toch werkelijk mens voorstellen dan die op de lijkwade van Turijn. Een beeld van Christus is in de hoogste mate schoon, wanneer de

Godheid zo treffend mogelijk op het gelaat uitgedrukt ligt en de bezichtiger indrukwekkend tegenstraalt en dit is verwezenlijkt in de afbeelding te Turijn.

Benevens het beeld dat K. ons hier in het nr. 1934 van Jezus ophangt, geeft zij ons nog losse morele en fysische trekken van Jezus in de nrs. 197, 413, 951, 997, 1256, 1337, 1449, 1462, 1464, 1468, 1469, 1470, 1495; 1566, 1567.

Uit die losse trekken plaatsen wij hier er nog één: “Jezus had een zeer heldere, welluidende tenorstem. Men hoorde ze onder het zingen in de synagogen boven de andere uit klinken.” (nrs. 413, 1256, 1337).

Dit wordt bevestigd door G. Galgani: “Met zijn doordringende, beminnelijke stem gaf Jezus mij ten antwoord: *Ik heb uw hart overwonnen.*” (II, 8-9).

En door Th. Neumann: “De Heer heeft in het paasmaal helder voorgezongen.” (Gerlich, I, 278).

Op gevaar af langdradig te worden, willen wij hier nog een beeld plaatsen van Onze-Lieve-Vrouw tijdens haar aardse leven. Het is een synthese van de trekken die de H. Vaders en kerkelijke schrijvers aan Maria hebben toegekend. De beschrijving ontleenen wij aan Petits Bollandistes, T, 16, blz. 114:

- “Haar gestalte was middelmatig hoog, zoals het haar geslacht best staat.
- Haar aangezicht was langwerpig, enigszins bruin;
- haar: blond; wenkbrauwen: zwart;
- ogen: levendig en doordringend;
- oogappels: olijfkleurig, het geel benaderend;
- neus: proportioneel en goed gevormd;
- wangen: middelbaar vol;
- lippen: rooskleurig en fris.

De eerbaarheid en zedigheit lagen zo zichtbaar over haar gelaat uitgespreid, dat men haar niet aanschouwen kon zonder te worden doordrongen met gevoelens van eerbied.

In haar houding of gang was niets gekunsteld, alles ademde een beminnelijke eenvoud, wijsheid, zedigheit, die bij allen die haar zagen, verbazing wekten. Zij was net op haar klederen, doch zonder gezochtheid of opschik.

De Vaders beschrijven de ziel van Maria als een kopij van de Godheid, het volmaakte toonbeeld van alle deugden, begaafd met de zeldzaamste hoedanigheden, waartoe zelfs een hemelse geest vatbaar is, het volmaaktste van Gods werken na de H. Mensheid van haar Zoon!”

Een geestelijk mens, vervuld met God, zoals de H. Vaders waren, zou zulk een beeld kunnen uitdenken; wij hechten er daarom geen belang aan als aan iets ons door de hemel meegedeeld, maar des te meer waarderen wij de mededelingen van K. Emmerick die Onze-Lieve-Vrouw zo dikwijls mocht zien, niet alleen haar lichaam, maar ook haar binnenste. Wat op de zienster steeds een buitengewone indruk maakte, was Maria's beminnelijke eenvoud.

Na deze uitweiding nog een kort woord of antwoord op de vraag: Waarom worden Jezus en de moordenaars op verschillende wijzen aan het kruis gehecht? Waarom wordt Hij met nagelen eraan geslagen en zij met koorden eraan vastgebonden?

Het is waar, de exegeten die het ook niet weten, omdat het uit de Evangeliën niet blijkt dat ze alle 3 op gelijke wijze aan het kruis gehecht werden, veronderstellen dit, omdat een gelijke kruisiging voor de hand ligt, wat echter absoluut geen bewijs is.

In D.B., Croix lezen wij o.m. deze regels: “Oorspronkelijk was het kruis een paal ... Later voegde men aan de paal een dwarsbalk en men hechtte de veroordeelde er aan vast hetzij met nagelen hetzij met koorden en men liet hem hangen tot hij de geest gaf ...

Wilde men iemand voorbeeldig straffen tot waarschuwing van anderen, dan gebruikte men volgens Suetonius, een hoger kruis, terwijl anders het kruis eerder laag was. Om de straf uit te voeren richtte men het

kruis eerst op en hees de schuldige omhoog op zijn kruis, waarop aanstonds de aannageling of vastbinding geschiedde.

Dit alles heldert het verhaal van K. en haar voorstelling van de feiten op.

Als de volgende trek zou afwijken van de regel: Jezus werd liggend op het kruis er aan genageld, dan is er een verklaring voor.

Zijn kruis was zwaar en hoog. Een oude traditie kent er een hoogte van 4,80 m aan toe en gewaagt van een dwarsbalk van 2,5 m lang. Hij moest immers aan een hoog kruis sterven tot waarschuwing tegen Hem en zijn nieuwe leer. Om dezelfde reden werd Hij tussen 2 moordenaars gekruisigd, opdat iedereen zou weten dat hij als kwaadstichter de 2 boosdoeners in gevaar overtrof en veel schuldiger was. Daarom was zijn manier van kruisiging veel wreder en geschiedde ze met nagelen.

Ook dit laatste kan best door toedoen van de Farizeeën geschied zijn, zoals Hij door hun tussenkomst met boosdoeners gekruisigd werd. Aangezien zijn kruis zoveel hoger was dan gewoonlijk, zou het ook moeilijker gegaan hebben Hem in de hoogte aan zijn kruis te nagelen. Wij mogen dus ook omtrent dit punt de zienster geloven als een trouwe verhaalster van wat zij werkelijk heeft gezien.

Jezus wordt bespot. – Eerste kruiswoord. – Bekering van de rouwmoedige moordenaar (Mt. 27, 39-44; Mk. 15, 29-32; Lk. 23, 34-43).

1935.

Nadat de moordenaars aan het kruis gebonden en Jezus' klederen door het lot verdeeld waren, raapten de beulen hun gereedschappen samen en verlieten onder het uitbraken van verwensingen en vervloekingen tegen Jezus de Kalvarieberg. Ook de overige, nog aanwezige Farizeeën te paard maakten zich op om te vertrekken; zij reden nog eenmaal om de aarden wal onder het aangezicht van Jezus, slingerden Hem nog een vloed van smaadwoorden naar het hoofd en reden insgelijks daar vandaan. Ook de 100 Romeinse soldaten met hun officieren trokken de berg af en uit de omgeving weg, want zij werden

vervangen door 50 andere Romeinse soldaten die de berg opkwamen en in hun plaats de posten bezetten.

De hoofdman van deze nieuwe afdeling was Abenadar, een Arabier van geboorte, die later gedoopt werd onder de naam Ktesifon en zijn onderbevelhebber heette Kassius, die later bij zijn doopsel de naam Longinus ontving. Deze laatste was een soort loopbode van Pilatus.

Ook kwamen opnieuw nog 12 Farizeeën, 12 Sadduceeën, 12 schriftgeleerden en enige oudsten naar boven gereden. Onder hen waren ook degenen opnieuw teruggekeerd, die Pilatus een tweede maal te vergeefs om een andere tekst voor de kruistitel waren gaan vragen. Pilatus had hen niet eens bij zich toegelaten en deze smadelijke afwijzing had hen nog wreveliger tegen Jezus gestemd. Teruggekeerd reden zij rond de aarden wal en verdreven de H. Maagd die zij een lichtzinnige vrouw noemden. Joannes bracht haar daarom weer bij de andere vrouwen, die verderaf stonden. Magdalena en Marta ondersteunden haar in hun armen.

Toen al de nieuw aangekomen vijanden van Jezus onder het kruis rijdend aan Jezus voorbijtrokken, schudden zij met haat en verachting het hoofd en zeiden: “Foei! Schande over U, Gij leugenaar! hoe breekt gij de tempel af en bouwt gij hem in 3 dagen weer op?”

“Anderen heeft hij altijd willen helpen, doch nu kan hij niet eens zichzelf helpen! Als gij Gods Zoon zijt, kom dan van het kruis af!”

“Is hij de koning van Israël, laat Hij dan afkomen van het kruis en wij zullen in Hem geloven. Hij heeft zijn vertrouwen gesteld op God, laat God hem nu eens ter hulp komen!”

1936.

Ook de soldaten bespotten Hem met woorden als deze: “Als Gij de Koning van de Joden zijt, zo help Uzelf.”

Terwijl Jezus daar nog in zijn bewusteloosheid zo hulpeloos en ellendig hing, zegde ook Gesmas, de moordenaar van links: “Zijn duivel laat Hem in de steek!”

Daarop stak een soldaat een met azijn gevulde spons op een stok en hield die tegen Jezus' lippen en *Jezus scheen er een weinig uit te zuigen.*

Het schimpen en lasteren echter duurde voort. De soldaat zei: “Als Gij de Koning van de Joden zijt, zo help Uzelf!” Dit alles geschiedde, terwijl de eerste afdeling soldaten door de bende van Abenadar afgelost werd.

Toen het spotten op die manier een eind geduurd had, *richtte Jezus zijn hoofd omhoog en zei: “Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen!” en in stilte bad Hij voort.*

Nu ook riep Gesmas: “Als Gij de Christus zijt, zo help Uzelf en ons!”, en zo ging het schimpen en lasteren verder zijn gang.

Dismas, ter rechterzijde van Jezus, werd diep ontroerd door het gebed van Jezus voor zijn beulen.

Bij het horen van de stem van haar Zoon was Maria door haar omgeving niet meer terug te houden; zij drong door tot in de kring, tot bij het kruis. Joannes, Salome en Maria van Kleofas volgden haar en de nieuwe hoofdman verdreef hen niet.

Dismas, de moordenaar ter rechterzijde, bekwam door het gebed van Jezus een straal van inwendige verlichting en op het ogenblik waarop de H. Maagd naar het kruis toetrad, kreeg hij inwendig de kennis dat Jezus en zijn Moeder Maria hem in zijn kinderjaren reeds genezen hadden en met een geweldige stem riep hij tot de schelmen die Jezus belasterden ongeveer als volgt: “Hoe is het mogelijk? Gij verguist Hem, terwijl Hij voor u bidt. Geduldig en zonder één klacht heeft Hij uw beledigingen verdragen en Hij bidt zelfs voor u en gij belastert Hem!

Hij is een Profeet, Hij is onze Koning, Hij is waarlijk de Zoon van God!”

Deze onverwachte afstraffing uit de mond van een ellendig gekruisigde bracht hen in opschudding en zij zochten naar stenen om de boeteling aan zijn kruis te doden, doch de hoofdman Abenadar verijdelde hun opzet, dreef hen uiteen en herstelde de orde en de rust.

De H. Maagd voelde zich ondertussen geheel gesterkt door het gebed van Jezus. Dismas bestrafte ook zijn lotgenoot, die vol woede zijn verwijt tegen Jezus herhaalde: “Als Gij de Messias zijt, help Uzelf en ons!” Dismas nam het voor Jezus tegen hem op: “Vreest ook gij God nog niet, terwijl gij toch dezelfde straf ondergaat en wij terecht, want wij ontvangen loon naar werken, maar Deze heeft niets verkeerd gedaan. Bezin u in uw laatste uur en bekeer u.”

Hij was inwendig zeer verlicht, sterk ontroerd en hij beled nu zijn schuld aan Jezus met deze woorden: “Heer, indien Gij me verdoemt, dan treft mij de straf die ik verdien, doch ik smEEK U, erbarm U over mij.”

Jezus antwoordde hem: “Gij zult mijn barmhartigheid ondervinden.”

Dismas ontving nu de genade van een intens berouw gedurende ongeveer een kwartier.

Al het laatst verhaalde geschiedde voor het grootste gedeelte terzelfder tijd of het volgde althans vlug op elkaar, van 12 uur tot half één, zonneuur en het was begonnen toen het kruis nauwelijks een paar minuten opgericht was. Er werd echter een grote ommekeer in de zielen van de meeste toeschouwers teweeggebracht, want de goede moordenaar was nog niet uitgesproken, of er ontstond een groot teken in de natuur, dat allen met angst vervulde.

Zonsverduistering. – Tweede en derde kruiswoord (Mt. 27, 45; Mk. 15, 33; Lk. 23, 43-45; Joa. 19, 25-27).

1937.

Tot omstreeks 10 uur, het ogenblik waarop Pilatus het doodsvonnis had uitgesproken, was in de morgen af en toe een hagelbui gevallen (nr. 1922).

Hierop volgde helder weer en zonneschijn tot 12 uur en nu kwam zich een roodachtige nevel vóór de zon plaatsen.

Om het 6e uur volgens de zon, dit was, gelijk ik zag, omstreeks half één – want de Joodse tijdrekening is anders en wijkt af van de zon – ontstond er een zeer wonderbare zonsverduistering.

(Men moet weten dat de lengte der uren bij de Joden langer was naar gelang de dagen langer waren, terwijl de zon-uren allemaal gelijk zijn).

Hoe het verschijnsel ontstond werd mij duidelijk met alle bijzonderheden aangetoond, maar helaas! ik kon het niet onthouden en ik beschik evenmin over woorden om het weer te geven of uit te drukken.

Ik was in het begin van de gebeurtenis als buiten de aarde en ik zag allerlei hemelkreitsen (= hemelsferen, kringen) en sterrenbanen wonderbaar elkander doorkruisen.

Ik zag de maan aan een andere zijde van onze aarde en zag haar als een vliegende vuurbol een snelle vaart nemen of sprong doen, en dan was ik weer in Jeruzalem en zag de maan boven de Olijfberg vol en bleek te voorschijn schieten en ze vloog uit het oosten met grote snelheid op tot vóór de zon, die reeds door een rode nevel verduisterd was.

Eerst zag ik aan de oostkant van de zon als een duistere bank die een grote berg werd en haar weldra geheel verborg. In het midden was dit beeld of verschijnsel vaal, maar er omheen

was een rode schijn als een gloeiende kring.

Hierop werd de hemel geheel donker en de sterren begonnen rood te schemeren.

Een buitengewone verschrikking overviel mensen en dieren. Het vee loeide in de weide en zette het op een lopen; de vogels zochten een schuilhoek en streken in benden op de hoogten in de omgeving van de Kalvarieberg neer¹²⁴; men kon ze met de handen grijpen; het spotten viel stil.

De Farizeeën zochten nog naar een natuurlijke verklaring van het hele wonder, doch daar zij er geen vonden, werden ook zij door een inwendige angst overvallen. Alle mensen hieven hun ogen ten hemel; velen sloegen op hun borst wrongen zich de handen en riepen uit: "Zijn bloed kome over zijn moordenaars!"

¹²⁴ Over hoogten of kleine heuvelen in de Tuinenwijk, zie nr. 1919, voetnoot 115. Benden vogelen streken erop neer. De schrik van de vogelen zal gedeeltelijk natuurlijk, gedeeltelijk ook wel bovennatuurlijk geweest zijn. Ook hun opkomst in benden is natuurlijk te verklaren. Door die haastige, ongewone en onverwachte duisternis zijn ze opgeschrikt.

"Op een goede vrijdag om 3 uur in de namiddag, bevond ik mij", vertelt Sertillanges, "op het terras van de basiliek, boven de plaats zelf waar het kruis had gestaan. Opeens zag ik een vlucht zwaluwen de lucht vervullen. Het kleine ijzeren kruis was het middelpunt geworden van een wolk vogelen. Scherpe, zachte, luide, onderdrukte tonen kruisten elkaar in alle richtingen. Wie weet of Jezus, op dat zelfde uur, in doodstrijd gedompeld, geen getuige is geweest van hetzelfde kwetterend concert, en niet met een goelijke glimlach dit rumoerig, maar onschuldig geschater heeft beluisterd." (Ce que Jesus voyait du haut de la croix, 15).

Velen zullen met mij menen dat Jezus geen grote lust had om zich met de neerstrijkende vogelenbende bezig te houden en er zich in te vermeien (= zich verpozen, zich verlustigen).

Een andere, nl. P. Verhaege, o.m.i. die de Goede Week te Jeruzalem meemaakte, schrijft eveneens: "Boven het hoofd van Jezus cirkelen duizend ooievaars die ieder jaar rond Pasen hun weg vinden naar Jeruzalem." (Voorp. 1957, blz. 34).

Velen, zowel ver als nabij, wierpen zich op de knieën en baden Jezus rouwmoedig om vergiffenis en *Jezus richtte in zijn smarten nog zijn blik op hen.*

Terwijl nu de duisternis voortdurend toenam en aller aandacht zich op de hemel richtte en het kruis nu van allen verlaten stond, behalve van Jezus' Moeder en zijn naaste vrienden, hief Dismas, na lang in een intens berouw verzonken te zijn geweest, met ootmoedig vertrouwen het hoofd naar Jezus op en smeekte: "Heer, laat mij in een plaats komen, waar Gij me verlossen zult; wees mij indachtig, wanneer Gij komt in uw Rijk."

En Jezus antwoordde hem: "Voorwaar! Ik zeg u: heden zult gij met Mij in het paradijs zijn."

1938.

De Moeder van Jezus, Magdalena, Maria van Kleofas, Salome en Joannes stonden tussen de kruisen van de moordenaars rond het kruis van Jezus en zagen naar de Heer op. De H. Maagd, door haar moederliefde geheel overweldigd, bad inwendig zeer dringend dat Jezus haar met Hem zou laten sterven.

Nu zag Jezus zijn Moeder plechtig, diep, ernstig en medelijdend aan en Hij wendde dan ook zijn ogen tot Joannes en zei tot haar: "Vrouw, ziedaar uw zoon! Hij zal nog meer uw zoon zijn, dan wanneer gij hem had gebaard!"

Vervolgens prees hij Joannes, zeggend: "Hij heeft altijd een eenvoudig, onwankelbaar geloof gehad en heeft zich slechts eenmaal geërgerd, nl. toen zijn moeder hem boven de andere apostelen verheven wilde zien."

Tot Joannes echter sprak Hij: "Zie, dat is uw moeder", en eerbiedig als een vrome zoon omhelsde de apostel

onder het kruis van de stervende Verlosser, de Moeder van Jezus die nu ook zijn moeder geworden was.

Na deze plechtige en laatste wilsbeschikking van haar stervende Zoon was de H. Maagd zo van verdriet en ernst ontsteld, dat zij, in de armen van de H. Vrouwen neerzinkend, het uitwendig bewustzijn verloor. Hierop werd zij door hen die haar omgaven, eerst een wijle tegenover het kruis op de aardwal neergezet, en daarna buiten de omwalling van de strafplaats bij de overige, verderaf staande vriendinnen gebracht.

Ik weet niet of Jezus al deze woorden luid met zijn heilige lippen uitsprak; ik vernam ze echter innerlijk, toen Hij vóór zijn dood Maria aan Joannes tot moeder gaf en Joannes aan haar tot zoon.

In zulke beschouwingen verneemt men veel wat niet geschreven staat, en van hetgeen men verneemt, is datgene wat men in menselijke woorden weergeven kan, zoveel als niets; wat daar (in de beschouwing) zo klaar en duidelijk is, dat men meent dat het zonder verdere verklaring door iedereen vanzelf begrepen wordt, kan men naderhand met woorden onmogelijk verstaanbaar maken.

Daarom ook verwondert het ons gedurende de beschouwing niet dat Jezus, de H. Maagd aansprekend, haar niet 'moeder', doch 'Vrouw' noemt, want men voelt dat zij hier staat in haar waardigheid van de 'vrouw die de kop van de slang moet verpletteren', aangezien door de zoendood van de mensenzoon, háár Zoon, de paradijsbelofte in vervulling is gegaan (cfr. Gen. 3, 15).

Dáár bevreemdt het ons ook niet dat Hij Joannes tot zoon geeft aan haar, die door de engel werd begroet met de woorden: "Gij zijt vol genade", aangezien men daar ziet dat de naam Joannes een genadenaam is. Daar immers zijn allen wat hun naam aanduidt.

Joannes nu was een kind van God geworden en Christus leefde in hem¹²⁵.

Ook voelt men daar dat Jezus door de woorden, waarmee Hij Maria aan Joannes tot moeder geeft, haar tevens tot moeder geeft aan allen die, in navolging van Joannes Hem aannemend en in zijn naam gelovend, kinderen Gods worden en niet uit vlees en bloed, noch uit de wil van een man, **maar uit God geboren zijn**¹²⁶.

Verder is het daar ook duidelijk dat de zuiverste, de nederigste en gehoorzaamste der vrouwen de Moeder van het mensgeworden Woord geworden was na aan de Engel geantwoord te hebben: “Zie de dienstmaagd van de Heer, mij geschiede naar uw woord”.

Zo is het in het visioen ook hier duidelijk, zeg ik, dat zij, van haar stervende Zoon vernemend dat zij nu ook een geestelijke moeder van een andere zoon moest zijn, te midden van de ontzettendste scheidingsmart en opnieuw in haar hart deemoedig gehoorzaam herhaald heeft: “Zie de dienstmaagd van de Heer, mij geschiede naar uw woord!”

Het is dan in het visioen tenslotte ook duidelijk dat zij alle kinderen van God, alle broeders van Jezus, tot haar eigen kinderen heeft

¹²⁵ Joannes is een naam van genade. – In het Hebreeuws luidt de naam: ‘Jehochanam’ of ‘Joannam’, wat betekent: ‘God is genade’; ‘God heeft zijn genade betoond’.

‘Hannam’ = ‘genade’.

Namen door God gegeven hebben zeer dikwijls betrekking op de eigenschappen, roeping, zending van de persoon die de naam krijgt. Cfr. fasc. 26, nr. 134, voetnoot 726 en fasc. 27, nr. 1500 alsook nr. 1508.

De naam Petrus is een treffend voorbeeld.

¹²⁶ Jezus geeft Maria ook tot moeder aan alle gelovigen. –

“De christelijke traditie ziet in Joannes aan de voet van het kruis de vertegenwoordiger van de gehele mensheid en in de woorden die Jezus hier spreekt, hoort zij dat Maria erdoor aan alle mensen tot moeder gegeven wordt.” (D. Rops, Jezus, 425).

Bossuet noemt Joannes bij het kruis *‘les débris de l’Eglise’*, omdat de Kerk, nog maar in kiem bestaande, op dit ogenblik gaan vluchten en reeds uiteen gevallen was, op één leerling en enige vrouwen na.

aangenomen. Dat alles schijnt daar in de hoogste maat eenvoudig en als vanzelfsprekend, maar hier is het dan later weer zo veelvoudig, zo ingewikkeld dat het voorwaar door Gods genade gemakkelijker is het te voelen dan het met woorden te vertolken.

Terwijl ik zulke dingen inwendig beschouw, komen mij als vanzelf telkens de woorden te binnen, die *mijn hemelse Bruidgom mij eens zeide: "In de kinderen van de Kerk die trouw geloven, hopen en beminnen, staat alles geschreven."*

(Hier plaatst Brentano een uitvoerige nota over Jezus' reis naar de H. Driekoningen en naar Chaldea en in het bijzonder over zijn bezoek aan een stadje even te noorden van de aanzienlijker stad Kedar, waar Jezus treffend en verheven leerde over het huwelijk.

De zienster drukte de wens uit die schone leer opgeschreven te zien tot onderricht van zoveel mensen, die in dit opzicht zo onwetend zijn. *Jezus troostte haar o.m. met de woord: "Alles staat geschreven in de harten van de kinderen der Kerk, die geloven, horen en beminnen."*

Dit is het essentiële van de nota. Deze wordt hier niet overgenomen, aangezien de lezers van Emmanuel het verhaal vinden in fasc. 27, nr. 1519, enz.).

Toestand van stad en tempel gedurende de duisternis.

1939.

Het was nu omstreeks half twee en ik werd naar de stad gebracht om te zien hoe het daar zo allemaal verliep. Ik bestatigde (= bevestigde, beaamde) overal de grootste schrik en ontsteltenis. Nevel en donkere nacht vervulden de straten; de mensen doolden tastend rond. Velen waren in hoeken gevluht, hadden hun hoofd

bedekt en schuld bekenkend sloegen zij zich op de borst. Velen ook richtten hun blikken ten hemel en barstten in jammerklachten uit: “Wat heeft men gedaan?” De dieren brulden en verborgen zich van angst; de vogels vlogen laag en streken neer op de grond.

Ik zag Pilatus bij Herodes op bezoek; beiden staarden zeer ontsteld naar de hemel op hetzelfde terras van waar Herodes ‘s morgens met anderen toegezien had naar Jezus, die op zijn bevel bespot en mishandeld werd.

Ze spraken tot elkaar: “Dit is niet natuurlijk; men is te ver gegaan, men heeft zich aan Jezus vergrepen!”

Hierop zag ik Herodes met Pilatus over het forum naar diens paleis gaan; beiden verkeerden in geweldige angst. Omgeven van hun lijfwacht stapten zij haastig door. Pilatus wendde zijn blikken niet in de richting van Gabbata, het gerechtsverhoog, waar hij Jezus veroordeeld had. Het forum was eenzaam en verlaten; hier en daar spoedde zich nog een mens naar huis; anderen liepen weeklagend her- en derwaarts. Op openbare pleinen stond hier en daar een kleine groep mensen bijeen.

1940.

Pilatus ontbood in zijn paleis de Joodse oudsten en vroeg hun wat, naar hun mening, die duisternis betekende. Volgens hem hield dit teken een bedreiging in; hun God scheen op hen vertoornd te zijn, omdat zij tegen elke prijs de dood van de Galileeër geëist hadden, die nochtans gewis hun Profeet en Koning was, doch **hij** had zijn handen gewassen en was onschuldig aan zijn bloed, enz.

Zij echter bleven hardnekkig weigeren in het verschijnsel een hemelteken te erkennen; zij legden alles natuurlijk uit, bleven versteend en bekeerden zich niet. Hier en daar nochtans kwam menigeen tot inkeer en onder deze laatsten waren nl. al die soldaten die gisteren bij de gevangenneming van Jezus in de Olijfhof gevallen en weer opgestaan waren.

Ondertussen verzamelde zich een grote volksmenigte vóór het paleis van Pilatus, en, waar zij ‘s morgens geroepen hadden: “Kruisig Hem! weg met Hem!”, schreeuwden zij nu: “Onrechtvaardige rechter! Zijn bloed kome over zijn moordenaars!”

Pilatus vond het raadzaam zijn lijfwacht te versterken. Dezelfde Sadok, die ‘s morgens bij Jezus’ aankomst in het paleis Jezus’ onschuld luid uitgeroepen had, maakte thans vóór het paleis zulk een misbaar (= lawaai, ophef, geschreeuw), raasde en tierde zo geweldig, dat Pilatus op het punt stond hem te laten arresteren. Pilatus, die ellendeling zonder karakter, maakte de Joden de zwaarste verwijten; hij echter had aan hun fanatisme geen deel genomen, beweerde hij, en was dus niet medeplichtig. Jezus was hún Koning en Profeet, hún verwachte Heilige geweest; de zonde trof hèm niet; de zaak ging hèm niet aan. ZIJ hadden zijn dood geëist en hadden zich te verantwoorden!

In de tempel bereikten angst en schrik hun toppunt. Men was juist volop aan het slachten van het paaslam, toen de duisternis plotseling inviel. Alles geraakte in verwarring en hier en daar liet men benauwde angst- en jammerkreten horen.

De hogepriesters stelden alle pogingen in het werk om de orde en de rust te handhaven; midden op de dag stak men alle lampen aan, doch de verwarring werd slechts nog groter. Ik zag Annas ten prooi aan een vreselijke schrik; hij vluchtte benauwd uit de ene hoek in de andere om zich te verbergen¹²⁷.

¹²⁷ Annas liep uit de ene hoek in de andere. – Reeds is iets dergelijks verhaald van Herodes (in fasc. 21, eind nr. 1011), nadat hij Joannes de Doper gedood had.

De aangrijpende beschrijving van analoge angsten, halve bezetenheid, hallucinatie, misschien in een nog intenser graad dan bij Herodes en Annas, lezen wij over Hitler in het boekje: “Hitler m’a dit”, blz. 195, 284, 295.

Uit die realistische beschrijvingen zijn de volgende regels ter illustratie getrokken: “Hij zag er onpersoonlijk en verstrooid uit; zijn geest, zijn gedachten waren elders; hij trommelde met de vingers op de tafel. Dan

Toen ik de stad weer verliet, hoorde ik de luiken en tralies vóór de vensters der huizen rammelen, ofschoon het geen stormweer was. Elk ogenblik nam de duisternis nog toe.

Ik zag ook in de buitenwijk van de stad, aan de noordwestkant naar de stadsmuur toe, waar vele tuinen en graven zijn, enige grafingangen instorten, alsof er een aardbeving plaats had¹²⁸.

stond hij op, stapte de kamer af, op en neer, tussen de deur en het bureau, de handen samen op de rug. In zijn slapeloze nachten dwaalde hij van de ene kamer in de andere; slaapmiddelen hadden geen uitwerksel; ook zag hij er na enige tijd vanaf uit vrees voor vergiftiging. Na zulk een nacht viel hij uitgeput op zijn bed, dommelde enige ogenblikken in, maar ontwaakte weer aanstonds en barstte los in snikken. Soms had hij brakingen. Dan ging hij in dekens gehuld in een zetel liggen, schuddend van de koorts.”

Nikolaas Belina, die van dichtbij de gemoedstoestand kon bestuderen van mensen die een moord op hun geweten hadden, zij het ook als gerechtsdienaren, schrijft in “Achter de muren van een Kazemat”, blz. 65-66: “Kent men de verschrikkelijke nachten, die zovele beulen en doodslagers doormaken, wanneer zij, ondermijnd door alcohol en verdovingsmiddelen in hun vreselijke herinneringen gek van angst liggen te huilen: bloed, bloed, overal bloed, ik stik van het bloed!”

Mehemet Ali was van officierszoon in 1805 onderkoning van Egypte geworden. Om zijn heerschappij te verstevigen doodde hij ongeveer 500 aanzienlijke regionale bestuurders, districtvorsten (bey's of mameloeks). Over deze bloeddorstige tiran doet ons De Géramb de volgende mededeling: “Altijd aan het werk slaapt hij weinig en zelden rustig. De herinnering aan de moordpartijen op de mameloeks blijft hem bij en achtervolgt hem.

‘s Nachts waken 2 vrouwen om de beurt hij zijn bed om de dekens die hij in de slaap van zich afwerpt, ordelijk op hem weer te leggen.” (III, 28-31).

¹²⁸ Waar vele graven zijn. – Aan de noordwestkant van de toenmalige stad bevonden zich graven zowat overal verspreid, zoals er ook waren dicht bij Kalvarië, zoals wij nog zullen zien (cfr. D.B. Jérusalem, k. 1342-1343; 't H. L. 26e jg., 5).

“Zowel als Golgota waren de andere nabije plaatsen van het Herodisch Jeruzalem een gewest van grafsteden”, Guides bleus, Israël, 346, 348).

Verlatenheid van Jezus. – Vierde kruiswoord (Mt. 27, 46; Mk. 15, 34-35).

1941.

Op Golgota maakte de duisternis een bijzonder benauwelijke indruk¹²⁹.

De gruwelijke kreten, de vreselijke verwensingen, de spotternijen en de pijniging van Jezus, de bedrijvigheid der beulen onder schreeuwen en vloeken gedurende de kruisoprichting; het binden der moordenaars aan hun kruisen en hun wanhopig gebrul, het heen en weer rijden van de Farizeeën onder gehoon, de aflossing der soldaten door een nieuwe afdeling; het wegtrekken van de beulen onder lawaai en dronkenmanspraat hadden in het begin van de zonsverduistering de benauwende indruk verminderd en dan volgde de strafrede van de rouwmoedige Dismas en de woedende uitval van de Farizeeën tegen hem.

Maar nu groeide de duisternis aan, de toeschouwers werden ernstig en verlieten de een na de ander het kruis, *Jezus beval toen zijn Moeder Joannes aan* en zij werd hierop buiten de aarden wal gebracht. Er trad een bange plechtige stilte in.

¹²⁹ De duisternis maakte een bijzonder benauwelijke indruk. – De ontsteltenis in de natuur is in evenredigheid met Jezus' zielsverlatenheid.

De overeenkomst van gesteldheid in het inwendige der ziel en in het weer en natuur daarbuiten, is iets dat veel voorkomt in de zielenwereld.

De kleine Theresia heeft er de aandacht op gevestigd en het in haar leven bijna als een regel beschouwd. Het regende slagwater toen zij het paleis van de bisschop van Bayeux verliet, bij wie zij een teleurstelling had opgelopen in verband met haar roeping.

In zijn evangelie doet Joannes opmerken dat het nacht was, toen Judas het Cenakel verliet om Jezus te gaan verraden (Joa. 13, 30).

Hier bij Jezus is het desolate in de natuur zelfs miraculeus: dikke duisternis op de middag zonder natuurlijke oorzaak: zinnebeeld van vreselijker duisternis in zijn ziel, terwijl deze toch met de zon van de Godheid verenigd blijft. **Geen verstand kan dit mysterie en het afgrondelijke van Jezus' verlatenheid peilen.**

De toenemende duisternis boezemde het volk schrik in, de meesten schouwden naar de hemel; in velen werd het geweten wakker; menigeen wendde rouwmoedig zijn blik naar het kruis; velen sloegen zich op de borst en hadden berouw; de gelijkgezinden naderden tot elkaar.

De Farizeeën, hoewel heimelijk bang, bleven voort alles natuurlijk verklaren, doch zij sloegen reeds een lagere toon aan en verstomden tenslotte bijna geheel; nu en dan lieten zij zich nog wel een boos woord ontvallen, doch zij moesten zich hiertoe geweld aandoen.

1942.

De kern van de zon was vaaldonker (= grauw en dof), gelijk bergen in het maanlicht; een rode kring stond er omheen. Roodachtig lichtend kwamen de sterren te voorschijn; de vogels streken uit de lucht op de Kalvarieberg en op de nabije wijnheuvelen tussen de mensen neer en lieten zich grijpen met de hand; de dieren in het rond brulden en sidderden; de paarden en muil dieren van de bereden Farizeeën drongen in hun schrik bijeen en lieten hun koppen hangen. Alles was in damp en nevel gehuld.

Rondom het kruis heerste stilte; men wendde er zich van af en velen vluchtten naar de stad terug.

De gekruisigde Heiland wendde zich in zijn eindeloze foltering met het gevoel der diepste verlatenheid tot zijn hemelse Vader. Hij versaa gde ondertussen niet in de liefde en het gebed voor zijn vijanden. Ook nu bad Hij, zoals in het gehele verloop van zijn lijden, met teksten uit de psalmen, die nu in Hem hun vervulling vonden.

Ik ontwaarde ook engelengedaanten rond Hem.

De duisternis nam nog elk ogenblik toe; de schrik drukte op alle gewetens en een benauwelijke stilte verontrustte het gehele volk

en midden in die bange omgeving en atmosfeer zag ik Jezus daar eenzaam en troosteloos hangen.

Hij leed alles wat een arme, gemartelde, verbrijzelde mens in de grootste verlatenheid, beroofd van alle menselijke en goddelijke troost, moet lijden, wanneer het geloof, de hoop en de liefde geheel eenzaam, zonder iemands meevoelen, bijstand of aanmoediging, zonder het minste licht, naakt, dor en ledig in de woestijn van de beproeving alleen staan, eenzaam in een zee van foltering op zichzelf aangewezen zijn, van zichzelf en eigen kracht moeten leven. Zulk een lijden is niet in woorden weer te geven.

In dit lijden nu veroverde de liefhebbende Jezus door zijn overwinning de kracht voor ons om in de uiterste ellende en verlatenheid, wanneer alle banden en betrekkingen met dit bestaan en leven, met deze wereld en natuur, waarin wij ons hierbeneden bevinden, op het punt staan afgesneden te worden, terwijl hun anderzijds het uitzicht benomen wordt op de overgang van dit leven naar het andere toekomstig eeuwig leven.

Toch kunnen wij stand houden door de vereniging van onze verlatenheid met de verdiensten van ZIJN verlatenheid aan het kruis.

Hij won voor ons de mogelijkheid en de verdienste van de overwinning en volharding in de bitterste strijd der algehele verlatenheid en offerde zijn ellende, zijn armoede en troosteloze eenzaamheid aan God op voor ons, ellendige zondaars, zodat de mens die met Jezus in het lichaam van de Kerk verenigd is, niet meer voor vertwijfeling bang hoeft te zijn in zijn laatste uur, wanneer alles verduistert, alle licht en elke troost hem verlaat. Wij behoeven niet meer eenzaam en omringd van gevaren neer te dalen.

Jezus heeft in de afgrond van deze verlatenheid de in- en uitwendige verlatenheid die Hij leed aan het kruis, neergelaten

en sedertdien is de ware christen in de verlatenheid van de dood, in de afwezigheid van alle troost, nooit meer eenzaam.

Er bestaat voor de christen in zijn laatste nood bij de dood geen woestijn meer, geen volstreckte eenzaamheid, geen algehele verlatenheid, geen reden tot wanhoop meer, want Jezus die het licht, de waarheid en het leven is, is zelf die donkere weg gegaan, heeft door zijn zegen de verschrikking ervan weggenomen. Hij heeft zijn kruis in deze woestijn opgericht.

1943.

Geheel verlaten, doodarm en hulpeloos gaf Jezus zichzelf ten beste, zoals het de liefde eigen is; ja, Hij maakte zijn verlatenheid zelf tot een allerrijkste schat, want Hij offerde zichzelf, geheel zijn leven, al zijn werken, zijn beminnen en lijden en het smartelijk gevoel van onze ondankbaarheid aan zijn hemelse Vader op voor onze zwakheid en armoede.

Hij maakte voor God zijn Testament en vermaakte daarin al zijn verdiensten aan de Kerk en aan de zondaars. Hij was allen indachtig, was in zijn verlatenheid bij allen die tot het einde der tijden leven zouden en zo bad Hij ook voor die dwaalgelovigen die beweren dat Hij als God zijn lijden niet gevoeld heeft en niet, of toch minder, heeft geleden dan een gewoon mens, die dezelfde toestanden zou doormaken.

Doordat ik deelnam aan zijn gebed en alles meevoelde, was het mij of ik Hem hoorde zeggen dat men als een zekere waarheid moet voorhouden dat die smarten der verlatenheid integendeel bitterder voor Hem geweest zijn dan ze voor enig ander mens hadden kunnen zijn, aangezien Hij volkomen met de Godheid verenigd was, volmaakt God en volmaakt

mens was en nu in het gevoel van zijn door God verlaten mensheid als Godmens de smarten van zijn verlatenheid in hun ganse omvang heeft gevoeld en de Kelk van smarten en verlatenheid tot de bodem toe heeft geledigd.

En zo legde Hij dan te midden van zijn lijden luidop getuigenis af van zijn verlatenheid en verwierf daardoor voor alle godskinderen, die in de uiterste verlatenheid verkeren, het recht en de vrijheid om voor God, hun Vader, met kinderlijke, vertrouwelijke stoutmoedigheid hun nood te klagen.

Zo riep Jezus omstreeks 3 uur met luider stem: “Eli, Eli, lama sabaktani”, d.i. “Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?”

Toen deze luide kreet van de Heer de drukkende stilte rondom Hem verbrak, wendden enige spotters zich opnieuw driest naar het kruis en een van hen zei: “Hij roept om Elias!” En een ander voegde er aan toe: “Laten wij zien of Elias komt om Hem naar beneden te helpen.”

Nauwelijks had de Moeder van Jezus de stem van haar Zoon vernomen, of opnieuw kon niets haar weerhouden; zij ijldde naar het kruis en Joannes, Maria van Kleofas, Magdalena en Salome volgden haar.

1944.

Terwijl het hier en daar verspreide volk rondzwierf, jammerde en zuchtte, trok een groep van ongeveer dertig aanzienlijke mannen te paard uit Judea en meer bepaald uit het gewest van Joppe, die op weg waren naar het feest, daar voorbij. Ziende wat met Jezus gebeurd was en vernemend hoe men met Hem te keer was gegaan, brachten zij dit in verband met de dreigende natuurverschijnselen en zij gaven luidop uiting aan hun afgrijzen en zuchtten: “Rampzalige stad! stond de tempel van God niet binnen uw

muren, men zou u door het vuur in de as moeten leggen, zulk een schuld hebt gij op u geladen!”

Deze uitlating van die vreemde voorname lieden was voor het volk een steun- en uitgangspunt; men begon overal te morren en te jammeren om de misdaad. De gelijkgezinden zochten mekaar te benaderen. Alle nog aanwezigen versmolten tot 2 partijen:

- de ene weeklaagde en morde verontwaardigd;
- de andere daarentegen schimpte en raasde.

De Farizeeën werden hoe langer hoe benauwder en daar zij voor een volksoproer vreesden, te meer daar ook binnen de stad alles in onrust was, onderhandelden zij in allerijl met de hoofdman Abenadar en wisten van hem gedaan te krijgen dat mannen naar de naaste poort (van Efraïm of Kalvariepoort) gezonden werden om ze te sluiten en zo de verbinding met de stad af te snijden. Tevens werd een bode naar de stad gezonden om 500 man uit Pilatus' en Herodes' lijfwacht ter versterking te vragen om mogelijke onlusten te voorkomen. Intussen wist Abenadar door streng op te treden de orde en de rust te herstellen. Ook legde hij, om het volk niet te verbitteren, de spotters het zwijgen op.

Aanstands na 3 uur werd de hemel helderder; de maan verwijderde zich nu van de zon en wel in de tegenovergestelde richting; de zon brak door en haar stralen schenen eerst mat omneveld en rood. De maan daalde terug naar de tegenovergestelde kant zo snel dat ze scheen te vallen. Langzamerhand begon de zon ook stralender te schijnen; de sterren verdwenen, maar de hemel bleef toch nog somber.

Naar gelang het licht terugkeerde, vermeerderde ook weer de driestheid van de spotters; zij waanden zich de overwinnaars en op dit ogenblik was het dat zij zeiden: “Hij roept om Elias.” Abenadar evenwel wist de rust en de orde te bewaren.

**Vijfde, zesde en zevende kruiswoord van Jezus.
– Zijn dood. (Mt. 27, 48-50; Mk. 15, 36-37; Lk. 23,
46; Joa. 19, 28-30).**

1945.

Als het klaarder geworden was zag het lichaam van Jezus er bleek uit, zwak, van alle krachten beroofd, witter dan te voren, zozeer was Hij uitgebloed.

Of de volgende woorden een gebed waren, door mij alleen gehoord, dan of ze halfluid uitgesproken werden weet ik niet, maar *Hij zegde: "Ik word uitgeperst als de druif, die hier voor de eerste maal gestampt werd; al mijn bloed moet ik geven tot het water komt en de schillen wit worden; hier evenwel zal geen wijn meer geperst worden."*

Als verklaring van deze woorden kreeg ik later te zien hoe Jafet hier op deze plaats een wijnpers had; ik zal dat gezicht later wel eens verhalen (nr. 2005).

*Jezus versmachtte van dorst en zei met een verdroogde tong: "Ik heb dorst."*¹³⁰

Toen zijn vrienden Hem droevig bezagen, *voegde Hij er nog aan toe: "Hadt gij Mij geen teug water kunnen bezorgen?" Hij wilde hiermee te kennen geven dat*

¹³⁰ De vergetelheid van Jezus' vrienden in het laven van zijn dorst werkte nochtans in Gods Voorzienigheid mee tot de vervulling van een profetie: "Ze gaven mij gal in plaats van spijs, en lesten mijn dorst met azijn." (Ps. 69, 22).

Deze klacht van Jezus' over tekort aan fijngevoeligheid bij zijn uitverkoren vrienden, zal Jezus de eeuwen door herhalen door de mond van begenadigden, telkens als Hij klaagt over gebrek aan edelmoedigheid, liefde en offerzin bij priesters en kloosterlingen, waardoor aan de zielen in 't algemeen veel nadeel toegebracht wordt.

men hun dit gedurende de duisternis wel niet belet zou hebben.

Vol spijt antwoordde Joannes: “Heer, wij hebben het vergeten!”

Jezus zegde nog iets, waarvan de zin was: “Ook mijn naastbestaanden moesten vergeten Mij een teug water aan te bieden, opdat de Schrift vervuld worde.” (Ps. 69, 22). Deze vergetelheid had Hem pijn gedaan.

Op zijn klacht boden zij nu geld aan de soldaten aan, dat zij Hem daarvoor een teug water zouden aanreiken, maar hun verzoek werd niet ingewilligd. Één der soldaten evenwel doopte toen een peervormige spons in de azijn, die daar in een klein basten vaatje stond en goot er nog gal bovenop. Doch de hoofdman Abenadar was door Jezus geraakt; hij ontrukte de soldaat zijn spons, duwde ze uit en vulde die met zuivere edik. Vervolgens stak hij een uiteinde van de spons in een kort stuk hysopriet, dat tot mondstuk moest dienen om de azijn er door op te zuigen ¹³¹.

¹³¹ De wijze waarop hier aan Jezus azijn aangeboden wordt, heldert een schrijftuurplaats op. Matteüs en Markus verhalen dat iemand een spons met azijn vulde en ze op een riet stak en Hem te drinken gaf (Mt. 27, 48; Mk. 15, 36). Joannes evenwel gebruikt een minder duidelijke uitdrukking: “Er stond daar een kruik met azijn; zij staken dan een spons vol azijn op een hysopstengel en brachten die aan zijn mond.” (Joa. 19, 29).

Nu is het waar, zegt Dr. J. Keulers, dat de eigenlijke hysop geen stengels heeft, die stevig genoeg zijn voor dit doel.” Hysop is een laag struikje zonder eigenlijke tak of stengel. Zijn twijgjes zijn te zwak en te kort om er een spons op te steken en deze bij Jezus' mond te brengen.

Op grond van de door Joannes gebruikte uitdrukking zouden de soldaten eerder een hysopbuisje uit de stronk van het struikje in de spons gestoken, de spons op een speer bevestigd en dit alles samen aan Jezus' mond gebracht hebben.

Om dit soort onderlinge tegenspraak tussen de evangelisten op te lossen zijn meerdere pogingen gedaan en veronderstellingen gemaakt, die echter onbevredigend zijn.

De enige oplossing die wij zo juist gegeven hebben en die ons door K. gesuggereerd wordt, is de ware. Zij vertelt hier dat men een met azijn gevulde spons met haar één uiteinde in een hysopbuisje duwde en spons en

Dit lafenisapparaat stak hij op de top van zijn lans en hief het in de hoogte tot bij Jezus' aangezicht, zodanig dat het hysopbuisje tegen de mond van Jezus kwam. Nu kon Jezus de azijn door het buisje uit de spons zuigen.

Van de woorden waarmee ik Jezus het volk hoorde vermanen, herinner ik mij alleen nog dat Hij zei: "Als ik geen stem meer zal hebben, zal de mond van de doden spreken."

Waarop enigen uitriepen: "Hij houdt nog niet op met te lasteren!"
Abenadar evenwel gebod stilte.

1946.

Daar nu het uur van de Heer gekomen was, geraakte Hij in doodstrijd. Een klam zweet brak over al zijn ledematen uit.

Joannes die aan de voet van het kruis stond, droogde met zijn zweetdoek Jezus' voeten af. Magdalena, door droefheid geheel verbrijzeld, leunde tegen de achterzijde van het kruis. De H. Maagd, ondersteund door Maria van Kleofas en Salome, stond tussen het kruis van Jezus en dat van de goede moordenaar en zag op naar haar stervende zoon.

Toen sprak Jezus: "Het is volbracht."

Hij richtte zijn hoofd op en riep met luide stem: "Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest!" Dit was een zoete, luide kreet, die hemel en aarde doordrong¹³². Dan liet Hij het hoofd zinken en gaf de

buisje met een lans aan de mond van Jezus bracht, zodat Hij door het buisje azijn uit de spons kon zuigen.

¹³² Luide kreet: "Vreemd was die laatste luide kreet van Jezus, onmiddellijk vóór zijn dood, want de kruisiging verlamt de longen en snoert de keel dicht." (D. Rops, Jezus in zijn tijd).

geest. Ik zag zijn ziel als een lichtschim in de aarde verdwijnen bij het kruis en naar de kring van het voorgeborchte nederdalen.

Joannes en de H. Vrouwen vielen plat ter aarde op hun aangezicht neer.

De hoofdman Abenadar, een Arabier van geboorte, die later als leerling bij zijn doopsel de naam Ktesifon ontving, bleef, sedert hij de Heer met azijn had gelaafd, ononderbroken op zijn paard dicht bij de verhevenheid waarop het kruis stond, zodat het dier met de voorpoten hoger stond.

Diep ontsteld en ernstig hield hij lang zijn blik onafgewend op het aangezicht van Jezus gevestigd, dat door de doornenkroon overschaduwde was. Zijn paard, als was het futloos en ziek, liet de kop hangen en Abenadar, wiens trots gebroken was, hield de teugels niet meer gespannen.

En toen was het dat de Heer zijn laatste woorden sprak en stierf met een luide en krachtige stem, die weerklonk tot in de aarde, in de hel en de hemel.

De aarde beefde, de rots spleet, wijd openbarstend tussen het kruis van Jezus en dat van de slechte moordenaar. Het goddelijk getuigenis voer vermanend en huiveringwekkend door de treurende natuur¹³³.

In zijn commentaar legt ook Dr. J. Keulers hierop de nadruk, maar haalt ook de mening van anderen aan, volgens wie Jezus' luide roepen ook natuurlijk te verklaren is.

¹³³ De rots scheurde. – Thans is nog altijd de spleet in de rots te zien. Verder is ze op onze tekeningen aangeduid; ze volgt een zigzaglijn. Daar de aardbeving een goddelijk getuigenis is geweest, zal een woord over deze rotsbreuk hier wel niet misplaatst zijn.

Men vereert ze in de noordelijke vleugel en in de noordoosthoek van de bovenkapel van Kalvarië. Hier blijft nog een rotsteerling van Kalvarië over, die van west naar oost 6 m lang is en van noord naar zuid 5 m breed. In het midden van die teerling bestaat nog de holte waarin het kruis opgericht was.

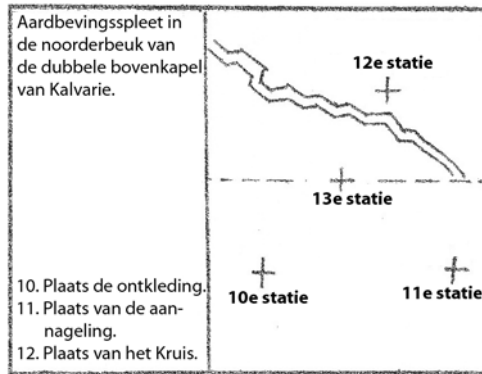
De rotsspleet loopt er schuin vóór van noordwesten naar zuidoosten. De spleet ontstond tussen Jezus' kruis en dat van de slechte moordenaar. Deze hing dus zuidelijk van Jezus, en daar Jezus naar het westen gekeerd was, hing hij links van Jezus.

Boven het kruishol is een open altaar opgericht, zodat men de kuil kan zien en vereren, wanneer met de zilveren plaats die het gat bedekt, opneemt.

Ook de spleet in de rots is met een plaat bedekt, die eveneens opgenomen kan worden, waarna de barst over een lengte van 1,70 m zichtbaar is. Ze is op een afstand van ruim 2 m van de kruisholte en is van 15 cm tot 25 cm breed. Ze daalt dwars door de rots af tot in de kleine, zogenaamde grot van Adam, in de schoot van Kalvarië, die samen met een voorbouw een kapel vormt onder de bovenkapel.

In de kleine absis (= een halfronde of veelhoekige nis ter afsluiting van één of beide zijden van het schip van een Romaanse basiliek; in een christelijke kerk meestal geplaatst aan het oostelijke uiteinde van het schip achter het transept of het koor) van deze grotkapel is de scheur het best te zien.

In het klooster van de Grieken in de onmiddellijke nabijheid is de spleet een echte kloof, waarin zich een man neer kan laten glijden.

Wat men bij deze scheur opmerken moet, is dat ze niet de natuurlijke lagen van de rots volgt, zoals dit altijd gebeurt bij natuurlijke rotsbreuken of scheuren, die b.v. ontstaan door aardbevingen, maar ze gaat, in tegenstelling met de natuurlijke rotslagen, recht naar beneden.

Het wonder komt hier zo duidelijk aan het licht dat een deïstisch natuurgeleerde, bij het constateren van dit tegennatuurlijk verschijnsel, zich bekeerde (zie Janssens, 128; Dubois, 299; Mislin, III, 183).

1947.

Alles was volbracht. De ziel van de Verlosser verliet het lichaam en toen zijn stervenskreet weerklonk, beefden allen die hem hoorden, mee met de aarde, die geschud haar Verlosser erkende. Doch alleen het scherpe zwaard van de smart doorboorde de verwante harten. Dit was het uur der genade voor Abenadar: op het ogenblik dat de aarde schudde, sidderde zijn paard, begaf zijn ambitie, werd zijn trotse, onbuigzame geest gebroken gelijk de rots van de Kalvarieberg; hij wierp zijn lans van zich weg en sloeg met sterke vuist hard op zijn borst, terwijl hij met de stem

Ook Guérin haalt het geval aan en hij citeert het rechtstreeks uit deel II van 'De la religion naturelle' door de Engelsman Addison, die het vernam van de reisgezel van de deïst.

De uitspringende delen van de ene wand der spleet passen volmaakt in de inspringende delen van de andere wand. De spleet is het gevolg van de aardbeving bij Jezus' dood.

Het eerste schriftelijk getuigenis van de traditie betreffende de rottscheur gaat terug tot de H. Cyrillus van Jeruzalem (350): "Wil iemand niet aannemen dat hier een God voor ons is gestorven, laat hij aandachtig de gespleten rots van Kalvarië beschouwen."

In nr. 1949 zal K. van de scheur zeggen dat de Farizeeën de diepte ervan trachtten te peilen door er zich met koorden in neer te laten.

Hierbij zij aangetekend: "Daar enige oude pelgrims spreken van een scheur zo breed dat een man erin kan afdalen, heeft de archeoloog M. Schick de Kalvarieberg onderzocht ten oosten in het klooster van de Grieken. Hij bevond dat de scheur hier (hogerop reeds vermeld) veel breder was en dat de oude pelgrims niet overdreven hebben."

In hetzelfde nr. 1949 zegt onze zienster dat de Farizeeën er de grond niet van konden vinden. We kunnen wel niet anders dan aan te nemen dat dit onjuist is, en niet in een letterlijke, maar figuurlijke zin te verstaan is.

De spleet tussen Jezus en de slechte moordenaar verzinnebeeldt de afscheiding van Hem en de verdoemden.

Dat die afscheiding, die spleet geen grond had, betekent dan figuurlijk dat ze onvulbaar en de afscheiding onherroepelijk is.

Nimmer nog een toenadering tussen Jezus en de verworpenen.

van een nieuw mens luidop uitriep: “Gezegend zij de Almachtige! de God van Abraham en Jakob. Deze was een rechtvaardig man, Hij is zeker Gods Zoon!” Vele soldaten, getroffen door het voorbeeld van hun hoofdman, deden zoals hij.

Abenadar, die een nieuw, een verlost mens geworden was en Christus nu openlijk als de Zoon van God had gehuldigd, wilde niet langer in de dienst van Jezus’ vijanden blijven. Hij reed naar Kassius, zijn ondergeschikte, die later als christen Longinus genoemd werd, steeg af, hief zijn lans naar hem op en gaf ze hem. Daarna sprak hij nog enige woorden tot zijn soldaten en tot Kassius, die nu te paard steeg en het bevel overnam (iets over beide in de nrs. 2008-2013). Abenadar verliet hierop haastig de Kalvarieberg en spoedde zich door het dal Gihon naar de spelonken van het dal Hinnom (ten zuiden van Jeruzalem; nr. 1917, voetnoot 113).

Hij deelde aan de leerlingen die in de spelonken ten zuiden van het dal Hinnom verborgen waren, de dood van de Heer mee en haastte zich vervolgens naar Pilatus in de stad.

Op het ogenblik dat Jezus zijn stervenskreet slaakte en daarop de aarde beefde en de rots barstte naast het kruis, werden alle aanwezigen door een hevige schrik aangegrepen. Diezelfde schok en schrik voer door de gehele natuur, want in de tempel scheurde het voorhangsel midden door en vaneen; uit de graven stonden vele doden op; sommige muren van de tempel zonken, terwijl in vele wereldstreken gebouwen instortten en bergen verzakten (over dit laatste een nota na nr. 1959).

Met Abenadar legden ook veel andere soldaten getuigenis af voor Jezus; ook velen onder het nog aanwezige volk en onder de laatst aangekomen Farizeeën bekeerden zich. Velen sloegen rouwmoedig op hun borst; vol wroeging en weeklagend dwaalden zij van de berg door het dal naar hun huis (nl. met een omweg door het beginnende dal van Gihon en door de Bethlehemspoort, daar de poort bij Kalvarië gesloten was). Anderen scheurden hun

klederen en strooiden het stof van de weg op hun hoofd. Schrik en angst vervulden allen.

Joannes richtte zich nu, na een tijdlang op de grond gelegen te hebben, weer op. Vele H. Vrouwen, die tot op dit ogenblik verwijderd gestaan hadden, kwamen binnen de kring, hieven de Moeder van Jezus en haar vriendinnen insgelijks op en brachten ze buiten de kring om ze te verkwikken.

1948.

Op het ogenblik dat de minnende Heiland, de Heer van alle leven, zijn wrede dood tot uitboeting van alle zondesschuld onderging, als mens zijn ziel aan God zijn Vader aanbeval en zijn lichaam aan de dood prijs gaf, spreidde zich de bleke doodskleur over dat heilig, verbrijzelde vat uit; zijn lichaam sidderde een laatste maal van de foltering en nam de lijk-kleur aan. De strepen bloed die uit de gewonde plaatsen neergevloeid waren, tekenden zich op het witte lijk somberder en duidelijker af. Zijn aangezicht werd langer, zijn wangen vielen in, zijn neus werd smaller en spitser¹³⁴; zijn onderkin zonk neer; zijn met bloed gevulde en gesloten ogen openden zich half gebroken.

Hij hief zijn met doornen gekroond hoofd een laatste maal een paar ogenblikken op en liet het daarna onder het gewicht van de pijnen weer op de borst zakken; zijn loodblauwe, gespannen en verstijfde lippen lieten in de geopende mond zijn bloedige tong zien.

Zijn handen, die Hij tot nog toe om de nagels gesloten ineengekromd hield, openden zich en zonken meer naar voren¹³⁵, terwijl de armen zich geheel uitstrekten, zijn rug zich

¹³⁴ Neus werd spitser. – Th. Neumann ziet in haar lijdensvisioenen hoe bij het naderen van de dood de Zaligmaker naar adem snakt en blauw wordt, hoe zijn neus en kin spitser worden, het doodzweet op zijn voorhoofd verschijnt en hoe onder het geven van de geest zijn hoofd neervalt en zijn knieën doorzakken.

¹³⁵ Zijn handen rond de nagels hield Hij ineengekromd. –

tegen het kruishout rekte en het ganse gewicht van zijn heilig lichaam op zijn voeten neerkwam.

Doch nu zonken zijn knieën ineen, zich schuin naar de ene kant buigend, terwijl zijn voeten zich een weinig rond de nagel draaiden, waarmee ze doorboord waren.

Doch zie! ook de handen van zijn Moeder verstijfden, een valedoodskleur overtoog haar gelaat; horen en zien vergingen haar; haar voeten wankelden; zij zonk bewusteloos op de grond neer.

Ook Magdalena, Joannes en de anderen waren door droefheid overmand en terwijl zij zich het hoofd omhulden, zonken zij ter aarde.

Toen kort daarop de Moeder des Heren door haar nader getreden vriendinnen zo vol liefde en droefheid van de grond weer opgeheven was, haar ogen opende en haar blik omhoog sloeg, zag zij het lichaam van haar Zoon levenloos, dat lichaam dat zij in reinheid van de H. Geest had ontvangen, het gebeente van haar gebeente, het vlees van haar vlees, het hart van haar hart, het heilig Vat dat de H. Geest, haar overschaduwend, in haar schoot gevormd had.

Zij zag het beroofd van alle sierlijkheid en gedaante, van zijn allerheiligste ziel gescheiden en overgegeven aan de natuurwetten, die Hijzelf gemaakt had en die de mens door zonde had misbruikt en misvormd; zij zag zijn lichaam gewond, verscheurd, verbrijzeld en gedood door de handen van degenen,

“Uit het onderzoek naar de juiste plek van de wonde in Jezus’ handen is gebleken dat het slaan van een spijker in het handweefsel de gevoelige en beweeglijke middelzenuw ernstig moet verwonden. Dit veroorzaakt ondraaglijke pijn en dwingt de duim zich te plaatsen tegenover de vingers. De anatomische stukken waarop men proeven heeft genomen, hebben allemaal dat zich-sluiten van de hand aangetoond. Op geen enkel kunstwerk echter is het karakteristieke van zo’n doorgenagelde hand natuurgetrouw weergegeven.” (D. Rops, Jezus, 420-421).

aan wie Hij in zijn lichaam de verlossing, de herstelling, de genezing en het leven was komen brengen. Ach! dáár hing Hij vóór haar ogen gekruisigd, uitgestoten als een melaatse, veracht, versmaad, vernietigd, ontledigd, Hij, het Vat van alle schoonheid, waarheid en liefde! Wie begrijpt deze smart van de Moeder van Jezus? de koningin van alle martelaren?¹³⁶.

1949.

Het licht van de zon was gedurende de aardbeving nog dof en nevelig, de lucht drukkend en zwoel; later evenwel volgde een aangename koelte. Het ontzielde lichaam van onze Heer aan het kruis was, niettegenstaande zijn verminking, buitengewoon eerbaar en indrukwekkend; de moordenaars echter hingen daar afgrijselijk verwrongen als stuiptrekkende dronkaards. Tenslotte zwegen zij beiden, Dismas bad stil.

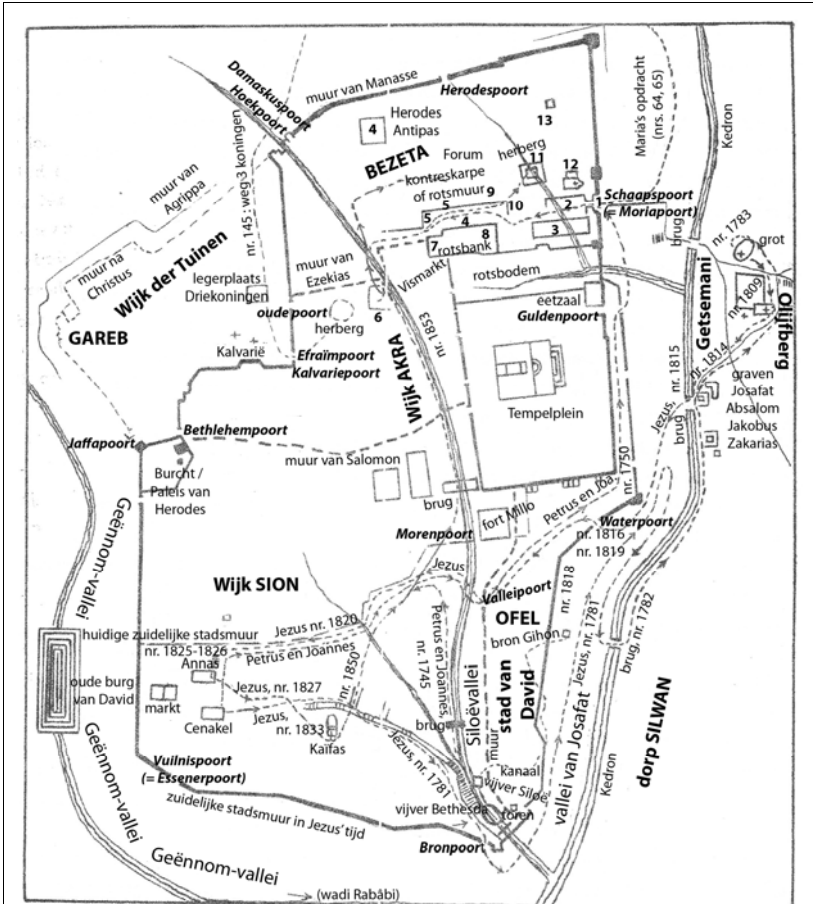
Het was iets over 3 uur, wanneer Jezus stierf.

Toen de eerste schrik die de aardbeving veroorzaakt had, verminderd was, herkregen meerdere Farizeeën hun driestheid; zij naderden tot de spleet in de rots van de berg en wierpen er stenen in; zij bonden touwen aan elkaar en lieten ze naar beneden om de diepte te peilen, doch daar zij geen bodem konden vinden, stemde dit hen meer achterdochtig (zie nr. 1946, voetnoot 133) en

¹³⁶ Door haar mede-ondergaan van Jezus' lijden staat Maria aan de spits van alle mystieken en visionairen die later in de loop der eeuwen in groot getal Jezus' lijden in visioenen en ook in de werkelijkheid zouden meemaken. Zij maakt de gehele passie mee, zie fasc. 29, nr. 1799, voetnoot 20.

Zijzelf beschreef voor de H. Brigitta wat haar overkwam op het ogenblik dat Jezus de geest gaf: "Mijn handen werden gevoelloos, mijn ogen verduisterden, mijn aangezicht werd doodsbleek, mijn oren hoorden niet meer, mijn mond was stom geworden, mijn voeten wankelden en ik viel bewusteloos ten gronde. Toen ik bijgekomen was en mijn Zoon daar hangen zag in een ellendiger staat dan een melaatse, onderwierp ik mij volkomen aan zijn wil, overtuigd als ik was, dat alles wat zich hier had voltrokken, geschied was met zijn wil en niets daarvan zonder zijn toestemming."

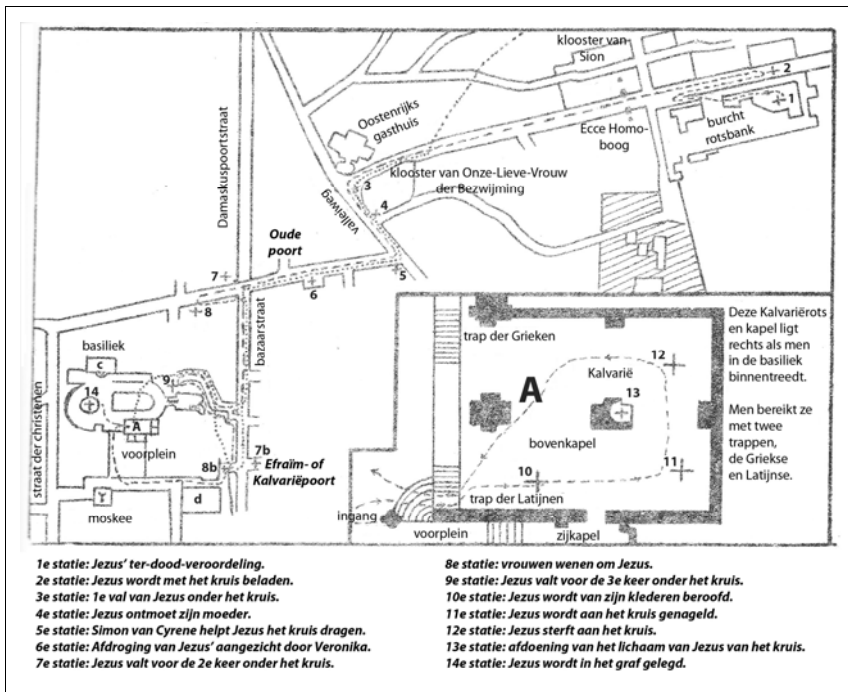
nadenkend. Ook kwamen zij onder de indruk van het weeklagen en het kloppen op de borst van het volk dat zijn berouw te kennen gaf; zij reden dan van daar weg.

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kaserne.
8. Op de oosthelft van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Velen waren innerlijk geheel veranderd en ook het volk trok van angst en schrik terug naar de stad door het dal (en de Bethlehempsoort). Vele mensen uit het volk waren bekeerd. Een deel van de 50 dienstdoende soldaten ging de wacht bij de stadspoort (nabij de Kalvarieberg) versterken, totdat de vijfhonderd andere ontboden Romeinse soldaten zouden aankomen. Deze stadspoort was intussen gesloten geworden en enige van de soldaten die de poort bewaakten, hadden andere posten in de omtrek bezet om alle oploop en wanordelijkheid te voorkomen.

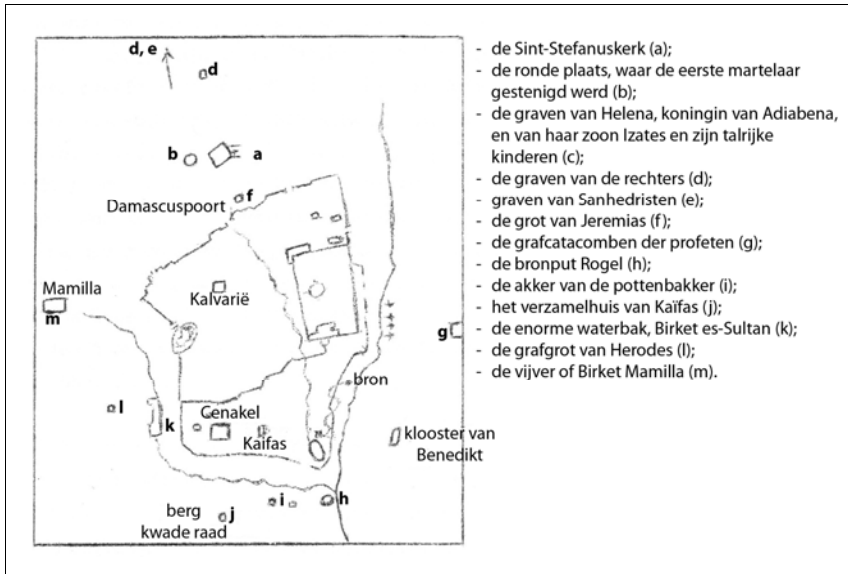
Kassius (= Longinus) bleef met zowat 5 soldaten op de Kalvarieberg binnen de omwalling; zij lagen er tegen aan in het rond. De bloedverwanten van Jezus omgaven het kruis en waren er tegenover neergezeten, terwijl zij weeklaagden en treurden. Meerdere H. Vrouwen waren naar de stad teruggekeerd.

Het werd hoe langer hoe stiller, doodser en treuriger op de berg.

Uit de verte, in het dal en op verwijderde hoogten, vertoonde zich soms hier en daar een leerling, die benauwd en benieuwd in de richting van het kruis staarde, maar zich bij het naderen van mensen, telkens weer terugtrok.

(Door dal zal hier weer bedoeld zijn het dal Gihon tegenover de Jaffapoort, en door verwijderde hoogten de westhelling van dit dal tot de hoogvlakte rond Birket Mamilla).

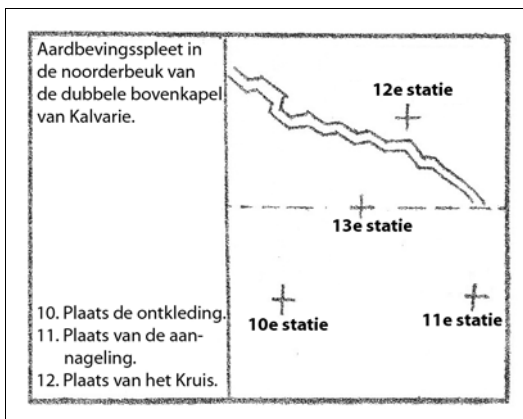
Aardbeving. – Doden verschijnen in Jeruzalem (Mt. 27, 51-53; Mk. 15, 38).

1950.

Toen Jezus met een luide kreet zijn geest aan zijn hemelse Vader teruggaf, zag ik zijn ziel als een lichtgestalte bij het kruis in de grond neervaren en met haar ook een schitterende groep engelen afdalen en onder hen

bemerkte ik de aartsengel Gabriël. Ik zag door deze engelen een grote menigte boze geesten van de aarde naar de afgrond neergedreven worden. *Jezus zond uit het voorgeborchte vele zielen in hun lichamen op aarde terug om de onboetvaardigen schrik in te boezemen, te vermanen en voor Hem te getuigen.*

De aardschok bij Jezus' dood, die de Kalvarierots deed barsten, veroorzaakte in de wereld veel instortingen en verzakkingen, vooral echter in Palestina en te Jeruzalem.

Nauwelijks was met het ophouden van de duisternis de rust en de orde in de stad en de tempel teruggekeerd en waren de Joden weer op adem gekomen, of de aardbeving, het gekraak en gedruis van instortingen op vele plaatsen verwekte overal een nog groter en algemener ontsteltenis. Doch de schrik steeg ten top, toen de mensen, die in wanorde en jammerend wegvlochtend op hun weg hier en daar doden ontmoetten, die uit hun graf opgestaan door de straten zweefden en hen met een schorre, holle stem vermaanden.

1951.

Nauwelijks hadden de hogepriesters in de tempel de slachting van het paaslam, die wegens de schrik voor de duisternis even

stopgezet was, weer doen hervatten en waanden zij zich reeds met de terugkeer van het licht overwinnaars, of opeens beefde de aarde en hoorde men een zwaar dof gedruis; het kraken van vallende muren met daartussen het sissend scheuren van het voorhangsel des tempels wekte een ogenblik een stomme, doodstille angst onder de enorme volksmenigte, doch weldra werd hier en daar de stilte door angstgeroep en wegeschrei verbroken.

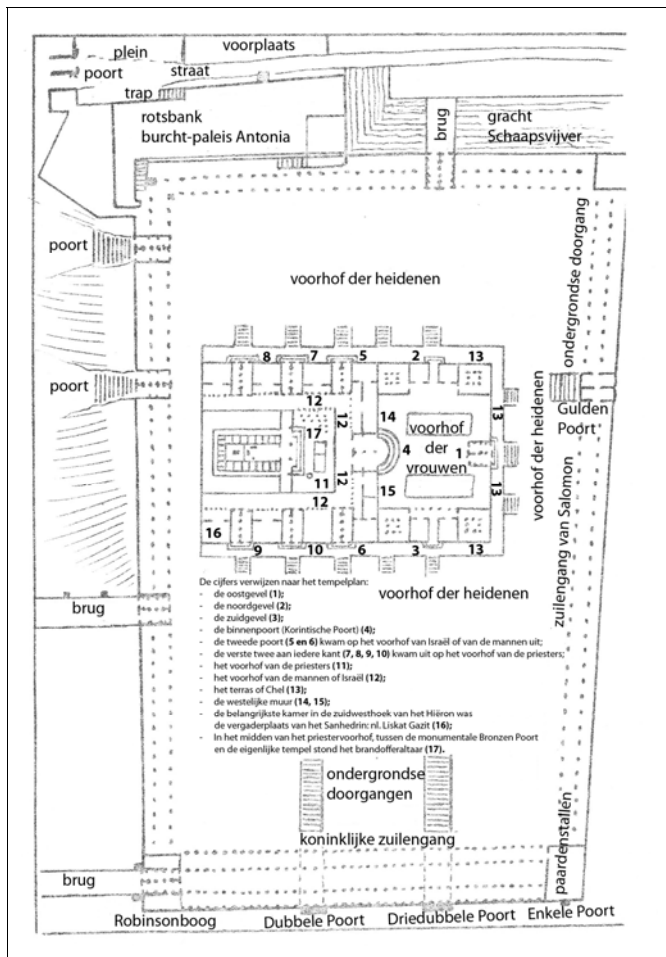
Nochtans waren de oefeningen zo goed geordend, was de menigte zo goed gerangschikt, het grootse tempelgebouw zo ordelijk vol volk, het komen en gaan van de massa, die hun lam kwamen slachten, zo minutieus geregeld, het slachten zelf, het opvangen van het bloed in bekkens, het uitgieten en sprenkelen ervan op het altaar door de lange rijen van ontelbare priesters onder begeleiding van aangepast luid gezang en dreunend bazuingschal zo punctueel verricht, volgde alles zo samenhangend en ongedwongen op elkaar als de schakels van een ketting, dat de schrik niet aanstonds tot een algemene verwarring en wanordelijke vlucht oversloeg.

Zo werd in dat uitgestrekt gebouwencomplex met zijn vele zalen en zuilengangen het slachten en offeren in sommige plaatsen nog rustig voortgezet, terwijl schrik en ontsteltenis in andere hoeken uitbrak en de priesters in andere gedeelten er in slaagden de vrees te bedaren, tot dat uiteindelijk de verschijning van doden in meerdere plaatsen van de tempel, die er door verontreinigd werd, alles uiteendreef en aan de slachtoffering een einde maakte. Doch ook dit voorval overkwam de menigte niet op zulk een manier, dat ze verrast en verward, in drommen hals over kop en op een draf de vele trappen afliep, doch de aftocht geschiedde geleidelijk, want terwijl de ene groep na de andere de trappen af naar buiten vluchtte¹³⁷, werden andere afdelingen hier en daar door de

¹³⁷ Men daalde van de trappen af. – Uit het voorhof van de priesters, waar de slachting van de lammeren plaatshad, daalde men in oostelijke richting met 15 treden in het voorhof der vrouwen af.

Uit dit voorhof kwam men met 5 treden op een omlopend terras en van hier bereikte men met 15 treden het voorhof van de heidenen. Dit werd ook aan

priesters en door afsluitingen weerhouden en bij elkaar gehouden. Niet op iedere plaats was de angst en verschrikking even groot, doch alles bijeen en in het algemeen was hij niettemin onbeschrijfelijk.

de noord- en zuidkant van de tempel met een groter of minder getal treden bereikt, naar gelang men het voorhof der mannen of der vrouwen verliet (cfr. fasc. 8, deel 'De Tempel', V. Het Tempelplein).

Men kan zich het best een idee vormen van de orde en de stoornis die hier gelijktijdig heersten, wanneer men zich een mierennest voorstelt, die door een steen verstoord of met een stok doorwoeld wordt, want, terwijl op het ene punt alles in verwarring geraakt, gaat de bedrijvigheid op een ander punt ongestoord haar gang, en zelfs wordt in een omgewoelde plaats het nest zo spoedig mogelijk weer toegedekt en ordelijk hersteld.

1952.

In hun wanhopig verzet verloren Kaïfas en zijn aanhang hun tegenwoordigheid van geest niet. Gelijk de vernuftige Overheid van een oproerige stad, wist hij door bedreigingen, door het zaaien van verdeeldheid in de partijen, door toespraken, beloften en voorspiegelingen het gevaar te bezweren, de weerstand te breken. Vooral wist hij door zijn duivelse hardnekkigheid en geveinsde bedaardheid te bewerken dat niet een algemene, noodlottige verwarring uitbrak en dat de volksmening deze verschrikkelijke waarschuwingen niet als een getuigenis van de hemel ten gunste van Jezus' onschuld beschouwde.

Ook de Romeinse bezetting van de burcht Antonia stelde alles in het werk om de orde te handhaven. Zo waren de schrik en de verwarring wel groot en gevolgd door de onderbreking van het feest, doch alles verliep zonder oproer en de vlam der eerste verschrikking verminderde tot een smeulend vuur van getemperde angst, dat het volk, geleidelijk uiteengaand, meenam naar huis, waar het dan in de meesten door het listig toedoen van de Farizeeën uitgedoofd werd.

Zo was de algemene toestand.

Ik herinner mij evenwel ook nog de volgende bijzondere voorvallen. De 2 grote zuilen van de ingang van het Heilige des tempels¹³⁸, waartussen een prachtig voorhangsel hing, weken

¹³⁸ Twee grote zuilen. – Dit zijn echter niet de 2 grote vrijstaande kolommen die bij de ingang van de tempel van Salomo, waarschijnlijk buiten het portaal

boven uit elkander; de zuil links week naar het zuiden; de andere naar het noorden; de bovendrempel die er op geplaatst was, zakte door; het gordijn scheurde in zijn lengte van boven naar beneden met een sissend geluid, zodat het, zich openend, naar beide zijden neerviel. Dit voorhangsel was rood, blauw, wit en geel¹³⁹. Er waren vele hemelkreitsen (= hemelsferen, kringen) op afgebeeld en

stonden. Hun namen waren Jakin en Boaz. Of de tempel van Herodes ze behouden had, is onzeker.

Hier zijn bedoeld de kolommen waar Flavius Josephus van spreekt als geplaatst tussen de portiek of ingangbogen en de deur van het Heilige en het schijnt wel dat dit geen eigenlijke kolommen waren, maar vooruitspringende muurpijlers of flankerkolommen aan weerszijden van de ingang of deur van het Heilige.

Hieraan was het gordijn vast dat op een el afstand vóór de deur van het Heilige hing.

Het kunnen zelfs geen andere kolommen geweest zijn, aangezien de bovendrempel erop rustte. Het scheuren van het voorhangsel is een wonder op zichzelf met symbolische betekenis en geen natuurlijk gevolg van de aardbeving of het schudden van de muren. In het apocrief evangelie van de Hebreëen is ook het inzakken van de bovendrempel vermeld.

¹³⁹ Voorhangsel was rood, blauw, wit en geel. – Zie Ex. 26, 31. 36.

Het wit kwam voort van het linnen zelf.

Hierin waren figuren geweven met rode, gele, purperen draden, nl. cirkels, kerubijnen (II Kron. 3, 14), arabesken, bloemen, guirlandes (I Kon. 6, 29. 35; Flavius Josephus H. II, 18, 19; III, 70; B. J. 136). Wat Mozes Kerubijnen noemt, zegt P. Gerrits in 't H. L. 9^e Jaargang 38, moet men zich meer als verschillende figuren indenken."

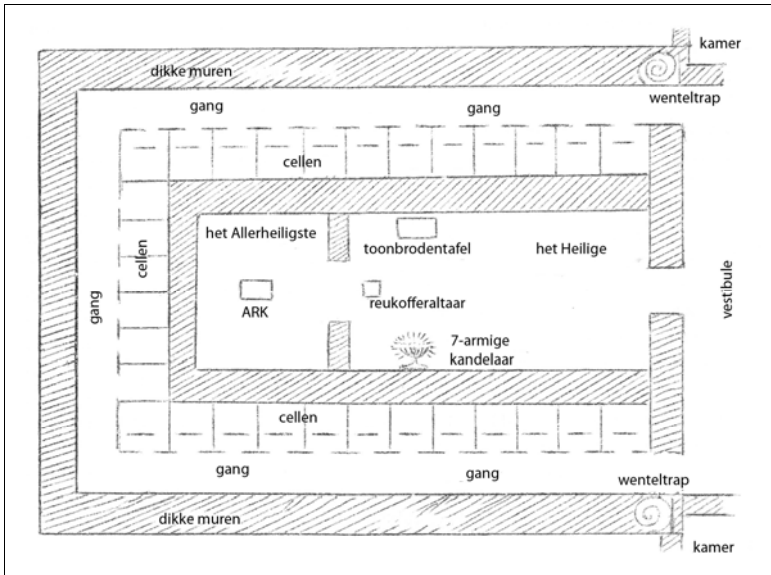
Gewoonlijk gebruikt men meer geleerde woorden om dezelfde kleuren te beduiden.

Flavius Josephus kent aan die kleuren een zinnebeeldige betekenis toe. Hij zegt: "Ze stellen de 4 hoofdelementen voor:

- het wit vertegenwoordigt de aarde, die het vlas of linnen voortbrengt;
- het karmozijn (geel) verbeeldt het vuur;
- het purperblauw of violet of hemelsblauw stelt de lucht voor, die hemelsblauw is;
- het purper, purperrood of donkerrood doet denken aan het water, aan de zee, omdat het purper uit zeeslakken getrokken wordt.

ook figuren, zoals de koperen slang. Men kon nu in het Heilige zien.

Bij de bidcel van Simeon naast het Heilige tegen de noordelijke muur viel een grote steen uit het gewelf neer en het gewelf van de cel stortte in. In sommige zalen zakte hier en daar de vloer. Dorpels verschoven van hun plaats en zuilen weken uit hun stand.

Ook de hogepriester Zakarias, die eertijds tussen de tempel en het altaar vermoord was¹⁴⁰, verscheen nu in het Heilige en sprak (tot

¹⁴⁰ De hogepriester Zakarias. - Een woord over deze Zakarias die genoemd is door Matteüs, 23, 35, als gedood tussen tempel en brandofferaltaar, zal hen die belang in de Evangeliën stellen, zeker interesseren.

Die Zakarias is door onze K. reeds vermeld in fasc. 7, nr. 189, voetnoot 403 en 404. Daar heeft K. er meer over gezegd. Wij raden de lezer aan heel dit nummer te herlezen, alvorens volgende nota door te nemen.

Deze Zakarias, die hier verzezen in de tempel verschijnt en tot de priesters dreigende woorden spreekt (wat K. ook in fasc. 7, nr. 189 gezegd heeft) is niet de vader van Sint Jan de Doper, noch de vermaarde hogepriester uit II Kron. 24, 20-22 en evenmin een van de andere profeten uit de boeken van

het Oud Testament, maar de Zakarias die betrokken is geweest in, en vermoord is geworden vóór de tempel, als gevolg van een twist.

Zo'n twistgeval is te vergelijken met een soortgelijke ruzie vermeld in *Encyclopedia Judaica*, Jeruzalem, 1971, vol. 16, kol. 914, trefwoord Zadok: 2 priesters geraakten in twist wegens bepaalde rechten en voorrechten in de tempeldienst, zodanig dat een van hen de andere vermoordde met het offermes.

Aanleiding tot de moord op Zakarias was, zegt onze zienster, een felle discussie nopens de afkomst van de Messias en nopens de rechten van zekere families op bepaalde plaatsen en ambten in de tempel. Zo kon niet om het even wie zijn kinderen in de tempel laten opvoeden. "Het valt me nu te binnen, zegt zij, eens in verband met zulke voorrechten gezien te hebben dat aan Hanna (de profetes die later als 84-jarige bij Jezus' opdracht aanwezig was) de zorg voor een kleine prins werd toevertrouwd."

Om terug te keren naar Zakarias, ik heb ook gezien dat het gebeente van de hier bedoelde profeet en opperpriester later is teruggevonden; weet echter niet meer waar of wanneer noch in welke omstandigheden. Tot hier Katarina.

Misschien vernemen wij iets meer daarover in de Kerkgeschiedenis van de kerkelijke schrijver Sozomenus, 9^e Boek, passim.

Theodosius II was nog maar 7 jaar oud, toen hij in 408 zijn vader Arcadius moest opvolgen als keizer van het Oostromeinse Rijk. In afwachting van zijn meerderjarigheid stond hij eerst onder voogdij van Anthemius, maar toen deze in 414 eveneens overleed werd tot keizerin-regentes verheven het 15-jarig zusje van Theodosius (met name Pulcheria, thans één van de beroemdste heiligen in de Griekse Kerk, geboren 19 januari 399, gestorven juli 453, feestdag 10 september).

Toentertijd werd het Rijk buiten alle verwachting gelukkig en glansrijk beheerd. Het lijkt erop, zegt Sozomenus dat God in die tijd met welbehagen neerzag op het christelijk imperium in het Oosten, wat wij onder meer besluiten uit de veelvuldige miraculeuze ontdekkingen van heilige gebeenten, zo b.v. in december 415, tijdens het concilie van Diospolis, het Bijbelse Lydda, deze van Sint Stefanus, Nikodemus, Gamaliel en diens 20-jarige zoon Abibas.

Ook reeds eerder in 415 (op 11 februari) deze van Zakarias, een oudere profeet. Beide wondere gebeurtenissen moeten wij nu verhalen, zegt Sozomenus, en wij beginnen met de laatstgenoemde. (Volgens Guides bleus, Israël, blz. 389 dateert deze gebeurtenis uit het jaar 440).

Te Kafar Zakarias, tell Zakarya, nu een nederzetting op een heuvel met een hoogtepeil van 400 m, 30 km ten zuidwesten van Jeruzalem, 11 km ten noorden van Eleuteropolis (Beit Djibrin), woonde als uitbater een zekere Calemerus.

Aan deze verscheen de profeet Zakarias, die hem een tuin aanwees, waar hij moest delven, bij de muur naast de straat naar Bet-Therebin (in de wadi es-Sant of Therebintenvallei, waar Goliath door David werd verslagen).

Calemerus gehoorzaamde en stootte spoedig op een loden kist met daarin een houten kist. Deze laatste bevatte het onbedorven lichaam van de heilige profeet, gehuld in wit gewaad, want hij was ook priester, denk ik, zegt Sozomenus.

Maar nog meer. Men ontdekte bij het voeteinde van de kist ook nog het lichaam, vermoedelijk van een kleine prins, te oordelen althans naar de koninklijke luister, waarmee het stoffelijk overschot was bijgezet, want het lijke was gehuld in een kostbaar gewaad en had op het hoofd een gouden kroon en aan de voeten gouden schoeisel.

Omdat niemand aan Calemerus wist te vertellen wie dat prinsje wel mocht zijn, is men dan ook te rade gegaan bij de abt van een klooster in Gerara, gelegen 60 km ten Z- westen van Zakaria. Deze was in het bezit geraakt van een oud Hebreeuws handschrift, waarin men las – wat nochtans nergens in de Bijbel te vinden is – hoe koning Joas (837-798), 7 dagen na de steniging van de toenmalige hogepriester, door een smartelijke beproeving in zijn gezin werd getroffen: zijn dierbaarste zoontje stierf schielijk.

Uit geest van rouwmoedigheid en eerherstel liet de koning het kind begraven aan de voeten van zijn slachtoffer. Aldus werd mij VERTELD, zegt Sozomenus. Blijkbaar weet hij niet goed wat hij met dat apocriefe verhaal moet aanvangen in verband met de vondst te Kafar Zakaria.

En inderdaad, de vereenzelving van de teruggevonden Zakarias en van de kleine prins is er niet door vergemakkelijkt. Integendeel! hier zouden heel wat tegenstrijdige meningen geciteerd kunnen worden. We moeten ons echter beperken.

Uit hetgeen onze zienster hier en elders daarover vertelt, menen wij het volgende te kunnen opmaken.

Te Bet-Therebin (met zijn grote heilshistorische betekenis door de overwinning van David op Goliath) zal oudtijds een Essener-gemeenschap geleefd hebben en hun begraafplaats bevond zich op de nabije heuvel, naderhand tell Zakarya genoemd (misschien naar hun vermaarde stichter,

de daar aanwezige priesters) dreigende woorden. Ook zegde hij veel van de andere Zakarias en van Joannes en in het algemeen voer hij dreigend uit tegen het vermoorden van profeten.

overste, of collega Zakarias (de opperpriester of profeet over wie wij lezen bij Matteüs, 23, 35)).

Na de vroegtijdige dood of vermoording van de jeugdige prins uit het koningshuis van Juda, die aan de zorg van de Essener-vrouwen in de tempel was toevertrouwd, werd zijn lichaam, gelijk dat van de vermoorde Zakarias, overgebracht naar het Essener-convent in Bet-Therebin en aldaar in de grafheuvel bijgezet.

Wat het tijdstip betreft, wij denken aan de regeringsjaren van de laatste Makkabeeënvorst Antigonus II Matthatias (40-37 vóór Christus). Aanvankelijk kon deze zich met de steun van de Parthen nog 3 jaar handhaven tegen Herodes de Idumeeër, die door de Romeinen de Joden als koning opgedrongen was.

Tenslotte werd ook de tempelvesting door de Romeinse legioenen veroverd en koning Antigonus II Mattatias op verzoek van de usurpator (= overweldiger, veroveraar) Herodes terechtgesteld.

Zo ging de nationale koningsscepter van Juda in vreemde handen over ..., want hoewel Herodes' zwager Costobarus enkele kinderen van Babas, uit een zijtak van het nationale koningshuis, ergens in veiligheid wist onder te brengen, toch is de snode Herodes er jarenlang in geslaagd stelselmatig alle aanspraken op het koningschap over de Joden in het bloed te smoren.

Het uur van de Messias was nakend (volgens de profetie van de aartsvader Jakob). De omstandigheid dat onze vermoorde profeet Zakarias door Katarina ook 'opperpriester' wordt genoemd, moet ons niet in verwarring brengen. Wel kennen wij in Jezus' tijd geen officiële hogepriester Zakarias.

Maar, zegt Keulers bij Hand. 4, 6, alle leden van de hogepriesterlijke geslachten werden hogepriesters, of, zoals wij gewoonlijk vertalen 'opperpriesters' genoemd.

In ons geval zou het ook kunnen betekenen dat de hier bedoelde Zakarias inderdaad leider was, opperpriester van een oppositiegroep, die zich distanteerde van de officiële tempel-hiërarchie, -kalender en -liturgie.

Het dramatisch conflict van de 'leraar der gerechtigheid' met de 'slechte priester', bekend uit de documenten van Qumran bewijst dat dergelijke verhoudingen alleszins niet denkbeeldig zijn.

Zie ook Emmanuel, fasc. 1, nr. 4, voetnoot 7 en 8 over de hogepriester Arkos.

1953.

Zakarias kwam te voorschijn uit de opening die de uitgevallen steen bij de bidcel van Simeon gemaakt had en hij richtte het woord tot de priesters die hij in het Heilige aantrof.

Twee jong gestorven zonen van de vrome hogepriester Simon de Rechtvaardige, een voorvader van de oude Simeon, die bij de opdracht van Christus in de tempel geprofeteerd had¹⁴¹, verschenen op de leerstoel als geesten (in de vestibule van de tempel), in groter gestalten dan zij waren bij hun dood en ook ZIJ spraken bedreigingen uit in verband met de moord op de profeten en met het offer dat nu een einde zou nemen; zij maanden allen aan de leer van de gekruisigde Jezus te aanvaarden.

Bij het altaar verscheen Jeremias en ook hij sprak dreigende woorden; **hij verklaarde dat het tijdperk van het oude offer afgesloten en dat van het nieuwe offer ingeluid was.**

De verschijningen die zich voorgedaan hadden op plaatsen, waar alleen Kaifas of de priesters ze gezien hadden, werden, evenals de woorden die zij gesproken hadden, verborgen gehouden of ontkend en op straf van de zwaarste ban werd verboden er over te spreken.

Er ontstond ook nog een ander groot gedruis: de deuren van de tempel sprongen open en er weerklonk een stem die riep: “Laten wij uit deze plaats weggaan!”¹⁴². Hierop zag ik engelen uit de tempel wegzweven.

¹⁴¹ Simon de Rechtvaardige had deze bijnaam gekregen vanwege zijn ijver voor de godsdienst en zijn liefde voor het volk (Flavius Josephus). Hij leefde omstreeks 300 vóór Chr.

K.E. noemt hem een ‘*Ältervater*’ van Simeon, wat betekenen kan een overgrootvader of eenvoudig voorvader, dus een van Simeons voorvaderen.

¹⁴² De deuren sprongen open. – In fasc. 14, nr. 538, voetnoot 256 hebben wij reeds aangetoond hoe door Flavius Josephus Jezus’ boetpredicaties verdraaid voorgesteld werden in de episode van de man, een soort gek of profeet, die 4 jaren lang vóór de ondergang van Jeruzalem door de straten

Het reukaltaar waggelde, zodat één van de reukvaten omviel; de bergplaats van de schriftrollen stortte in, zodat alles dooreen rolde; de verwarring nam voortdurend toe en men wist tenslotte zelfs niet meer welk uur van de dag het was.

van de stad liep onder het uiten van bedreigingen en het aankondigen van rampen voor de stad.

Dit verdraaien van feiten, het verplaatsen van gebeurtenissen naar een andere tijd, kan ook met andere gebeurtenissen hebben plaatsgehad, zoals met het geval, door K.E. hier vermeld.

“Op een paasfeest”, zo verhaalt Flavius Josephus – enige uren na Jezus’ dood was het paasfeest reeds begonnen – “omstreeks middernacht, sprong de oostelijke poort van de tempel vanzelf open. Nochtans was ze van brons en zo zwaar dat 20 mannen nodig waren om ze te openen en bovendien was ze vast gegrendeld met ijzeren staven die diep in de drempel staken. Slechts met de grootste moeite kon men ze in haar vorige stand terugbrengen.”

Verder in nr. 1975 vermeldt K. nog zulk een geval met de Efraïmpoort in de stadsmuur nabij Kalvarië.

“Op een Pinksterfeest, 7 weken later, hoorden de dienstdoende priesters”, verhaalt Flavius Josephus nog, “een groot gedruis gedurende de nacht en aanstonds daarna een stem die meerdere keren herhaalde: “Vertrekken wij van hier!””

Flavius Josephus vermeldt nog andere tekens die zich op 27 mei van hetzelfde jaar voordeden.

Nikodemus, Jozef van Arimatea en vele anderen namen nu ook afscheid van de tempel en verlieten hem (zoals vroeger reeds het Sanhedrin). Hier en daar lagen lijken op de grond; andere wandelden in sommige zalen en gangen tussen het volk en spraken dreigende woorden. Op het ogenblik dat de engelen hun geroep van afscheid van de tempel lieten horen, verlieten ook de doden de tempel om naar hun graven terug te keren.

De leerstoel in de voorzaal viel insgelijks neer.

Velen van de 32 Farizeeën, die het laatst op de Kalvarieberg aangekomen waren, keerden gedurende deze algemene verwarring naar de tempel terug, en daar zij zich aan de voet van het kruis reeds bekeerd hadden, werden zij door al deze tekenen des te dieper getroffen, zodat zij tegen Annas en Kaïfas in heftige verwijten uitvoeren, waarna ook zij zich uit de tempel verwijderden.

1954.

Annas, die eigenlijk de hoofdvijand van Jezus en van het begin af de ziel van alle kuiperijen tegen de Verlosser en de leerlingen was geweest en aan de aanklagers van Jezus de beschuldigingen van Jezus voorgefluisterd had, was nu als waanzinnig van angst en vluchtte in de tempel van de ene hoek in de andere en zocht de meest verborgen en minst toegankelijke kamers op (cfr. nr. 1940 en voetnoot 127). Ik zag hem ook in een verborgen kamer gebracht, waar een aantal van zijn trawanten hem omgaven. Hij jammerde en jankte en zat ineengekromd, als leed hij aan kramptrekkingen. Om zijn moed op te beuren had Kaïfas hem reeds eenmaal stevig omarmd en aan zijn hart gedrukt, doch te vergeefs: de verschijning van doden had hem de wanhoop nabijgebracht.

Kaïfas, hoewel in de grond niet minder beangstigd, had zulk een hoogmoedige, hardnekkige, onverzettelijke duivel in zich, dat hij zijn ontsteltenis niet liet merken. Hij trotseerde alles en weerstond met blinde woede, onbuigzaamheid, schaamteloze

gewetenloosheid en onbewogen gelaat aan de tekenen van Gods gramschap en aan zijn eigen verborgen angst en geheime wroeging. Toen hij zag dat al zijn pogingen om de viering van de plechtigheden te doen doorgaan, vruchteloos bleven, verborg hij en beval hij te verbergen alle wondertekenen, waarvan de grote menigte geen kennis had, in ‘t bijzonder de verschijningen van doden. Zelfs verspreidde hij en liet hij door andere priesters het praatje verspreiden dat al die tekenen van Gods verbolgenheid over hen gekomen waren door de schuld van de aanhangers van die verachte Galileeër omdat Hij in een staat van onreinheid in de tempel was durven komen.

“Alleen de vijanden van onze heilige Wet, die ook Jezus omver heeft willen werpen”, zegde hij, “hebben ons die verschrikkingen op de hals gehaald, en veel van al het gebeurde is uitsluitend toe te schrijven aan de tovermacht van de Galileeër, die de rust van de tempel nog verstoort in zijn dood, zoals Hij het deed in zijn leven!”

Door deze en dergelijke redeneringen wist Hij velen tot bedaren te brengen en anderen door bedreigingen schrik aan te jagen en het zwijgen op te leggen. Velen nochtans bleven diep ontsteld en hielden hun mening voor zich. Het feest werd uitgesteld tot na de reiniging van de tempel; vele lammeren bleven ongeslacht en het volk verspreidde zich geleidelijk.

Het graf van Zakarias onder de tempelmuur was ingezonken en ineengestort en daardoor waren stenen uit de muur losgekomen. Zakarias is hier uit zijn graf opgestaan, doch is er niet meer in teruggekeerd. Ik weet evenwel niet waar hij later zijn lichaam weer heeft neergelegd. De uit het graf opgestane zonen van Simon de Rechtvaardige legden hun lichamen in het graf aan de voet van de Tempelberg weer neer, toen men de voorbereidselen maakte voor de begrafenis van Jezus.

1955.

Terwijl dit alles in de tempel voorviel, heerste dezelfde schrik en angst op vele plaatsen in Jeruzalem. Aanstonds na 3 uur stortten vele graven in, vooral naar de kant van de Tuinenwijk ten noordwesten van de stad, doch binnen de muren. Hier en daar zag ik lijken in de graven liggen, in grafdoeken gehuld; in andere graven lagen slechts verrotte lompen met een geraamte en uit andere kwam een onverdraaglijke stank naar buiten.

De trappen van het gerechtshuis van Kaïfas, waarop Jezus gestaan had en bespot geworden was, stortten in; hetzelfde gebeurde met een deel van de haard in het voorhof of atrium, waar Petrus zijn Meester was beginnen verlooehen. De verwoesting was zo aanzienlijk, dat een nieuwe ingang moest aangebracht worden.

Hier verscheen het lijk van de hogepriester Simon de Rechtvaardige, uit wiens geslacht Simeon gesproten was, die profeteerde bij de opdracht van Christus in de tempel. De verschijning sprak hier dreigende woorden wegens het onrechtvaardig vonnis, dat men hier tegen Jezus gevelde had. Op dit ogenblik waren meerdere leden van de Raad hier vergaderd. De dienaren die gisterennacht aan Petrus en Joannes de toegang vergund hadden, bekeerden zich en vluchtten weg naar de spelonken waarin de leerlingen verscholen waren.

Bij het paleis van Pilatus brak de steen en zakte de plaats waarop Jezus stond, toen Hij door de landvoogd met de woorden 'Ecce Homo' aan het volk voorgesteld werd.

Alles schudde en beefde en op het voorhof van het nabije rechtshuis (van Herodes) (voorhof dat nu tussenplein geworden was tussen Pilatus' paleis en het forum), zonk de plek, waar men de onschuldige kinderen, die Herodes had laten vermoorden, in de grond had gestopt.

Op nog andere plaatsen van de stad scheurden muren of stortten gedeeltelijk in, doch geen enkel gebouw werd totaal vernietigd.

De verwarde Pilatus was radeloos van schrik en zonder kracht om de toestand te beheersen en een bestuursdaad te stellen. Bij de aardbeving schudde zijn paleis, de grond scheen onder zijn voeten weg te schuiven en te zinken. In zijn angst vluchtte hij van het ene vertrek in het ander. De doden die tot op de voorplaats van zijn paleis kwamen, slingerden hem verwijten naar het hoofd wegens zijn onrechtvaardig vonnis dat hij velde in strijd met zijn eigen overtuiging. In de mening dat deze verschijningen de goden van de Profeet Jezus waren, zocht hij een veilig heenkomen en verschanste zich in de verborgenste hoek van zijn paleis. Daar brandde hij wierook voor zijn goden en droeg hij offers op en deed hij allerlei beloften om hun bescherming tegen de goden van de Galileeër te bekomen.

Ook Herodes was in zijn paleis onzinnig van schrik en hield alle toegangen zorgvuldig gesloten.

1956.

Niet minder dan 100 doden en wel uit alle tijdperken waren te Jeruzalem en in de omstreken uit hun ingestorte graven met hun lichamen opgestaan. Meestal gingen zij twee en twee naar bepaalde plaatsen in de stad; zij gingen in de weg staan van de mensen die in alle richtingen in de stad heen en weer vluchtten zonder te weten waarheen en zij bestrafden ze met korte kranige woorden en getuigden aldus voor Jezus.

De meeste graven waren eenzaam gelegen buiten de stad in de omringende valleien, (vooral ten noordoosten en ten oosten en te zuiden, ja, ook onder de tempel; zo zijn er o.m. 4 ontdekt bij het 'zogenaamde' Lithostrotos).

Er lagen evenwel ook nog graven in de nieuw aangelegde stadsgedeelten, vooral in de Tuinenwijk ten noordwesten van de stad tussen de Hoekpoort (huidige Damaskuspoort) en de Kruisigingspoort (= oude Efraïmpoort, Kalvariepoort).

Ook rondom de tempel en zelfs eronder bevonden zich nog al enige verborgen en vergeten graven (cfr. juist hierboven).

Niet alle lichamen die door de instorting van graven zichtbaar geworden waren, verzezen; vele kon men zien, doordat zij hun graf gemeenschappelijk hadden met opgestane doden; andere echter, in groot aantal, wier zielen Jezus uit het voorgeborchte naar hun lichamen had teruggezonden, richtten zich met hun lichaam op, sloegen de gelaatsklep van voor hun aangezicht op en schreden dan als zwevend door de straten naar de hunnen; zij traden binnen in de huizen van verwanten en afstammelingen die zij streng bedreigden wegens hun medeplichtigheid aan de moordaanslag op Jezus.

Ik zag ieder van die gestalten met een ander, die in zijn leven een vriend of bekende van hem geweest was, samenkomen en vervolgens twee en twee door de straten van de stad gaan; ik zag aan die gestalten geen beweging van de voeten onder het lange linnen kleed of omhulsel; het was alsof zij langs de grond streken, gleden of zweefden. Hun handen waren gedeeltelijk met brede windsels omwonden; deels waren ze verborgen in omgewonden lange mouwen, die op en tot onder de handen neerhingen.

1957.

De gelaatsdoeken waren over het hoofd opgeslagen; de gele, vaalbleke gezichten zagen er mager, verdord en verdroogd uit in de witte omlijsting van een lange grijze baard; hun stemmen klonken vreemd en ongewoon; deze stemmen, die vermaningen, dat zwevend glijden van plaats tot plaats, onweerhoudbaar, om niets rondom hen bekommerd-zijn waren hun enige uitingen of handelingen; ja, zij schenen slechts belichaamde stemmen te zijn. Zij verschilden onderling een weinig in kleding, volgens de gebruiken van het tijdperk waarin zij geleefd hadden, ook volgens hun stand en leeftijd. Op de hoeken waar zijwegen begonnen en waar men met bazuingeschal Jezus' doodvonnis had afgekondigd, hielden zij een ogenblik stil, verheerlijkten zij Jezus om zijn dood en riepen zij: "Wee over zijn moordenaars!"

Het volk luisterde van ver toe naar hun boodschap, sidderde van angst en zohaast zij zich weer in beweging stelden, sloeg het op

de vlucht. Op het forum, vóór het paleis van Pilatus, hoorde ik hen dreigende woorden tot de landvoogd roepen, waarvan ik mij dit dreigend woord nog herinner: “Bloedschuldige rechter!” Klein en groot, jong en oud, allen verborgen zich in de verste schuilhoeken van hun huizen; in de stad was de schrik groot en algemeen.

Ongeveer om 4 uur keerden de lijken naar hun graven terug. Na Jezus’ verrijzenis verschenen hier en daar nog vele zielen met hun lichaam (cfr. Mt. 27, 53). Het offer was in de tempel onderbroken; alles was in verwarring; slechts weinige mensen aten die avond het paaslam¹⁴³.

Op dit zelfde uur zag ik ook op andere plaatsen van het Beloofde Land en zelfs in landen ver van daar allerlei verschijningen en verschijnselen en tekenen die ik later zal verhalen¹⁴⁴.

¹⁴³ Weinigen aten het paaslam. – Er waren meerdere redenen. Pasen viel op zaterdag. De avond te voren op vrijdag moest het genuttigd worden. Maar de slachting der lammeren in de tempel was onderbroken. Het volk dat uit de tempel weggevluht was, beschikte over geen geslacht lam. Of men liet de feestviering weg uit schrik.

Anderen vreesden dat het contact met doden hen onrein had gemaakt en het paaslam mocht niet in staat van onreinheid genuttigd worden. Voor onreinen moest het eten van het paaslam een maand later geschieden.

¹⁴⁴ Om de lijdensgeschiedenis niet te veel te onderbreken door het verhaal van wondergebeurtenissen in vreemde landen plaatste Brentano het volgende verhaal verder in het boek, nl. onder de losse toevoegsels tussen de verhalen van Jezus’ begrafenis en verrijzenis.

Wij menen evenwel dat het verhaal hier best op zijn plaats staat.

In nr. 1947 heeft K.E. reeds gezegd: “In vele wereldstreken stortten gebouwen in en verzakten er bergen.”

Verschijsningen en verschijnselen buiten Jeruzalem op het ogenblik van Jezus' dood.

1958.

Onder de vele opgestane doden, wier getal in en om Jeruzalem wel 100 bedroeg, waren er geen bloedverwanten van Jezus. De graven die zich in het noordwestelijk stadsgedeelte bevonden, lagen vroeger buiten de stad en door haar latere uitbreiding waren zij binnen de stad komen te liggen¹⁴⁵.

Ook in vele andere plaatsen van het Heilig Land zag ik vele doden opstaan, aan hun verwanten verschijnen en getuigen voor de zending van Jezus-Christus. Onder hun getal was Sadok¹⁴⁶, een zeer heilig man, die al zijn bezittingen vermaakt had aan de armen

¹⁴⁵ Lagen vroeger buiten de stad. – Dit 'vroeger' kan of moet als volgt verstaan worden.

Vóór Jezus' tijd tot 10 jaar na zijn dood was de Tuinenwijk niet door muren ingesloten. Tot zolang lagen de graven aldaar, ook Jezus' graf, buiten de stad. Tussen 42 en 44 bouwde Herodes Agrippa I de muur die de noordwesthoek, de Tuinenwijk insloot en bij de stad inlijfde (cfr. fasc. fasc. 8, deel 'Jeruzalem', F. Uitbreiding van het oorspronkelijke Jeruzalem).

¹⁴⁶ Sadok, een zeer heilig man. – Men kan de vraag opperen of hier niet dezelfde Sadok bedoeld is die uit de Dode-Zee-rollen vaag bekend is geworden.

De priesters van de gemeenschap der Essenen die te Qoemran bij de noordwesthoek van de Dode Zee hun hoofdkwartier hadden, werden zonen van Sadok genoemd. Zij waren belast met de leiding van de overige leden van de gemeenschap: de levieten en leken. Verder kan men zich afvragen of die Sadok niet te vereenzelvigen is met de zogenaamde leraar der gerechtigheid (in het Hebreeuws: More has-Sedek, wat dezelfde naam schijnt te zijn als Sadok).

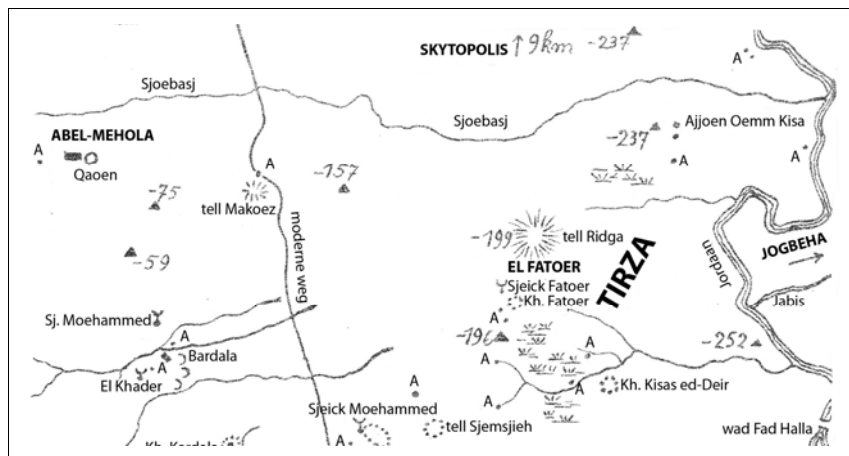
Uit de documenten blijkt dat de leraar der gerechtigheid een zeer heilig man was, met openbaringen begunstigd, de organisator (hervormer?), bestuurder en uitbreider van de Essener-vereniging te Qoemran. Men neemt over het algemeen aan dat hij gelijktijdig geleefd heeft met de boze koning Alexander Janneüs (103-78 vóór Christus).

Volgens onze K. leefde hij een eeuw vóór Christus; cfr. Coll. Brug. 1952, blz. 370; Van der Ploeg, Vondsten, enz. vooral blz. 73.

en de tempel en die bij Hebron een vereniging van Essenen had gesticht. Hij was één van de laatste profeten vóór Christus, die vurig naar de komst van de Messias verlangd en vele openbaringen over Hem ontvangen had en ook betrekkingen met de voorouders der H. Familie onderhouden had. Deze Sadok, die ongeveer een eeuw vóór Christus geleefd had, zag ik verrijzen in het gewest van Hebron en aan meerdere personen verschijnen. Naar ik vroeger eenmaal zag, was hij onder de eersten die tot hun lichaam terugkwamen, het opnamen en die, na dit weer afgelegd te hebben, met Jezus op aarde omwandelden. Ook zag ik verscheidene doden verschijnen aan verborgen leerlingen van de Heer en hen vermanen.

Niet slechts te Jeruzalem en in de omstreken, maar ook in vele andere plaatsen van het land, ja, in plaatsen ver van Palestina zag ik instortingen plaatshebben en paniek heersen. Zo herinner ik mij nog het volgende.

Te Tirza zag ik de torens van de gevangnissen, waaruit Jezus weleer arme slachtoffers vrijgekocht had, met nog andere gebouwen instorten (fasc. 22, nr. 1062, enz.).

In het land Kaboel was de schade op vele plaatsen eveneens zeer groot. In heel Galilea, waar Jezus het meest rondgegaan was, zag ik op vele plaatsen sommige gebouwen instorten; het waren hoofdzakelijk huizen van de Farizeeën, die de Heer het hatelijkst vervolgd hadden en die nu allen op het paasfeest waren. Hun vrouwen en kinderen bleven onder de puinhopen bedolven.

De verwoestingen op de oevers en in de omstreken van het Meer Gennezaret waren aanzienlijk. Ook te Kafarnaüm vielen zeer veel gebouwen in. Het dorp van de hoofdman Serobabel, waar zijn slaven woonden en dat gelegen was tussen zijn tuinen en Tiberias, werd nagenoeg geheel verwoest. De vooruitspringende rots, waar de mooie tuinen van de hoofdman ingericht waren, verzakte. Het Meer overstroomde het dal tot niet ver van Kafarnaüm, dat voorheen wel een half uur van het Meer afgelegen was.

Het huis van Petrus en de woning van de H. Maagd op enige afstand van Kafarnaüm naar het Meer toe, bleven gespaard.

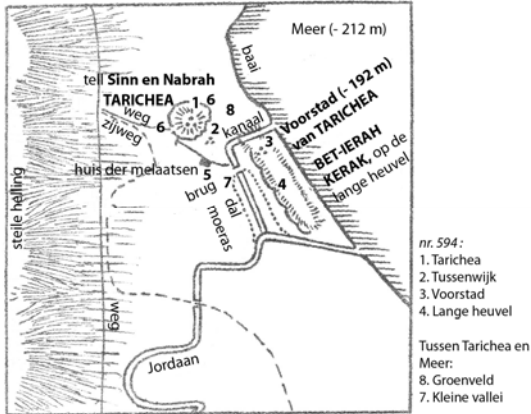
Het Meer was zeer woelig en onstuimig; op verschillende plaatsen zakte de oever en op andere plaatsen rees hij op; de gedaante van het Meer veranderde aanzienlijk. In zijn nieuwe vorm benaderde het meer de tegenwoordige vorm; in de naaste omgeving is in het algemeen zoveel veranderd dat deze moeilijk nog te herkennen is.

De grootste verandering deed zich voor aan het zuidwesteinde van het Meer, onmiddellijk onder Tarichea, waar een lange zwarte steendam (van basaltsteen), waarop men rijden kon, een soort moeras afscheidt van het Meer en aan de Jordaan een vaste richting gaf. De gehele steendam zakte in en er had een grote verwoesting plaats¹⁴⁷.

¹⁴⁷ De gehele steendam bij Tarichea zakte in. – Wij hebben in fasc. 16, nr. 594, voetnoot 281 een beschrijving gegeven van de eigenaardige ligging van Tarichea op een lange heuvel, parallel met de kust van het Meer.

Wij vermeldden ook de dikke basaltmuur, waarmee hij ten westen en ten zuiden naar zijn voet toe, omgeven was, een muur die hem scheidde van de kleine moerassige vallei ten westen en van de Jordaan ten zuiden waardoor

deze stroom een vaste richting kreeg. De muur was onder de grond verdwenen, maar sedert de opgravingen verheft hij zich thans op sommige plaatsen 3,50 m boven de grond.

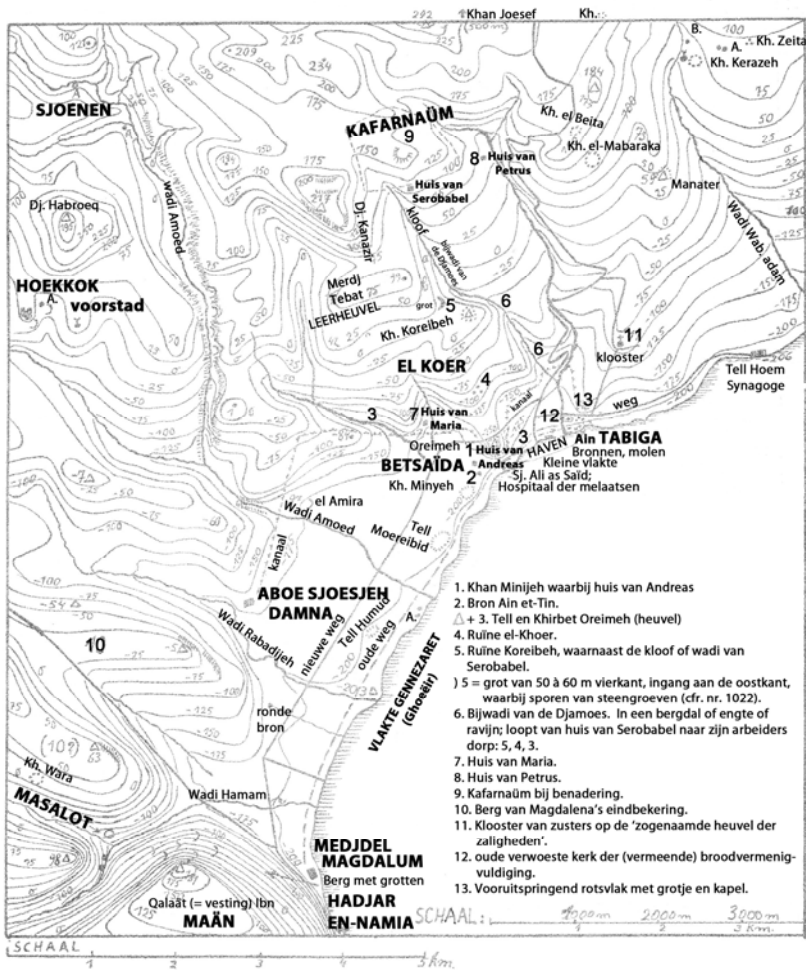
Was dit verdwenen-zijn van de muur wellicht een gevolg van de aardbeving bij Christus' dood? Het lijkt er ten minste op.

Vele andere gebeurtenissen die K. in dit kapittel vermeldt, kunnen wij natuurlijk niet bewijzen. We zijn ook geneigd te geloven dat zij sommige wijzigingen van de plaatselijke toestanden als met een vergrootglas heeft gezien en bijgevolg het uitzicht van het Meer, zijn oevers en omgeving niet zo erg gewijzigd werd, als schijnt te verstaan te geven.

Nog bestaat steeds de heuvel met de tuinen van Serobabel, de zuidelijke vooruitsprong in het Meer. Nu echter werd het zuidelijkst einde op de kust verwijderd om plaats te maken voor een weg.

Nog bestaat de grotere vlakte van Gennezaret met de resten van Betsaida, de kleinere vlakte Tabiga met de beroemde bronnen, enz. Waarschijnlijk heeft K. kleine wijzigingen overdreven voorgesteld.

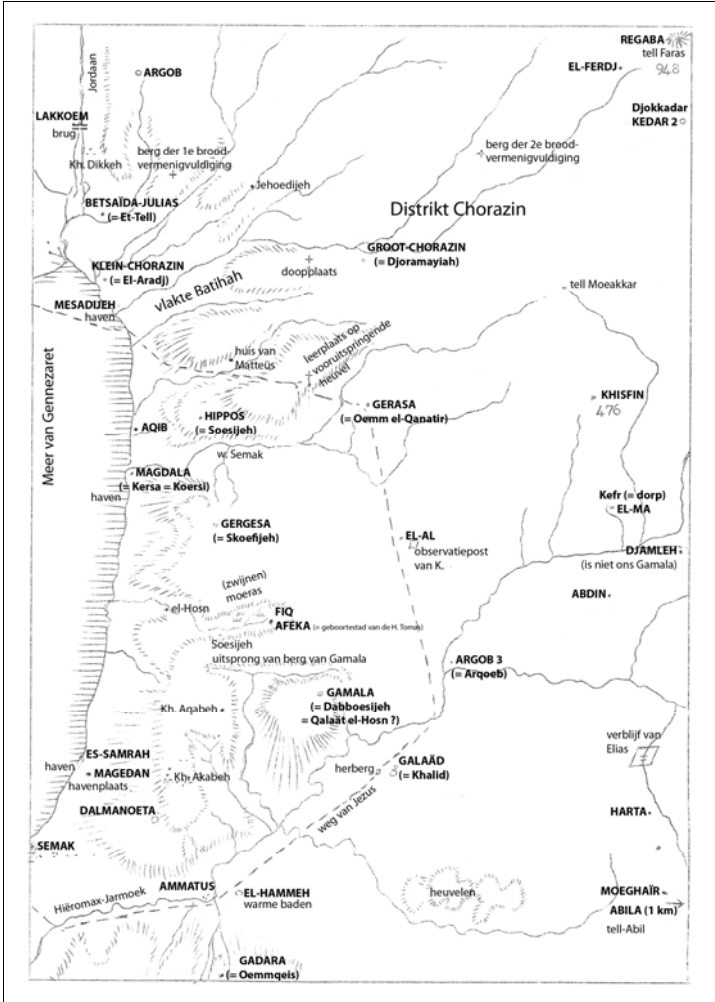
(Voor dorp van Serobabel, Klein dal Tabiga, met de haven, enz. zie fasc. 9, nrs. 205 en 209).

Dat het kleine dal Tabiga een korte tijd overstroomd gestaan heeft tot aan de voet der noordelijke heuvelen is wel mogelijk, maar hier is toch geen bodem gezakt en overstroomd gebleven.

Meer vatbaar voor overstroming was en is het grondgebied van Betsaida, ten zuidwesten van de heuvel Oreimeh waarop zich nog het dorp van Serobabel uitstreckte, want de bodem is beneden de spiegel van het Meer en enige resten zitten 5 m diep in de grond.

Ook aan de oostzijde van het Meer, waar de zwijnen van de Gergesenen zich in het moeras gestort hadden, deden zich inzakkingen voor, zoals ook te Gergesa, en in het gehele district van Chorazin.

Vooraf de berg van de tweede broodvermenigvuldiging onderging fel de aardbeving; hij schudde geweldig en de steen waarop het

wonder had plaats gehad, barstte middendoor. Ook in en rond Paneas, d.i. Cesarea-Filippi stortte veel in elkaar. In Dekapolis gingen hele stadshelften te gronde. (Misschien als een gevolg van het feit dat hier vele steden half Joods, half heidens waren), en ook kregen vele steden van Azië hun deel in de vernieling, b.v. Nicea, doch deze steden lagen overwegend ten oosten en noordoosten van Paneas.

Ook zag ik dat de verwoesting die in Opper-Galilea aangericht werd, aanzienlijk was. De meeste Farizeeën vonden bij hun terugkeer van het feest hun huizen aldaar door verwoesting getroffen. Velen ontvingen het bericht van de ramp reeds te Jeruzalem. Juist hierdoor zaten de vijanden van Jezus met de schrik op het lijf en durfden zij tot na het Pinksterfeest geen strenge maatregelen nemen tegen de Gemeenschap van de Heer.

1959.

Een groot gedeelte van de tempel op de berg Gerizzim stortte in. Er stond daar een afgodsbeeld boven een bron (waterbak) onder een kleine tempel; het dak viel neer en rukte het beeld in zijn val mee in de bron¹⁴⁸. In Nazareth viel de helft van de synagoge in, waaruit de Farizeeën van die stad Jezus hadden gedreven en ook de plaats op de berg, vanwaar men Hem naar beneden had willen storten. Vele bergen, valleien en steden ondergingen verwoestingen.

Ook ontstonden veranderingen in de bedding en de loop van de Jordaan, want de instortingen aan de oevers van het Meer en van vele kleine bijrivieren hadden hindernissen opgeworpen, die de

¹⁴⁸ Boven een bron. – Zoals reeds meer dan eens werd gezegd heeft het Duitse woord 'Brunnen' ook de betekenis van waterbak, citerne, reservoir, vijver.

Op de top van de Gerizzim bestaat nog een oude waterbak van 35 m bij 5 m, met muren van 1,15 m dik. Die vijver was bovendien door een grote sterke muur omgeven en lag 20 m ten noorden van de latere Byzantijnse kerk, die de Jupitertempel opgevolgd was, want ook deze tempel stond op de top van de berg.

vloed tot een omweg dwongen, zodat de Jordaan sedertdien op menige plaats een andere loop en nieuwe bedding volgt.

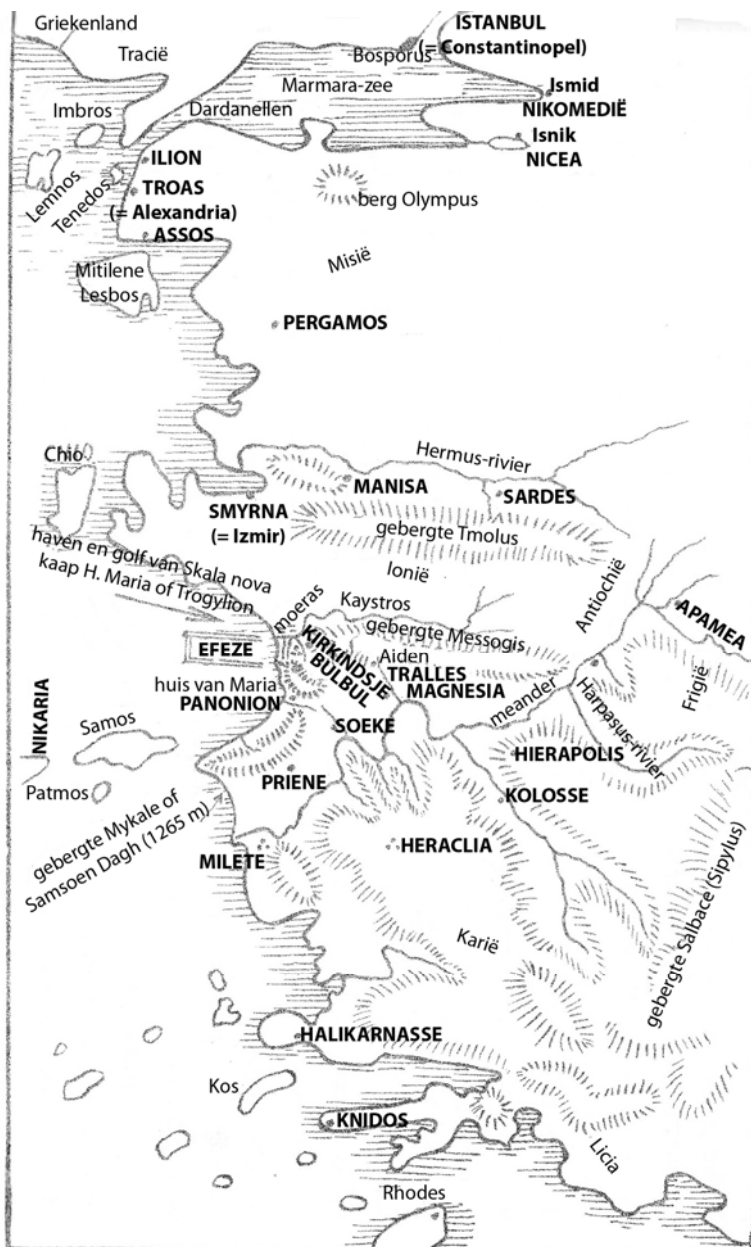
Te Macherus en in andere steden die aan Herodes toebehoorden, bleef alles rustig; deze plaatsen lagen buiten de kring van bedreiging en vermaning tot boete; hun lot was dat van de mannen in de Olijfhof, die niet vielen en dus niet weer opstonden, niet getroffen werden en zich niet bekeerden.

Op vele andere plaatsen, waar zich een groot aantal boze geesten ophielden, zag ik deze met het puin van gebouwen en bergen in de diepte neerzinken; de bewegingen van de aarde deden mij denken aan de stuiptrekkingen van de bezetenen, wanneer de vijand voelt dat hij uit zijn slachtoffer moet wijken.

Toen te Gergesa een stuk van de berg, vanwaar de duivels zich met de kudde varkens in het moeras geworpen hadden om zwemmend in het Meer terecht te komen, nu in hetzelfde moeras neer rolde, zag ik een groot aantal boze geesten als een donkere wolk mee in de afgrond verdwijnen.

Op een plaats – het was, meen ik, Nikea, zag ik een gebeurtenis waarvan ik mij het verloop in zijn hele omvang niet meer herinner¹⁴⁹. Ik zag een haven met vele schepen.

¹⁴⁹ Nikea is de vermaarde stad Nicea waar in een kerkvergadering ons Credo zijn vaste vorm gekregen heeft. De stad heeft haar oude naam bewaard die nu gespeld wordt Isnik. Ze ligt niet ver van de zuidoostkust van de Zee van Marmara, dus bij de noordwestkust van Klein-Azië; ze zal later aangetekend zijn op een schets, wanneer wij spreken over Maria's woonplaats bij Efeze (fasc. 34, nr. 2194).

Landkader waarin Efeze gelegen was.

Op een gebouw bij die haven stond een grote toren en hierop zag ik een heiden, die met het toezicht op de haven en de schepen belast was. Hij stond daar op de uitkijk. Hij moest die toren af en toe bestijgen en uitzien op de zee of er schepen naderden en gadeslaan wat er anders ook voorviel. Ik zag dat hij een groot gedruis boven de schepen in de haven vernam en meende dat een vijand naderde; daarom beklom hij ijlings de toren. Terwijl hij nu zijn blikken over heel die vloot schepen liet gaan, zag hij boven die boten vele donkere gedaanten zweven, die hem weeklagend toeriepen: “Als gij deze schepen wilt behouden, breng ze dan spoedig van hier weg, want wij moeten naar de afgrond terugkeren: de grote Pan is gestorven.”

Dit laatste herinner ik mij het best uit de woorden welke die verschijningen spraken, maar ze zeiden veel meer tot hem en belastten hem ook nog met verschillende opdrachten, o.m. waar en hoe hij op een aanstaande zeereis bekend moest maken wat zij hem gezegd hadden. Ook vermaanden zij hem de boden die hun de leer zouden komen verkondigen van Hem die nu gestorven was, goed en gelovig te ontvangen.

Zo werden dus door de macht van de Heer de boze geesten zelf gedwongen die brave man te waarschuwen en hem uit te zenden met het bericht van hun eigen smadelijke nederlaag.

Toen weldra een hevige storm opstak, liet hij alle schepen in veiligheid brengen; ik zag nu ook de duivelen zich brullend in de zee werpen en de helft van de stad door een aardbeving instorten, maar het huis van die man bleef ongedeerd.

Spoedig daarop ondernam hij met zijn schip een rondreis, waarbij hij zijn opdracht vervulde en overal de dood van de grote Pan, zoals de boze geesten de Heer genoemd hadden, verkondigde.

Eerst laat kwam hij te Rome en hier was men over zijn berichten ten zeerste verwonderd. Nog vele andere zaken over deze man heb ik bij die zelfde gelegenheid gezien, doch weer vergeten, o.m. hoe iemand de lotgevallen van zijn reis door navertellen

vermengde met de bijzonderheden die ik gezien en hier verteld heb, en daardoor een grote vermaardheid verworven heeft, maar ik weet niet meer juist hoe heel deze geschiedenis samenhangt of ineenzit.

De naam van die man luidde ongeveer als Tamus of Tramus, meen ik.

In nr. 1957 sprak K. van verschijnselen en tekenen in afgelegen landen. In verband hiermee laten wij enkele mededelingen volgen.

- Flegon, vrijgelatene van keizer Hadrianus, vertelt dat in het 4^e jaar van de 2^e olympiade (= jaar van Jezus' dood) de grootste zonsverduistering heeft plaatsgehad, die men ooit heeft waargenomen, aangezien de sterren schenen midden op de dag. Hij voegt eraan toe dat een grote aardbeving met die duisternis samenging.
- Thallus bevestigt dezelfde gebeurtenissen.
- Dionysius de Areopagiet studeerde toen te Heliopolis in Egypte. Hij was met zijn vriend Apollofanos getuige van de onnatuurlijke zonsverduistering. De laatste zegde hem: "Vriend, dit zijn bovennatuurlijke en goddelijke tekenen." (cfr. fasc. 7, nr. 180).
- "In uw archieven, argumenteerde Tertullianus tegen de heidenen, staat het wonder aangetekend van een nacht die inviel midden op de dag op het uur van Jezus' lijden."
- In 'Vertellen', IV, blz. 127, verhaalt P. Hilarion Thans: "De berg Alverno (in Italië) is een echt natuurwonder. Een rotsmassa van kilometers omtrek en 300 m hoog, is van boven tot onder gespleten en beide gevaarten zijn ook zijwaarts verschoven. Waarschijnlijk is de hele kruin in tweeën uiteengevallen. Vandaar de loodrechte wand aan de noordzijde. In het woeste dal aan de voet van die rotsen moet men eeuwenoude bomen gevonden hebben, diep in de grond versteend, bedolven onder reusachtige instortingen. Aan de H. Bonaventura werd geopenbaard, vertelt verder P. Hilarion Thans, dat de berg aldus is uiteengevallen op het ogenblik van Christus' dood, toen de rotsen scheurden."

- In het Leven van de H. Franciskus (van Cuthbert van Brighton), lezen wij over hetzelfde gebeuren: “Eens stond de Heilige bij zijn cel onder een beuk op de Al-Vernoberg. De eigenaardige vorm van de berg verwonderde hem: de berg immers is op de top door een aardbeving in grote kloven en spleten gescheurd. Franciskus ging toen op in vurig gebed, en dan, zo verhaalt de kroniek, werd hem door God geopenbaard dat die grote kloven door een wonder waren ontstaan op het uur van Jezus’ lijden en dood.

Van dat ogenblik af was de grond van de Al-Verno voor Franciskus heilig. Ook ontvlamde zijn hart van toen af meer en meer voor zijn gekruisigde Meester en ging hij steeds meer op in gebed en beschouwing.” (in de Nederlandse vertaling van F. Heribertus, blz. 289).

- Bij Mislin, II, 182, lezen wij: “Profane schrijvers hebben de grote aardbeving opgetekend, die voorviel onder keizer Tiberius: “Ons is overgeleverd dat zeer grote bergen ingezakt zijn en dat effen grond zich tot steile hoogten heeft verheven en dat te midden van die algemene chaos de bliksem flitste.”
- Volgens de Openbaringen van de H. Brigitta, VI, 11, werd bij Jezus’ dood alles door een algemene droefheid overvallen, vooreerst God de Zoon en zijn allerheiligste Moeder, alle mensen en levende wezens, ja, in zekere zin ook de engelen en God zelf, en kwamen alle elementen van de natuur in beweging (en als het ware in verzet). Zon en maan hielden op te schijnen, de aarde beefde; rotsen spleten; graven gingen open en doden stonden eruit op en verschenen ...”
- “De tekens die zich bij Jezus’ dood voordeden, zijn enig in de geschiedenis”, zo schrijft E. P. Kochem in zijn groot Christusleven, in het 140^e hoofdstuk.

Dit vatten wij hier beknopt samen:

“Vooreerst was de aardbeving niet plaatselijk en beperkt, gelijk bij andere normale aardbevingen, maar algemeen en verschrikkelijk, zodat alles schudde: torens, huizen, bergen, heuvels.

Ja, vele beroemde steden en dorpen zijn ook werkelijk vergaan, bergen verzonken, torens gebarsten, burchten en vele huizen ingevallen; 11 grote steden in de provincie Thracië volgens de H.

Augustinus, 12 steden in Azië, volgens Plinius, vele huizen te Nicea in Bittinië (hetzelfde, reeds genoemde Nicea) volgens Eusebius, vele machtige steden met hun tempels, paleizen, torens, huizen en versterkingsmuren volgens Orosius.

In Judea vergingen geen steden, maar alle huizen waggelden zo geweldig op hun grondvesten, dat de mensen vreesden dat elk ogenblik alles op mekaar neerstorten zou.

Op vele plaatsen van de wereld barstten de hardste rotsen met zulk een geweld en gekraak, dat het scheen dat de schudding ze moest vernietigen. Dit is het geval geweest met de berg Monteserrato in Spanje, met de berg Cajeta in de Campania, met de berg Al-Verno in Etrurië.

Volgens de H. Hiëronymus was de reusachtige bovendrempel van de hoofdingang van de tempel te Jeruzalem doorgebroken.

Kochem besluit het hoofdstuk van het verhaal dezer gebeurtenissen met de beschrijving van een voorval dat wij hier trouw weergeven, afgezien van een geringe inkorting, om te laten zien hoe K.E. weer eens oorspronkelijk is en onafhankelijk zowel van Kochem als van zijn litteraire bronnen, nl. Plutarchus' boek over 'Het einde van de orakels' (naverteld en aangevuld door Rabelais).

Het slot bij Kochem luidt als volgt:

“Ook de duivelen in de lucht, op de aarde en in de hel waren in grote angst, want zij werden door Jezus' dood van hun macht beroofd en heviger gefolterd. Vandaar dat wij lezen hoe op dezelfde Goede Vrijdag (een zekere Thamas, wiens naam ons door Plutarchus bekend is), de stuurman van een zeilschip, dat tijdens een vaart van Griekenland naar Italië aan een eiland voorbijvoer, een stem in de lucht hoorde, die riep: “Als gij het Groene Moeras bereikt hebt, verkondigt daar dat de grote Pan (een godheid uit de antieke heidenwereld, van welke naam onze woorden paniek en panische schrik voortkomen) gestorven is”.

Daar gekomen voerde de stuurman Thamas de opdracht uit en men vernam daarop een vervaarlijk gehuil en gejammer, als beklagde zich een enorme menigte, hoewel niemand te zien was. Het waren de duivelen die zich in dat moeras ophielden en bij het vernemen van de dood van de oppergod zich naar de hel teruggedreven voelden.

Als de zeelieden in Rome zelf gekomen waren, geraakte het voorval spoedig in de stad bekend en werd er op verschillende wijzen verklaard.” (blz. 704-705).

Pilatus vertrouwt Jezus' lichaam aan Jozef van Arimatea toe (Mt. 27, 57-58; Mk. 15, 42-45; Lk. 23, 50-52; Joa. 19, 38).

1960.

Nauwelijks was de rust na zovele vreeswekkende voorvallen in de heilige stad enigszins teruggekeerd, of men bestormde de ontstelde Pilatus van alle zijden met berichten over het gebeurde. Ook de Hogeraad zond, ten gevolge van een besluit dat al vroeg in de morgen genomen was, een gezantschap naar Pilatus met het verzoek de beenderen van de 3 gekruisigden te laten verbrijzelen en hen aanstonds na hun dood te laten afnemen van het kruis opdat ze niet tot op de sabbat aan het kruis zouden blijven hangen (opdat het land niet bezoedeld zou worden; cfr. Deut. 21, 23). Ingevolge dit verzoek zond Pilatus enige beulen met deze opdracht naar de strafplaats.

Aanstonds hierop zag ik Jozef van Arimatea, de raadsheer, het paleis van Pilatus binnengaan. Hij had de dood van Jezus reeds vernomen en was met Nikodemus overeengekomen om het lichaam van Jezus in zijn eigen nieuw rotsgraf in de tuin niet ver van de Kalvarieberg ter aarde te bestellen. Ik meen ook dat ik hem reeds zag buiten de stad vóór de poort, waar hij alles verkende en nauwlettend naspeurde.

In elk geval waren er reeds knechten van hem bezig met de laatste voorbereidselen te treffen in zijn graftuin en in de spelonk, die zij reinigden en geheel opknaptten.

Nikodemus van zijn kant was reeds in enige winkels lijkwaden en specerijen voor de bereiding en de balseming van het lijk gaan kopen en wachtte nu op de terugkomst van Jozef.

Jozef trof Pilatus aan in de grootste verwarring en angst. Zonder vrees (audacter), op de man af vroeg Jozef hem verlof om het lichaam van Jezus, de koning van de Joden, van het kruis af te mogen nemen om Hem in zijn eigen graf een waardige laatste rustplaats te bezorgen.

Pilatus, die reeds zo ontsteld was, schrok nu nog meer, daar zulk een aanzienlijk man als Jozef van Arimatea hem met zulk een aandrang verzocht de laatste eer te mogen bewijzen aan Jezus, die hij zo schandelijk aan het kruis had laten doden. Dit deed de onschuld van Jezus, die zijn geweten zo pijnigde, nog sterker uitkomen en zijn wroeging nog aangroeien, doch hij vermande zich en zei schijnbaar onverschillig: “Is Hij dan al dood?” Hij toonde zich over die spoedige dood verwonderd, want pas een paar minuten geleden had hij gerechtsdienaren uitgezonden om de dood van de gekruisigden door het breken van hun beenderen te verhaasten.

1961.

Hij liet daarom de hoofdman Abenadar bij zich toe, die ondertussen van de spelonken was teruggekeerd en vroeg hem of de koning van de Joden reeds gestorven was.

Abenadar vertelde hem nu de dood van de Heer, die om 3 uur had plaatsgehad, zijn laatste woorden aan het kruis, zijn laatste luide uitroep. Verder vertelde hij hem de hevige aardbeving op het ogenblik van zijn dood en het ontstaan van een scheur daardoor in de rots van de Kalvarieberg.

Pilatus liet uiterlijk geen andere gevoelens blijken dan van verwondering over die zo spoedig ingetreden dood van de Heer, daar de gekruisigden hun leven gewoonlijk langer rekten, maar inwendig was hij zeer beangstigd, nu hij vernam dat de natuurverschijnselen samenvielen met de dood van Jezus. Hij

wilde zijn wreedheid en het gepleegde onrecht wellicht enigermate goedmaken door aan Jozef van Arimatea onmiddellijk een stuk te laten overhandigen, waarbij hij hem recht gaf op het lichaam van de koning der Joden en hem bemachtigde om het van het kruis af te nemen en het te begraven. Pilatus verkneukelde zich tegelijk over de poets die hij hierdoor speelde aan die gehate hogepriesters, die niets liever hadden gezien dan dat Jezus als een eerloos mens met de beide moordenaars in de grond gestopt werd. Hij zond aanstonds iemand naar de strafplaats, die zou waken over de uitvoering van deze bepaling; waarschijnlijk was het Abenadar zelf, want dezen zag ik helpen bij Jezus' afneming van het kruis.

1962.

Jozef van Arimatea verliet hierop het paleis van Pilatus en begaf zich naar Nikodemus, die, volgens een afspraak op hem wachtte in het huis van een goedgezinde vrouw. Haar huis lag in de brede straat, dicht bij het steegje dat het begin was van de lijdensweg van Jezus en waarin men Hem zo gruwelijk had mishandeld.

Nikodemus had bij haar kruiden en specerijen voor de lijkbalseming gekocht, want zij dreef daar handel in. Sommige soorten van specerijen die zijzelf niet in haar winkel in voorraad had, was zijzelf voor Nikodemus elders gaan kopen, zoals ook een hoeveelheid doeken en windsels voor de lijkbereiding. Thuisgekomen legde zij alles bij elkaar, rolde en pakte alles op zulk een manier in, dat men het gemakkelijk kon dragen.

Jozef van zijn kant ging ook nog elders de inkoop doen van een fijne, kostbare, katoenen lijkdook van 6 el lang en verscheidene ellen breed; en hun dienaren haalden uit een loods naast het huis van Nikodemus nog andere benodigdheden, zoals ladders, staken, hamers, lederen waterzakken, bekkens, sponsen en verder alles wat nodig kon zijn voor hun opzet. De kleinere gereedschappen legden zij in een soort van draagbaar, die veel overeenkomst vertoonde met die, waarop de leerlingen van Joannes de Doper

diens lichaam uit Macherus, een vesting van Herodes, naar Hebron brachten¹⁵⁰.

De beenderen van de moordenaars worden gebroken (Joa. 19, 31-37).

1963.

Diepe stilte en rouw heersten intussen buiten de stad op Golgota. Het volk had zich uit schrik en angst teruggetrokken en verborgen.

De Moeder van Jezus, Joannes, Magdalena, Maria van Kleofas en Salome stonden of zaten met gesluierd hoofd tegenover het kruis, weenden en treurden. Enige soldaten zaten op de aarden ringwal en hadden hun lansen naast zich in de grond geplant. Kassius reed op en neer, terwijl de soldaten op de heuvel een praatje sloegen met kameraden, die verderaf beneden stonden. De lucht was somber; de gehele natuur scheen in diepe rouw gedompeld.

Spoedig kwamen er 6 beulen opdagen, die ladders, spaden, koorden en zware, driehoekige ijzeren knuppels of baren bij zich hadden om de beenderen van de gekruisigden te breken. Toen dezen de kring van de strafplaats betraden, trokken de vrienden van Jezus zich een weinig achteruit.

De H. Maagd werd overvallen door de geheel nieuwe, hartverscheurende vrees dat de beulen nu ook nog het lijk van haar Zoon smadelijk zouden verminken, want zij klommen reeds op hun ladder die zij tegen het kruis van Jezus geplaatst hadden, stootten tegen zijn heilig lichaam aan en beweerden dat Hij zich

¹⁵⁰ Nota van Brentano:

Zij beschreef de hier vermelde draagbaar als een lange, lederen kist of koffer, die door het inschuiven van sterke, doch lichte stangen van een hand breed de vorm kreeg van een dichtgemaakte lijkst, die men bij de uiteinden van de vooruitkomende stangen op de schouders kon dragen.

voor dood hield. Nochtans, daar zij tastten en voelden dat Hij geheel koud en verstijfd was en daar Joannes bovendien, op het verlangen der H. Vrouwen, de tussenkomst der soldaten ter bescherming van het heilig lichaam inriep, zagen de beulen voorlopig van de beenderenbreuk bij Jezus af hoewel zij van zijn dood niet volkomen overtuigd schenen.

Zij gingen nu de ladders op, die zij tegen de kruisen van de moordenaars geplaatst hadden. Bij ieder moordenaar verbrijzelden 2 beulen met hun driesnedige knotsen de pijpen van hun beenderen onder en boven de ellebogen, terwijl een derde hetzelfde deed boven de knieën en op de scheenbeenderen.

Gemas slaakte daarbij een vervaarlijk en woest gebrul; de beulen stieten hem daarop nog met 3 geweldige deuken de borstkas in.

Dismas zuchtte gelaten en bestierf deze marteling; hij was de eerste sterveling die zijn Verlosser in de andere wereld terugzag.

Daarop maakte men de koorden los waarmee zij aan het kruis vastgebonden waren, liet hun lijken ter aarde vallen en sleepten ze vervolgens aan koorden neer naar de diepte of het dal tussen de Kalvarieheuvel en de stadsmuur, waar men ze in de grond stopte¹⁵¹.

¹⁵¹ Klein dal tussen stadsmuur en Kalvarië. – Reeds is meer dan eens gezegd dat de oostelijke helling van de Kalvarieheuvel steil was. Ook waren in deze helling ondergrondse ruimten, die nu kapellen vormen, de kapel der H. Helena en van de kruisvinding.

Nog verder naar het oosten was naast de stadsmuur van Ezekias een gracht van 20 m breed en 8 m diep, waarvan in Jezus' tijd, toen hij grotendeels gevuld was, slechts nog een bodemverdieping overbleef.

Opening van Jezus' zijde (Joa. 19, 31-37).

1964.

De beulen schenen nog te twifelen aan de dood van de Heer. De vrienden van Jezus waren door het gruwzaam optreden van de beulen bij het breken van de beenderen der moordenaars, nog angstiger geworden; zij zouden immers terugkeren en met het heilig lichaam van Jezus op dezelfde gruwzame wijze te werk gaan. Doch Kassius, later Longinus genaamd, de onderofficier die het opperbevel van Abenadar had overgenomen, gaf door zijn ingrijpen een ander verloop aan het gebeuren.

Longinus was een ietwat drukdoend en dienstijverig man van 25 jaar. Door zijn gewichtigdoenerij en zijn opdringerige bemoeiingen als ambtenaar, evenals door zijn zwak gezicht en schele ogen wekte hij niet zelden de lachlust van zijn ondergeschikten op. Het zien van de woedende, brutale handelwijze van de beulen, van de angst en bezorgdheid der H. Vrouwen vervulde hem opeens onder een schielijke aandrijving van Gods genade met grote vurigheid en maakte hem tot de vervuller van een profetie.

Zijn lans, waarvan de delen verkort in elkander staken, schoof hij verlengend uiteen, bevestigde de punt of het blad op het bovineinde, wendde zijn paard en richtte het ijlings opwaarts naar de beperkte kruin van de Kalvarieheuvel; het paard kon daar nauwelijks draaien en ik zag dat het op zijn hoede was voor de scheur in de gebarsten rots.

Kassius nu, staande tussen de kruisen van Jezus en van de goede moordenaar ter rechterzijde van het lichaam van Onze Heer, nam zijn lans met beide handen vast en dreef ze met zulk een geweld opwaarts in de hol gespannen rechterzijde van de Verlosser, dwars door heel het binnenste en het Hart, dat haar punt aan de andere kant uitkwam en links op de borst een kleine wonde opende.

Daar hij de heilige lans even onstuimig uittrok, liep er uit de wijde

wonde van de rechterzijde een rijke stroom van bloed en water, die als een stroom van heil en genade zijn omhoog gericht aangezicht besproeide. Hij sprong van zijn paard, viel op zijn knieën, en, zich rouwmoedig op de borst slaande, beleed hij Jezus voor alle aanwezigen¹⁵².

¹⁵² De doorboring van Jezus' Hart is zeker een van de meest indrukwekkende passages van dit boek.

Jezus' hartewonde speelt een grote rol in het inwendig leven van vrome en vooral van mystieke zielen.

Bij deze betekenisvolle opening van Jezus' H. Hart, waarvan de overweging zo dierbaar was aan de H. Vaders, moeten wij een ogenblik in overweging verwijlen.

Uit de nadruk waarmee Joannes dit gebeuren verhaalt, uit de gebruikte termen 'een soldaat OPENDE de zijde van Jezus en dadelijk vloeide er WATER en BLOED uit' en 'hij die het gezien heeft, legt er getuigenis van af', blijkt dat de Evangelist er een diepzinnige betekenis en verheven rol aan toekent.

De H. Vaders en Jezus zelf in private openbaringen hebben de geheimzinnige, mystieke betekenis en het belang ervan onthuld.

Jezus' bloed was vergoten en Hijzelf gestorven; de wereld was in beginsel verlost, maar de Verlossing moest nog worden toegepast.

Deze toepassing nu geschiedt voornamelijk door de sacramenten

- van het doopsel (water), dat het goddelijk leven meedeelt en
- van de Eucharistie (bloed), die dat leven voedt, onderhoudt en vermeerdert of doet groeien.

Zoals Eva uit de zijde van de slapende, bewusteloze, verrukte Adam genomen werd, zo wordt de Kerk geboren uit de zijde van de gestorven, in zekere zin slechts slapende Jezus. Zijn lichaam bleef verenigd met de Godheid en het moest spoedig verrijzen en weer leven.

In de algemene opvatting van de mensen wordt de liefde vergeleken bij een wonde in het hart: *Vulnerasti cor meum*; je hebt mijn hart gewond, mijn beminde!

Jezus heeft dit zichtbaar teken in zijn Hart gewild, tot een teken en bewijs van zijn oneindige, onzichtbare liefde. De liefde, heersend in het hart, draagt het beminde wezen in het hart.

Door de opening of deur van zijn Hart leidt Jezus alle zielen daar binnen, niet alleen hen die werkelijk in vereniging met Hem leven, maar met de begeerte ook hen die van Hem afgescheiden zijn.

De zichtbare opening of wonde in zijn Hart verbeeldt de geestelijke ingang in dat wonderbaar verblijf.

Dit laatste aspect van de betekenis van Jezus' Hartewonde wordt op treffende wijze belicht

- in de openbaringen van Jezus aan de H. Margareta-Maria, en
- vooral in onze eeuw aan Zr. Jozefa Menendez, die af en toe op mystieke wijze in dat Hart, als in een plaats van geneugten, als in een paradijs of hemel mocht binnentreden en daar uren van zaligheid mocht beleven. Andere malen mocht zij op dat H. Hart tegen zijn borst rusten.

Ook werd aan beide begenadigden beloofd dat dit Hart met zijn onbegrensde ruimte hun eeuwige woonplaats en hemel zou zijn.

Zo sprak Christus eens tot de H. Margareta: *“Bezie de wonde in mijn zijde; ze zal u tot verblijf strekken in tijd en eeuwigheid; daarin ook zal je het kleed van je onschuld onbevlekt bewaren.”*

Uit de voorbeelden in het leven van Zr. Jozefa Menendez, die in dit verband veel talrijker zijn, citeren wij enkel de volgende:

- “Ik verloor mij (na die zeer zware bekering) als in een zeer diepe slaap en ik ontwaakte in de wonde van het goddelijk Hart. Het was de eerste maal dat ik ondervond wat het zeggen wil “te rusten op Jezus' Hart”. Nu weet ik waarheen ik vluchten moet in tijden van bekering en kwelling; het is een plaats van rust en van veel liefde.” (Un Appel à l'Amour, 63).
- “Ik bevond mij opnieuw in de wonde van Jezus' H. Hart. Hoewel Hij me niets zeide, heeft nooit groter geluk mij overstroomd.” (blz. 126-127).
- **“Hij kwam nader; zijn wonde ging open en Hij deed mij binnengaan.** Wanneer ik ze weer verliet, liet Hij me nog eens aanleunen tegen Zijn Hart en zag me aan. Daarna liet Hij me achter in een diepe vrede.” (blz. 148).
- “Kom! treed binnen en rust wat uit, je bent uitgeput!” (blz. 136).
- “Toen opende zich zijn Hart en ik ging binnen. Ik waande me niet meer op aarde, maar in de hemel.” (blz. 147).
- Toen trok Hij mij tot zich **met een gebaar van onzeglijke tederheid en opende zijn Hart, zeggend: Kom en rust hier.**

Hij dompelde mij erin en liet mij een geluk ondervinden, dat reeds, naar ik meen, van de hemel was ... een uur lang.

Alvorens weg te gaan sprak Hij: "*Als je trouw bent zal je altijd in mijn Hart verblijven en het nooit meer verlaten.*" (blz. 227).

Een laatste voorbeeld uit H. Margareta-Maria's leven:

"Op een vrijdag liet Jezus mij naderen tot de wonde van zijn H. Zijde en hield mij 3 of 4 uren lang aan zijn Hart gedrukt, onder genietingen die ik niet kan beschrijven." (Vie contemp. I; 57).

Ook werd Jezus' zijde geopend, omdat Hij de laatste druppels bloed die Hij nog behouden had, wilde vergieten: niets voor zich overhoudend; *nihil sibi reservans*.

Uit de rol welke Jezus zijn Hart en Hartewonde laat vervullen in zijn betrekkingen met mystieke en zelfs gewoon godvruchtige zielen, zielen van inwendig gebed en leven, blijkt dus dat Jezus als God van alle eeuwigheid gewild heeft dat zijn Hart op deze wijze geopend zou worden.

Niets in zijn leven, lijden en dood is toevallig geschied.

Gods Voorzienigheid bestuurde de lans en inspireerde de soldaat.

Dit blijkt zelfs uit de door K. gebruikte suggestieve woorden: de soldaat voelde zich gedreven; hij handelde als op goddelijke ingeving; een ongewone ijver en kracht bewoog en bezielde hem; hij handelde onder een goddelijk impuls, onvoorbedacht, schielijk. Even plots was zijn bekering.

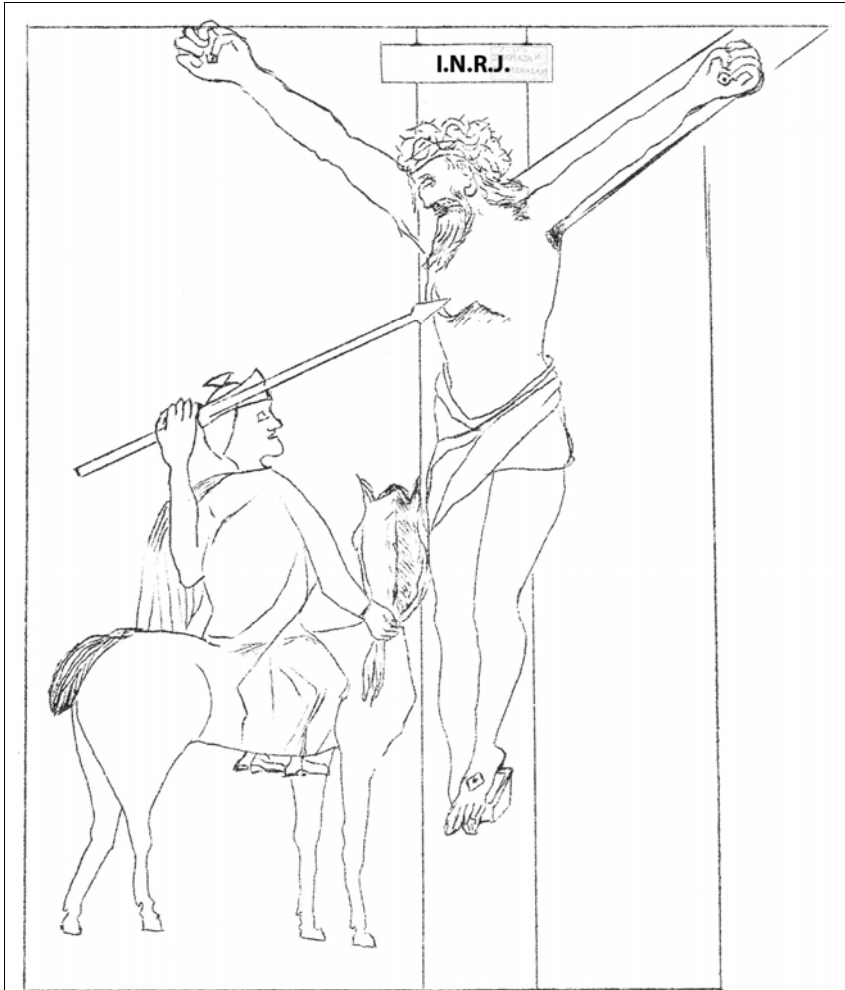
"De wonde werd toegebracht in de rechterzijde, want aan die kant verzamelt zich het bloed na de dood." (D. Rops, Jezus, 429-430).

"Het afzonderlijk te voorschijn-komen van water en bloed, onvermengd, moet ook weer als een wonder beschouwd worden." (Keulers).

Door de lanssteek in de zijde van Jezus ging de profetie in vervulling: "Zij zullen opzien naar Hem die zij doorstoken hebben." (Zak. 12, 10).

Heer Jezus Christus, die de onnaspeurbare rijkdommen van uw H. Hart op wonderbare wijze geopenbaard hebt aan Margareta-Maria, Zr. Jozefa Menendez en veel anderen, geef dat wij door de voorspraak en verdiensten van die heiligen en door onze navolging van hun deugden, een blijvende woonplaats in Uw Hart mogen verkrijgen.

Geef dat wij ontvlamd mogen worden door dit goddelijk vuur, dat uit Uw Hart uitslaande, deze heiligen zo hevig deed gloeien en dat wij, de hovaardige ijdelheden dezer wereld verzakende, verdienen de nederigheid en zachtmoedigheid van uw Hart aan te nemen.

nr. 1964 : Doorboring van Jezus' rechterzijde en hart (nr. 1964)

Unus militum latus ejus aperuit et continuo exivit sanguis et aqua.

Ziende dat Jezus reeds gestorven was, braken ze Hem de benen niet, maar een der soldaten doorboorde met een lans zijn zijde en onmiddellijk vloeide er bloed uit en water. En die het gezien heeft, legt er getuigenis van af (Joa. 19, 33-35).

Wij benadrukken hier nogmaals dat deze titeltekening geen andere pretentie heeft dan de aandacht te willen vestigen op een voornaam feit dat in de aflevering verhaald wordt. Hier geldt het de doorboring van Jezus' rechterzijde en Hart.

Is het doel van de tekening nog te weinig om haar schamelheid te bedekken of te vergoelijken, dan moge een mooi gebed dit tekort aanvullen.

Wij hebben geen andere dan vrome lezers, van wie wel geen enkele afkerig zal zijn van gebed: **bron van troost, verkwikking, rust, sterkte, levenskracht, bad van geestelijke geneugten.**

Het is ontleend aan het grote Christusleven van E. P. Martinus von Cochem, een van Duitslands verdienstelijkste mannen (1634-1712). Volksmissionaris, beroemd predikant, mysticus, bezieler, serafijns kloosterling, bidder en boeteling, schrijver van meerdere geestelijke boeken, speciaal van een groot Christusleven, dat Duitsland eeuwen lang in zijn bloeiend katholicisme bevestigd heeft.

Een derde deel van dat werk bestaat uit aangepaste, doorvoelde gebeden, die hij zo maar uit zijn mouw had te schudden of beter: slechts uit zijn vroom hart en scherpe geest had op te roepen.

Één van deze gebeden, naar aanleiding van de doorboring van Jezus' Hart, geven wij hier tot voorbeeld. Doch geen middel of hoop dit boek in de handel nog te krijgen.

Gebed tot Jezus na de doorboring van zijn rechterzijde en Hart.

O allerheiligste Lichaam van mijn Heer Jezus Christus, in welk een ellendige toestand aanschouw ik U! Hoe vreselijk zijt Gij toegetakeld! Zonder te gruven kan ik U niet bezien!

Wat voor een diepe, brede, ontzettende wonde doorboort uw rechterzijde! Wie toch heeft U deze toegebracht!? Erbarme zich God! Was uw goddelijk Hart bij uw dood nog niet genoeg gebroken, dat het ook nog met de gruwelijke lans doorstoken moest worden?

O zoet Hart van Jezus, o getrouw Hart van Jezus!

O liefderijk Hart van Jezus!

O beminnelijk Hart van mijn Heiland! hoe zijt Gij gewond!

Waarlijk hieraan kan men zien hoe Gij ons bemint en hoever Gij uw liefde voor ons drijft, want zelfs na uw dood hebt Gij, om zo te spreken voor ons nog willen lijden!

Hoe goed hebt Gij het altijd met de mensen gemeend!

Hoeveel hebt Gij voor hun verlossing en Heil willen lijden.

Hoeveel en grote droefheden hebt Gij uw leven lang op aarde doorstaan, hoeveel lijden verduurd.

Hoe voortdurend hebben de Joden uw Hart met hun ondank doorboord.

Hoeveel steken heeft uw langzaam sterven in de wreedste folteringen U toegebracht!

Hoe heeft het geweld van uw liefde en lijden U gebroken.

Uit liefde tot ons en onze zaligheid hebt Gij dat alles geleden.

Door de speerstoet in uw zijde te ondergaan, hebt Gij uw liefde en trouw jegens ons willen bewijzen!

Wie wenst U niet weer te beminnen, o liefdevol Hart?

Wie wenst U niet getrouw te zijn, o zeer getrouw Hart.

Ja, ik verlang, o zeer liefhebbend Hart,

U met serafijnse wederliefde te beminnen.

Ik bemin U, o beminnelijk Hart!

Ik smaak U, o allerzoetst Hart!

Ik geniet U, o honingvloeiend Hart.

Is het Hart van Jezus wel iets anders dan een Hart vol goedheid en mildheid?

Vernietig derhalve, o Jezus, ter wille van de liefde van uw Hart, de slechtheid en liefdeloosheid van mijn hart en neem er uit weg alles wat boos, hoogmoedig, gierig, nijdig, afgunstig, toornig, genotzuchtig, wraakgierig, zinnelijk, traag en onoprecht is en geef mij hiervoor een vroom, deemoedig, mild, kuis, geduldig, verstorven, ijverig en trouw hart.

**O rein Hart van Jezus, heilig mij!
o almachtig Hart, versterk mij,
o brandend Hart, ontvlam mij.**

Wees gegroet, wees aanbeden, o liefhebbend en beminnelijk Hart, met de diepe wonde, ik nader tot U met de verschuldigde eerbied en ontstoken in brandende wederliefde kus ik U van harte, oprecht en vurig, U tevens dringend smekend al mijn zielewonden te genezen.

Uit U, genadenrijke wonde, kome de genade van Gods barmhartigheid over mij!

O troostrijke wonde, maak mij in droefheid aan uw goddelijke vertroosting deelachtig!

U beveel ik de zorg aan voor mijn lichaam en ziel.

In U offer ik aan God alle arbeid op en moeite.

In U vertrouw ik Hem mijn leven en sterven toe.

In U sluit ik mij op als in een schuil- en woonplaats.

Ik verberg en verschans mij in U tegen alle aanvechtingen en hinderlagen van de vijand.

O kostbaar water, gevloeid uit die wonde, was uit mijn ziel alle vlekken, o roodgekleurd Hartebloed, ontvlam mijn hart van goddelijke liefde.

Hemelse Vader, ik offer U Jezus' heilige zijde-wonde, het heilig water en bloed die er uit vloeiden.

Mogen de volmaaktheden van dat Hart, zijn kinderlijke godsverering mijn zondigheid vernietigen, mijn kwaad ongedaan maken en mij voortaan met liefde en ijver vervullen!

1965.

De H. Maagd en haar vriendinnen, die hun blikken onafgewend op Jezus gevestigd hadden, aanzagen met angst de onverwachte handeling van die man. Als hij nu Jezus' zijde doorboorde, ontrukte hun de stoot van zijn lans een smartelijke angstkreet, terwijl zij naar het kruis toesnelden.

Hier voelde Maria, als had de lans van Kassius haar eigen hart doorboord, het snijdende ijzer dwars door haar hart gaan en zij zonk bewusteloos neer in de armen van haar vriendinnen. (Maria leed alles mee, gelijk hedendaags nog de gestigmatiseerden). Doch Kassius sprong, na de lanssteek, van zijn paard en beleed de Heer; zijn ziel was vol jubel. Op de knieën liggend loofde en verheerlijkte hij God, want hij geloofde en was inwendig verlicht en zag nu ook goed en klaar met de ogen van zijn lichaam; deze waren genezen en de ogen van zijn ziel geopend.

Op hetzelfde ogenblik waren allen van eerbied doordrongen bij het zien van het bloed van de Verlosser, dat schuimend en met water vermengd in een holte op de rotsbodem aan de voet van het kruis samengevloeid was¹⁵³.

¹⁵³ In een holte van de steen vloeiden het bloed en het water samen. –

In nr. 1964 heeft K. gezegd: "Uit de wonde sprong een stroom van water en bloed". Water en bloed schijnen wel gescheiden uit de wonde gestroomd te zijn.

Keulers tekent hierbij aan: "Dit wekt sterk de indruk dat beide vloeistoffen onderscheiden uit Jezus' zijde vloeiden. Men vraagt zich immers af hoe de Evangelist met zoveel zekerheid van bloed en water had kunnen spreken, indien beide slechts een mengsel hadden gevormd.

De wijze waarop Joannes dit beklemtoont, wijst er op dat hij dit verschijnsel als een wonder beschouwt en er een symbolische betekenis in heeft gezien."

Het doopsel en de eucharistie zijn er immers door verzinnebeeld.

- Uit het water van de doop wordt de Kerk geboren.

Kassius, Maria en de H. Vrouwen en Joannes verzamelden zo zorgvuldig mogelijk dit bloed en water in drinkschalen en flessen¹⁵⁴, en droogden daarna de kuil en de bodem met linnen doeken op¹⁵⁵.

- Met de H. Eucharistie wordt ze gevoed en in leven gehouden.

¹⁵⁴ Zij verzamelden het bloed in flessen. – Heilig-bloedfragmenten met aarde vermengd of er in opgeslorpt, worden gesignaleerd als vereerd op meerdere plaatsen.

In een levensschets van de H. Magdalena in Petits Boll. T. 8, 22 juli lezen wij: "Zelfs neemt men aan dat Magdalena aan de voet van het kruis een weinig aarde, dat zij met het bloed van Jezus doordrenkt zag, in een flesje verzamelde. Dit bewaarde zij sindsdien als een onvergelijklijk kostbare relikwie."

Sommige schrijvers beweren, zo lezen wij in hetzelfde werk, T. 16, blz. 109, "dat de H. Maagd bij dezelfde gelegenheid een deel van het water en het bloed, dat uit de zijde van haar Zoon vloeide, in een vaas opving en ook ander bloed bemachtigde, dat uit dezelfde zijde en uit handen en voeten ten gronde gevloeid en met stof en aarde vermengd was."

Nog lees ik bij Dubois: "Men vindt op sommige plaatsen relikwieën van het H. Bloed; ze komen voort van het bloed dat uit de zijdewonde van de Zaligmaker vloeide en door Joannes en de H. Maagd aan de voet van het kruis opgevangen of verzameld werd, of ook van het bloed dat uit zijn wonden weggewassen werd."

De stad Mantua in Italië bezit, naar het zeggen van K.E., zulk een relikwie; ze is afkomstig van Longinus zelf.

Longinus is de latere naam van Kassius en hij zinspeelt op zijn daad van Jezus' Hartdoorboring. Lans of spies betekent immers in het Grieks 'LONGE' en van dit woord komt de naam Longinus voort.

¹⁵⁵ Bij deze woorden tekende Brentano in nota aan:

De zienster zegde ook nog: "Kassius, gedoopt onder de naam Longinus, predikte Christus later als diaken en droeg overal van dat bloed met zich mee; het was droog geworden en men vond ervan terug in zijn graf in Italië in een plaats niet ver van de stad waar de H. Klara geleefd heeft. Er ligt een groen meer met een eiland bij die stad. Zijn lichaam zal wel naar daar overgebracht zijn."

Kassius was een ander mens geworden. Hij had het gebruik van zijn ogen volkomen teruggekregen en was diep geschokt en verootmoedigd. Ook de aanwezige soldaten waren diep onder de indruk van het wonder dat aan hun hoofdman geschied was en zij volgden hem na in zijn geloof: zij vielen eveneens op hun knieën, sloegen zich op de borst en beleden hun geloof in Jezus.

Het bloed en water stroomde overvloedig uit de wijd geopende rechterzijde van de Heer en viel schuimend in de holte van een reïne rotssteen; met de grootste ontroering schepten de H. Vrouwen het op en Maria en Magdalena vermengden er hun tranen mee.

De zienster, zo vervolgt Brentano, schijnt Mantua te bedoelen, waar zulk een traditie bestaat, doch welke van de verschillende Klara's bedoeld is, weet ik niet te zeggen."

Er ligt een groen meer met een eiland bij de stad, zegt K.

Misschien is het juister te zeggen met de Dictionnaire de Géographie universelle (1837): "Mantua is gelegen IN een meer, gevormd door de Mincio-rivier en moerassen; men kan het slechts over 2 ophaalbruggen bereiken",

en met Baedeker: "Het is omgeven door 3 meren:

- het Bovenmeer ten noordwesten,
- het Middenmeer ten noordoosten,
- het Benedenmeer ten oosten, en is ten zuidwesten ingesloten door moerassen."

Dus schijnt Mantua zelf een eiland te zijn of op een eiland te liggen.

"Mantua, las ik elders, beroemt er zich op met het lichaam van Longinus ook enige druppelen van Jezus' bloed te bezitten, verzameld door de heilige zelf, die Jezus' zijde doorstoken had.

Het reliekschrijf met dat bloed, waarop Longinus afgebeeld is, vormt de beeldenaar van verscheidene oude muntstukken van Mantua.

De ontdekking van deze relikwie in de 9^e eeuw had tot gevolg dat Mantua tot bisschopsstad werd uitgeroepen. "Mantua is in strategisch, cultureel, industrieel, commercieel, godsdienstig en kunstopzicht een beroemde stad geweest en is dit nog (cfr. Baedeker, l'Italie, 68).

Ze ligt tussen Milaan en Padua.

De beulen die middelerwijl kennis gekregen hadden van Pilatus' verbod om de beenderen van Jezus' lichaam te breken, dewijl het aan Jozef van Arimatea ter begrafenis afgestaan was, keerden niet meer op Golgota terug.

1966.

De lans van Kassius bestond uit verschillende delen, die samengevoegd waren¹⁵⁶.

(Voor de beperkte betekenis van uitdrukkingen als 'verschillende' bij K. zie VOORREDE, fasc. 9, nota 5).

Niet uiteengeschoven geleek die lans op een dikke staf van slechts middelmatige lengte. Het ijzer waarmee het Hart van Jezus doorboord werd, was een blad in de vorm van een peer (of hart, zoals op een kaartspel). Wanneer men de lans gebruikte, werd er boven op het blad nog een scherpe pin gestoken en beneden 2 beweegbare, snijdende, kromme messen uitgetrokken.

Wat ik nu verteld heb, geschiedde bij het kruis van Jezus, even na 4 uur, terwijl Nikodemus en Jozef van Arimatea de nodige inkopen deden en alle voorbereidselen troffen tot de graflegging van Christus.

Toen nu de vrienden van Jezus op Golgota en Jozef van Arimatea's bedienden, die het graf kwamen reinigen, vernomen hadden dat Jozef met Pilatus' toestemming het lichaam van Jezus van het kruis wilde afnemen om het in zijn eigen graf ter aarde te bestellen, begaf zich Joannes met de H. Vrouwen, aanstonds in de stad op de berg Sion, om aan de H. Maagd de allernodigste rust en verkwikking te bezorgen en tevens om daar nog het een en ander voor de ter-aarde-bestelling te halen. De H. Maagd had trouwens een klein verblijf in de bijgebouwen van het Cenakel (namelijk,

¹⁵⁶ Lans van Kassius. – In de 7^e eeuw was deze lans nog bewaard te Jeruzalem, naar het zeggen van Arkulfus, in een zuilengang van de Konstantijnse basiliek. De schacht bestond uit 2 delen. Met het blad en de messen zouden dit reeds 'verschillende' delen zijn.

zoals wij zagen: rechts van de poort die naar het binnenplein leidde). Zij gingen niet door de naaste stadspoort (of Efraïm- of Kalvariepoort) in de stad, maar door een poort meer zuidelijk, nl. de poort die naar Bethlehem leidt. De naaste poort (van Efraïm) werd gesloten gehouden en was van binnen bezet door de soldaten, die de Farizeeën aan Pilatus gevraagd hadden, toen een oproer onder het volk dreigde uit te breken (cfr. fasc. 31, nr. 1944).

Enige topografische bijzonderheden over het oude Jeruzalem.

1967.

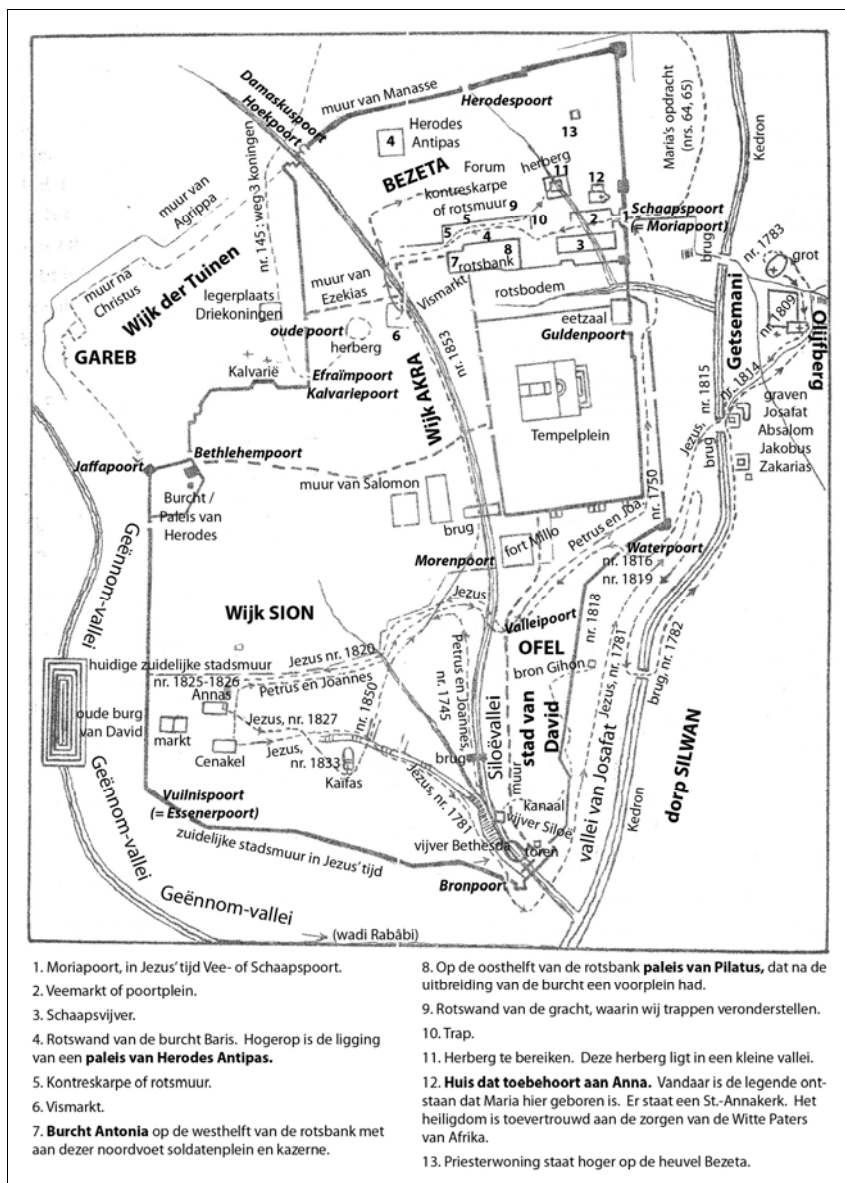
De zieneres deelde niet zelden bijzonderheden mee betreffende de ligging van plaatsen en daalde daarbij soms in zoveel bijzonderheden af, dat het niet altijd mogelijk was haar te volgen of alles te begrijpen.

Op haar ziekbed vast gekluisterd, keek of keerde zij zich links en rechts, wees met de hand in de richting der plaatsen, terwijl zijzelf alles in de geest aanschouwde en meende dat wij zagen wat zij zag. Voor de schrijver was niets zo gemakkelijk als de een of andere richting met een andere te verwarren.

Toch zijn in deze paragraaf een aantal gegevens verzameld, die zij verscheidene malen met slechts geringe onderlinge afwijkingen in haar verhalen heeft vermeld. Ook Kalvarië en zijn omgeving met het H. Graf beschreef zij nauwkeurig.

Hier volgen deze beschrijvingen. Voor de lezer die alles aandachtig tot hiertoe heeft gelezen en dus Jeruzalem een weinig kent, brengt K.'s beschrijving praktisch geen moeilijkheden mee. Hij kent reeds al de genoemde plaatsen.

Hij doet nochtans goed het stadsplan van Jeruzalem voor ogen te houden op grote kaart 3.

Plaatselijke bijzonderheden.

Aan de oostkant van Jeruzalem leidt de eerste poort ten zuiden van de zuidoosthoek van de tempel (Tempelplein) (de Waterpoort) naar de stadswijk Ofel. De poort die ten noorden van de tempel (of Tempelplein) het dichtst bij zijn noordoosthoek ligt, is de Schaapspoort. Tussen deze beide poorten werd, nog niet zolang geleden (nog bij Christus' leven), een derde poort aangebracht (het ligt voor de hand: in de stadsmuur die Ofel insloot). Deze nieuwe poort leidt naar een paar straten, die boven elkaar, (de ene hoger dan de andere) naast de oostzijde van de Tempelberg of het Tempelplein lopen.

De Tempelberg (wijk: Oostelijk Ofel, aan de voet van de Tempelberg) wordt meest bewoond door steenhouwers en andere werklieden. Hun huizen leunen tegen de grondmuren van het Tempelplein aan. De meeste huizen in de beide straten zijn het eigendom van Nikodemus, die ze heeft laten bouwen. De steenarbeiders die er wonen, betalen hem huur of werken daarvoor een zeker aantal uren voor hem, want ze zijn in dienst bij hem of bij zijn vriend Jozef van Arimatea, die in zijn geboortestreek ruime steengroeven bezit en in natuursteen handel drijft (zie fasc. 29, commentaar na nr. 1749).

Vóór korte tijd heeft Nikodemus een nieuwe, schone poort laten bouwen, welke toegang tot die straten verleent.

Men noemde ze nu de Moriapoort (daar dikwijls de Moriaberg met de Tempelberg vereenzelvigd werd en nog wordt).

Jezus trok op Palmendag als eerste erdoor; ze was zojuist voltooid; (Hij kwam dan door de Gulden Poort op het Tempelplein).

Hij trok de heilige stad binnen door de nieuwe poort, waar nog niemand doorgestaan was, juist gelijk Hij kort daarop ter aarde

besteld werd in het nieuwe graf van Jozef van Arimatea, waarin nog niemand gelegen had¹⁵⁷.

In later tijden werd de Moriapoort dichtgemetseld en ontstond de legende dat de christenen weer eenmaal door deze poort in de stad zouden dringen om er zich van meester te maken.

Nog heden bestaat in die omgeving een toegemetselde poort die door de Turken (en ook in het algemeen spraakgebruik) de ‘Gulden Poort’ genoemd wordt.

1968.

De rechte weg die van de Schaapspoort naar het westen loopt, zou ons brengen, indien wij door alle muren heen konden (en wat meer de zuidwestrichting volgden), tussen de noordwesthoek van de Sionberg en tussen Kalvarië middendoor. De afstand van die poort naar Golgota bedraagt in de rechte lijn wel drie kwartier. Van het paleis van Pilatus naar Golgota is het in de rechte lijn zowat vijf halve kwartiers (overdreven).

¹⁵⁷ Waar nog niemand doorgestaan was, een nieuw graf waarin nog niemand gelegen had. – Het evangelie beklemtoont eveneens dat nog niemand op de ezelin gezeten had, welke Jezus bereed bij zijn plechtige intocht in Jeruzalem. Dus hebben deze bijzonderheden een betekenis.

De 2 gevallen uit het Evangelie manen ons ook aan om deze mededeling van K. ernstig te nemen.

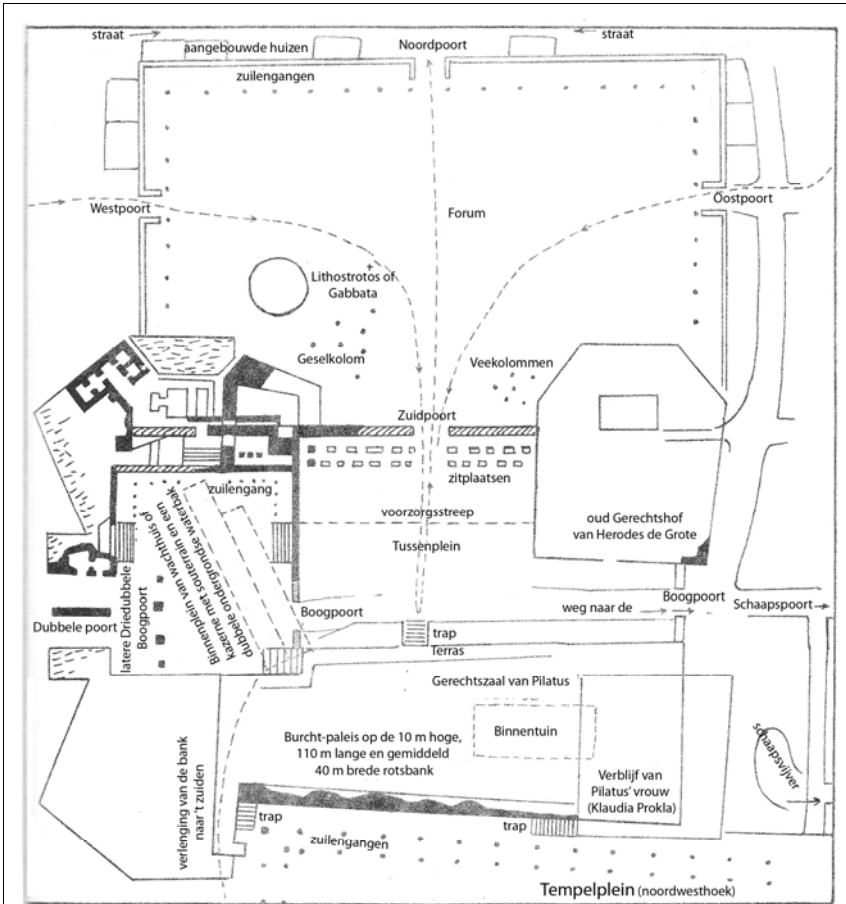
Jezus' intocht beschrijvend, merkt D. Rops op dat de intocht een zeer plechtige en diepzinnige gebeurtenis in Jezus' leven was: "Hieruit blijkt het religieus karakter van Jezus' handeling en bedoeling".

Volgens de opvatting van de ouden was iets dat reeds tot een profaan gebruik had gediend, minder geschikt om een gewijde taak te vervullen (cfr. Num. 19, 2; Deut. 15, 19; 21, 3; 1, Sam. 6, 7, geciteerd in Jezus, blz. 336).

Wat K. hier over een nieuwe poort, waar Jezus als eerste doortrok, beweert, zal dus wel niet uit de lucht gegrepen zijn.

Aan deze poort, later toegemetseld, werd een legende verbonden. Deze legende ging later over op de thans eveneens toegemetselde Gulden Poort, die de bijgelovige mohammedanen nog altijd aan deze legende herinnert, aan welke zij geloven.

De burcht Antonia ligt op de noordwesthoek van de Tempelberg op een vooruitspringende (en hoog boven de grond uitstekende) rots. Als men zich van Pilatus' paleis (op het oostelijk gedeelte van de rotsbank met eventueel nog een paar gebouwen aan de oostvoet van de rotsbank) westwaarts links door de Boogpoort begeeft, heeft men (een deel van) de burcht aan zijn linkerzijde.

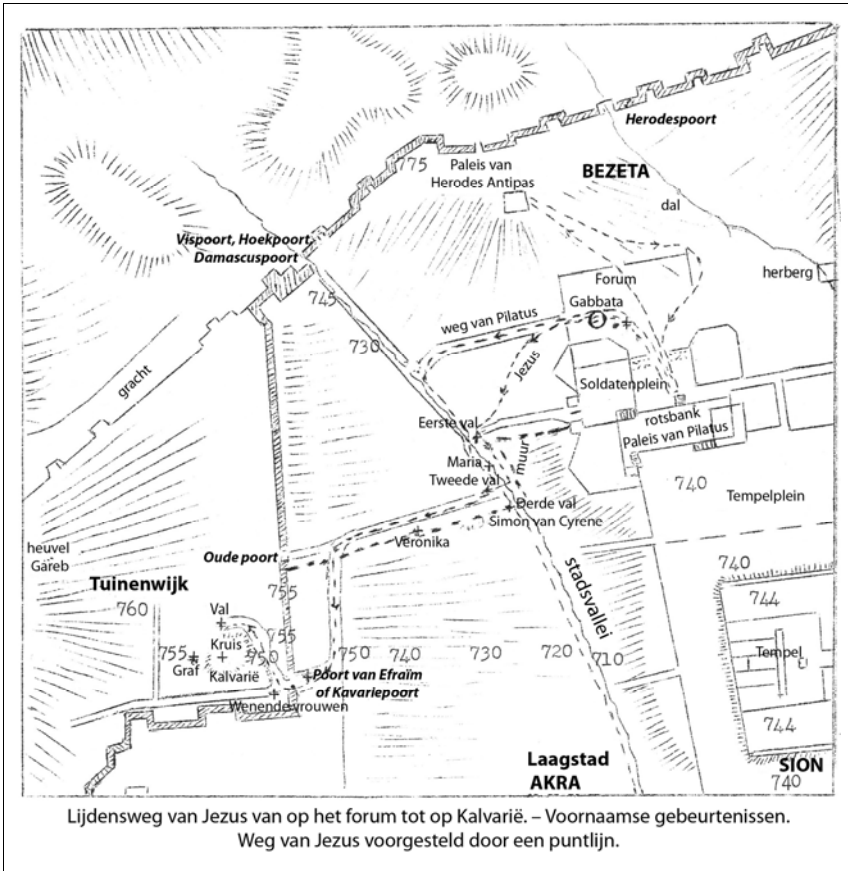

Pretorium – Paleis van Pilatus – Antonia-burcht van Herodes de Grote.

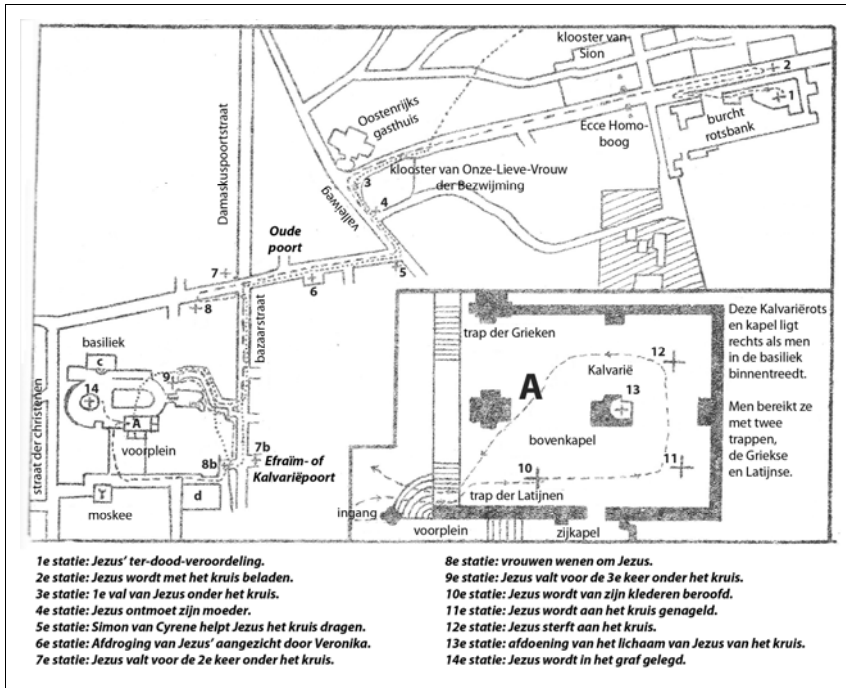
Beeld van Antonia-burcht en paleis van Pilatus, bekomen door een verbinding van de gegevens der archeologie met die van Anna Katarina Emmerick.

Op een muur van deze burcht (boven op de rotsbank) is er een hoog terras (fasc. 30, nr. 1855 en schets hiervoor), vanwaar men het forum overziet. Vanop dit terras doet Pilatus afkondigingen voor het volk. Zo maakt hij van daar nieuwe wetten bekend.

Op zijn kruisweg binnen de stad had Jezus de Kalvarieberg soms aan zijn rechterzijde. (Zijn weg liep een paar keren een heel eind ver naar het zuiden, zie nr. 1906, ev.).

Jezus' weg leidde door de poort van een binnenmuur (nl. de stadspoort in de muur van Ezekias, in het stadsdal, op het punt waar nu de 5^e kruiswegstatie: Simon van Cyrene, is).

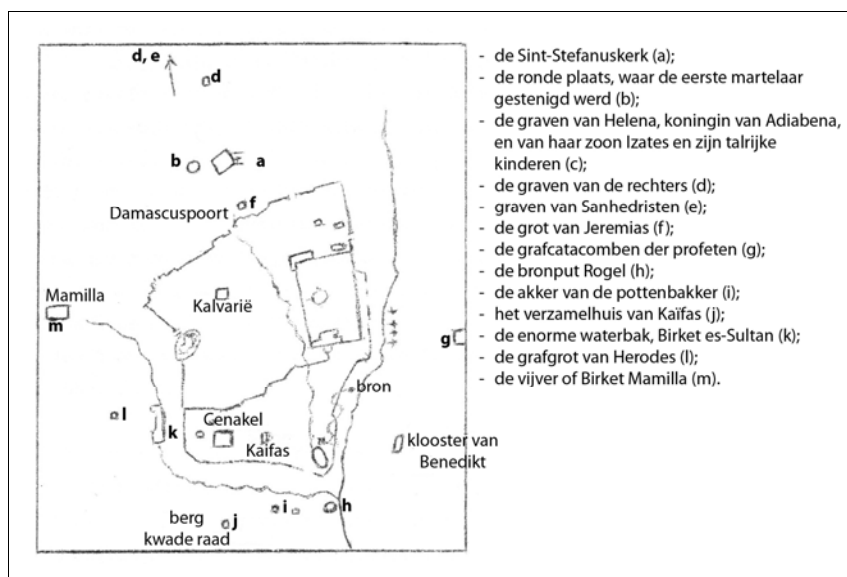
Uit deze poort loopt de weg in de richting van Sion, die een zeer hooggelegen stadswijk is.

Buiten die muur ligt, naar het westen toe een wijk, waar meer tuinen dan huizen zijn. Ook zijn hier (in de Tuinenwijk) naar de buitenkant van de stadsmuur toe, schone graven met sierlijke ingangen, hetzij gemetseld, hetzij kunstig behouwen (= door houwen / hakken tot het gebruik geschikt maken; bewerken door het toebrengen van slagen met een zwaar, snijdend instrument) en boven die grafsteden strekken zich aangename tuintjes uit (zoals boven Jezus' graf).

In de buurt (doch meer naar het noorden, naar de Hoekpoort toe), ligt het herenhuis dat Lazarus te Jeruzalem bezit en ook tot dit huis behoren mooie tuinen, die zich uitstrekken tot tegen de stadsmuur in de nabijheid van de Hoekpoort, waar deze muur, zich naar het zuiden wendend, de westelijke buitenmuur vormt. Naast de grote stadspoort is in die stadsmuur een privaat poortje aangebracht, als ik het goed voorheb, dat tot die tuinen toegang verleent. Met Lazarus' toestemming zijn Jezus en de zijnen niet zelden daarlangs de stad in- en uitgegaan.

1969.

Die grote poort bij de noordwesthoek leidt in de richting van Betsoer (Betsoer 1, nu Beit-Soeriq, 10 km ten noordwesten van Jeruzalem); het is meer noordelijk gelegen dan Emmaüs en Joppe. Ten noorden van de buitenmuur van de stad (muur van Manasse) liggen meerdere graven van koningen (nl. de koningsgraven, aangelegd door Helena, koningin van Adiabene, zie fasc. 8, deel 'Jeruzalem', I. Enige tot nog toe niet genoemde monumenten rondom de stad).

Dat westelijk, nog niet zo dicht bewoonde stadsdeel, is het laagste (althans in zijn oostelijke helft). Het daalt naar de stadsmuur toe af en in de nabijheid van de muur stijgt het dan weer een weinig en vormt zo een glooiing die met mooie tuinen en ook met wijngaarden bedekt is. Achter deze muur binnen in de stad, loopt een brede straatweg, die hier en daar berijdbaar is. Van deze weg uit lopen korte dwarswegen naar de muren en torens. Deze laatste hebben niet, zoals onze torens, trappen van binnen, doch van buiten.

Aan de overkant van de muur, buiten de stad, daalt de bodem naar het (kleine) dal, zodat de muur, die deze lage stadswijk omgeeft, als op de rug van een hoge wal loopt (zie schets).

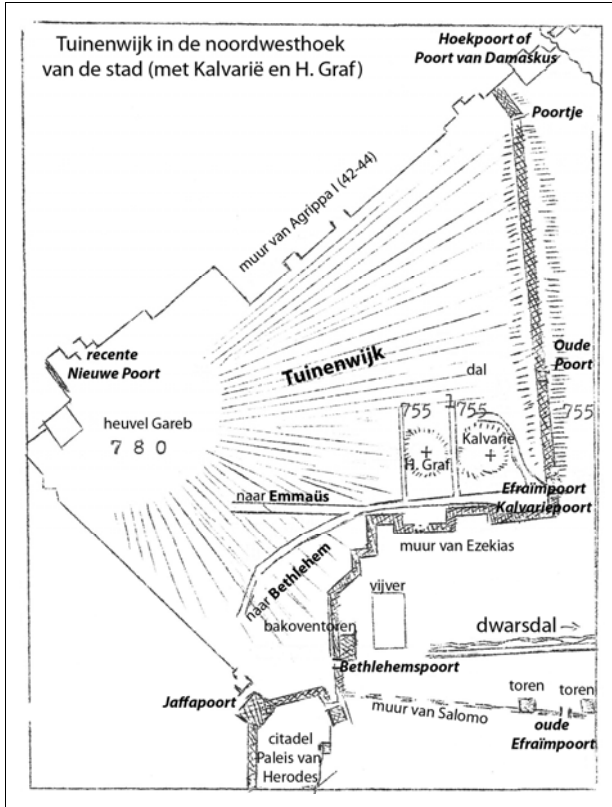
Ook op de helling buiten de stadsmuur zijn, zoals reeds gezegd, nog tuinen en wijngaarden. De kruisweg liep niet door de tuinen zelf van de stad; ze lagen aan Jezus' rechterhand en reeds noordwaarts (of zelfs noordwestwaarts), toen Jezus aan het einde van zijn weg gekomen was (even buiten de stadsmuur).

Simon van Cyrene, die Jezus op zijn weg ontmoette, kwam uit die Tuinenwijk.

1970.

De poort waardoor Jezus uit de stad geleid werd, ziet niet recht naar het westen, maar naar het zuidwesten, waar de zon staat om 4 uur in de namiddag (waaruit volgt, dat de stadsmuur zelf niet vertikaal naar het zuiden, maar een weinig naar het zuidoosten liep).

De stadsmuur, ter linkerzijde van de poort, wanneer men deze verlaat, loopt over een kleine afstand (± 100 m ver) naar het zuiden en maakt daarna een sterke draai naar het westen, om, na een heel eind ver in die richting gelopen te zijn, weer naar het zuiden te draaien en zo Sion te omsluiten.

Wanneer men de Kalvariëpoort uitgaat, ligt in dezelfde linkerrichting, naar Sion toe, een machtige toren als een vesting¹⁵⁸. Eveneens links van de Kalvariëpoort ligt zeer dicht

¹⁵⁸ Machtige toren als een vesting. – Het ligt voor de hand dat wij hier te doen hebben met de bakkoventoren uit Nehem. 3, 11 en 12, 38; hij moest oprijzen in de nabijheid van de Bethlehemstoren. Ook zijn de resten van 2

een andere poort (nl. de Bethlehempoot, zowat 100 m ten oosten van de plaats waar zich nu de Jaffapoort bevindt).

De Kalvarie- en Bethlehempoot liggen van alle stadspoorten wel het dichtst bij elkaar; hun afstand is niet groter dan die tussen de burgpoort en de Lüdinghauserpoort hier in Dülmen.

(Volgens een kaart van Dülmen kan die afstand geschat worden op 300 m en dit is ook ongeveer de afstand tussen de 2 nabije poorten in Jeruzalem).

Uit de nabije poort (van Bethlehem) leidt de weg westwaarts in het dal. (Hogerop heeft Katarina het genoemd: ‘dal van Gihon’, zie nr. 1917, voetnoot 113; het is de bovenloop van het Geënnomdal, dat zich spoedig naar het oosten wendt langs de zuidkant van Jeruzalem). Dan slaat de weg links af meer in zuidelijke richting naar Bethlehem toe.

Buiten de Kalvariepoort, waardoor Jezus uit de stad geleid werd, scheidt zich aanstonds een weg af, die rechts in noordelijke richting loopt en weldra met een westwaartse wending Kalvarië

torens teruggevonden een 300-tal meters ten zuiden van Kalvarië in het stuk muur dat liep van west naar oost, nl. uit de buurt der huidige Jaffapoort oostwaarts tot tegen de tempelpleinmuur.

In geval ze in Jezus' tijd nog bestonden, waren ze links zichtbaar voor wie uit de Efraïmpoort kwam. Deze muur en torens hadden behoord tot de eerste stadsmuur van Salomo; zie grote kaart 3 en schets hierbij.

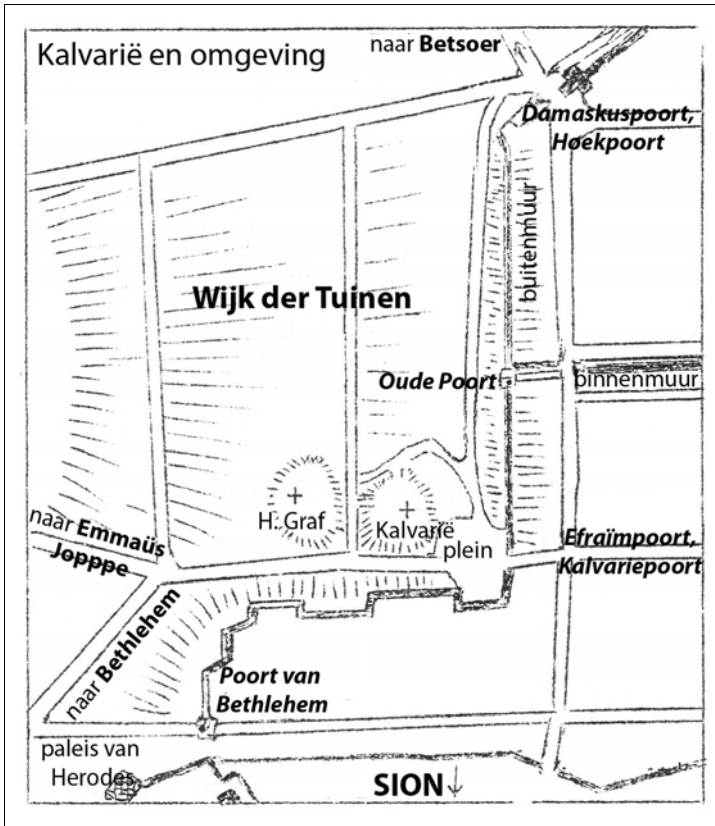
In deze muur, die over een lengte van 120 m teruggevonden werd, lag ook de ‘OUDE’ Efraïmpoort en aan de voet van een der 2 vermelde torens was in de muren ook een sluippoort, waardoor men in de noordelijke dwarsvallei kon afdalen.

Katarina noemt zo'n kleine poort als gelegen nabij de Hoekpoort; zij zal er nog een aanduiden bij de Kalvariepoort en uit de archeologie kennen wij een sluippoortje 100 m ten oosten van de Bronpoort bij de Siloë- of de Bethesdavijver. Ook op dit punt is Katarina dus betrouwbaar.

Zulk een sluippoort diende om in en uit de stad te geraken op uren en tijden dat de grote stadspoorten gesloten waren, of om tijdens belegeringen mondbehoefte binnen te smokkelen of onopgemerkt uit de stad te vluchten.

bereikt. De oostelijke helling van deze heuvel is is, naar de kant van de stad toe, zeer steil, maar de westelijke is zacht.

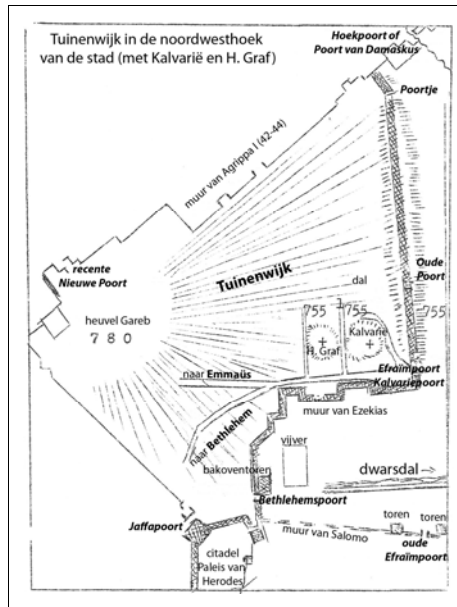
Vorbij Kalvarië naar het westen volgt het oog een eind ver de weg naar Emmaüs (cfr. schets hierna) en daar ligt naast de weg een weide, waar ik Lukas planten zag verzamelen, toen hij de dag na de Verrijzenis, samen met Kleofas, naar Emmaüs ging en de Heer zich onderweg bij hen voegde (dit wordt later verteld).

Jezus hing aan het kruis met zijn aangezicht gericht naar het noordwesten, nl. naar waar de zon zit om 10 uur in de avond. Het hoofd rechts draaiend kon Hij iets van de tempel en de

Antoniaburcht zien. (Dit gezegde wordt door een blik op het stadsplan duidelijk). De helling die ten oosten en ten noorden (of noordoosten) van de Kalvarieberg naar de stadsmuur opstijgt, is bedekt met tuinen, graven en wijngaarden (wat Katarina reeds tweemaal zegde). Aan de noordelijke voet van de Kalvarieberg, na het drama van Golgota, werd het kruis in de grond gestopt.

Ten noordoosten voorbij de plaats van de terugvinding van het kruis, zijn ook schone terrassen die met wijnstokken begroeid zijn. Kijkt men van de plaats waar het kruis opgericht was, in zuidelijke richting, dan ziet men onder de burcht van David weg het gerechtshuis van Kaïfas (op de oosthelling van de Sionberg)¹⁵⁹.

¹⁵⁹ Ten noorden van Kalvarië werd het kruis in de grond gestopt. – Wellicht voorlopig, omdat de sabbat aanstaande was, met het doel het in daarna in een veiliger plaats te verbergen. Anders zou dit gezegde in strijd zijn met een ernstige traditie, volgens welke het ware kruis van Jezus teruggevonden werd in een diepe grot ten oosten van Kalvarië, nl. in de verste zuidoosthoek van de ondergrondse kapel van de H. Helena.

Nog meer bijzonderheden over de omgeving van Kalvarië.

De voorgaande bijzonderheden ons door Katarina over dit onderwerp meegedeeld zijn wel niet verbluffend of zeer verrassend, daar wij het meeste ook uit de Bijbel, de topografie en archeologie kunnen te weten komen, maar ze zijn toch verbluffend in deze zin dat dit alles meegedeeld en bevestigd wordt door iemand die het alleen uit haar visioenen kon weten en bovendien geregeld in een doodzieke toestand verkeerde. Aan dit laatste en andere verstrooiende omstandigheden zijn sommige onnauwkeurigheden van weinig belang toe te schrijven.

Haar kennis van heel het H. Land, die ze krijgt naar gelang ze Jezus' leven beschouwt, is een waar en groot mirakel te noemen. Het gaat de menselijke krachten en mogelijkheden te boven, is waarneembaar en kan alleen door God teweeggebracht worden. Welke andere wonderen zouden er nog wel nodig zijn om tot haar zaligverklaring te kunnen overgaan? Maar het domme mensenverstand is onbevredigbaar.

Om deze aflevering van Emmanuel te sluiten, verlengen wij nog even de beschrijving van Kalvarië en omgeving. Alles zal een inleiding en voorbereiding vormen voor de volgende verhalen van Jezus' afdoening van het kruis en zijn begrafenis.

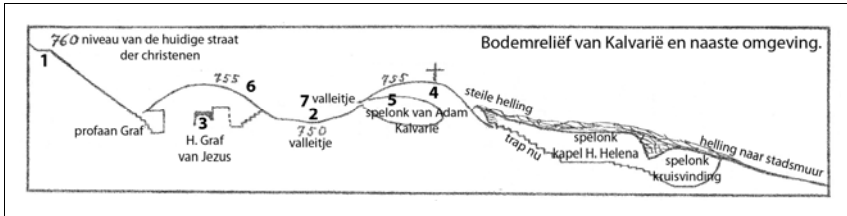
Deze zullen het begin vormen van het vierde en laatste passienummer en gevolgd worden door de zo heerlijke verrijzenis- en verschijningsverhalen. Samen zal dit alles nog een aanzienlijk fascikel vormen.

In de nu volgende beschrijving zullen wel enige herhalingen voorkomen, doch hoe beter wij met de plaatselijke omstandigheden vertrouwd zijn, hoe meer voldoening wij aan de verhalen zullen beleven. Overigens is herhaling de moeder van geslaagde studiën.

De plaats van Jezus' dood was gelegen buiten de stad (Joa. 19, 17; Hebr. 13, 12), in een hoek door 2 buitenste stadsmuren gevormd. Door de uitbreiding van de stad en inlijving van de Tuinenwijk bij de stad een tiental jaren na Jezus' dood, tussen 42 en 44 kwam deze plaats binnen

de stad te liggen. Vóór deze uitbreiding liep de stadsmuur zowel ten zuiden als ten oosten van Kalvarië op een afstand van ongeveer 100 m voorbij de strafheuvel.

Het kruisigings- en begravingsterrein zag er zó uit: daar lagen tegenover elkaar 2 miniatuurheuvels van 5 m hoog boven de omgevende bodem. De oostelijke was Kalvarië (zie schets hieronder);

de westelijke een graftumulus (tumulus = aarden grafheuvel = ruimte bedekt met een aarden heuvel en een ingang) dezelfde hoogte met een tuin er omheen en er op (Joa. 19, 41).

Tussen beide hoogten liep een kleine ondiepe, van noord naar zuid gerichte vallei, waardoor ook een pad liep: *un pli de terrain s'étendait du nord au sud entre deux petites collines rocheuses; ce pli ou vallonnement s'accroissait au N-O.*" (cfr. D.B. Sépulchre, c. 1655; Guide, 113).

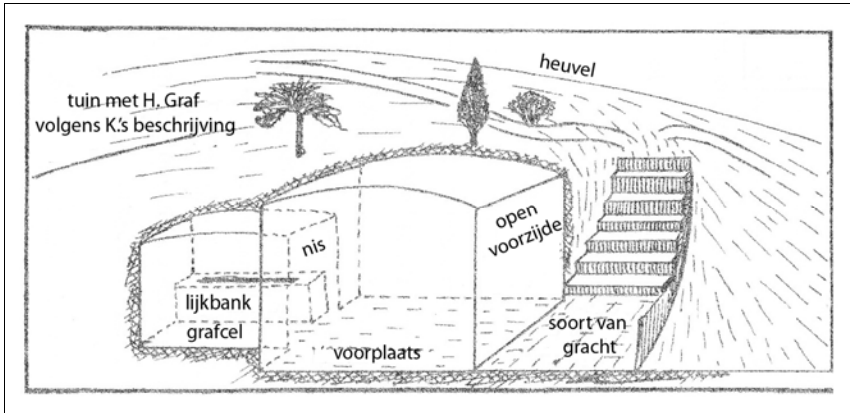
De westelijke helling van Kalvarië had een stijging van 5 m voor een afstand van 16-18-20 m; de oost-helling van de H. Grafheuvel verhief zich eveneens ongeveer 5 m over een gelijke afstand. De afstand tussen beide heuveltoppen was inderdaad ongeveer 40 m, dezelfde afstand die nu in de H. Grafbasiliek te Jeruzalem nog bestaat tussen beide heiligdommen: H. Graf en Kalvarië.

In iedere heuvel was een spelonk die naar elkander hun openingen hadden. In Kalvarië had men de spelonk van Adam. Later werd ze althans zo genaamd; in de westelijke heuvel was het graf van Jozef van Arimatea, terwijl aan de overkant ten westen een paar diepere graven gevonden werden, waarvan men veronderstelt dat ze aan zijn ouders of voorouders toebehoord hadden.

Achter de laatste heuvel liep een tuinweg en vandaar liep de helling steil omhoog naar de heuvel Gareb en naar de plaats die 10 jaren later de

noordwesthoek van Jeruzalem zou zijn. Deze helling bereikt na een stijging over een kleine afstand bij de straat die thans ‘straat der christenen’ heet, een niveau van 10 m boven de kleine tussenvallei.

Volgens K.E. moest men, om bij de ingang van het graf te komen, uit de tuin die zich er omheen uitstreckte, met een trap in een diepte als in een soort gracht nederdalen (zie schets hieronder).

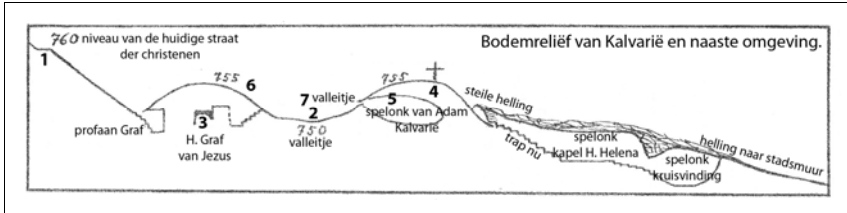

Boven deze gracht in de tuin was een stenen bank, zegt zij nog en dit laatste gegeven wordt bevestigd door Matteüs 27, 61, waar verhaald wordt hoe tijdens de begraving van Jezus 2 vrouwen tegenover het graf neergezeten waren.

Jezus' graf was volgens het gewone type ingericht, dat in Palestina overheersend was; meer bepaald in de Geënnomvallei ten zuiden van Jeruzalem, vindt men vele graven van dat soort: het bestond uit een voorkamer of vestibule met een kleiner grafcel in de achterwand. Zowel grafcel als voorkamer waren aan hun voorkant over de gehele breedte open. Vóór de kleiner cel kon een deur, eventueel een steen worden geplaatst, terwijl de opening van de vestibule met vlechtwerk gesloten werd.

De rechterhelft van de grafcel was ingenomen door een lijkbank, die met de rotswand uit één stuk bestond. De cel was kleiner dan de voorplaats, wat vanzelfsprekend is, en was eveneens aan de voorkant geheel open en de lijkbank uit de voorplaats zichtbaar.

De bodem van de grafruimte was, te oordelen naar het niveau van de tegenwoordige straat der christenen, ongeveer 5 m lager dan de tuin boven het graf en 10 m lager dan de straat der christenen (zie schets hieronder),

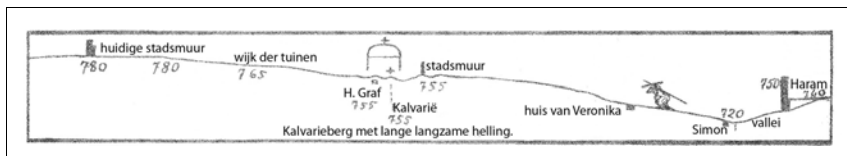
doch even hoog als de vloer van de tegenwoordige basiliek en als de oude tussenvallei.

Zowel volgens de archeologie als volgens K.E. had Kalvarië ten oosten een steiler helling dan ten westen, zodat hij ten oosten voor een uitgeputte, met een zwaar kruis beladen veroordeelde, onbeklimbaar was. Men ging er derhalve op aan de westkant of ook met een trap aan de noordkant.

Tussen de steile oostelijke Kalvariehelling en de stadsmuur liep van zuid naar noord een pad dat zich afgescheiden had van de weg die uit de Efraïmpoort westwaarts loopt. Links of zuidelijk van de laatste weg stijgt de bodem eveneens een weinig zuidwaarts naar de muur toe. Aan de westkant van de grafheuvel daalde een trap van het voorbijlopende en omringende pad naar de 2 profane graven van Jozefs voorouders. Deze graven worden door K.E. vermeld en hun bestaan is uit de archeologie gebleken.

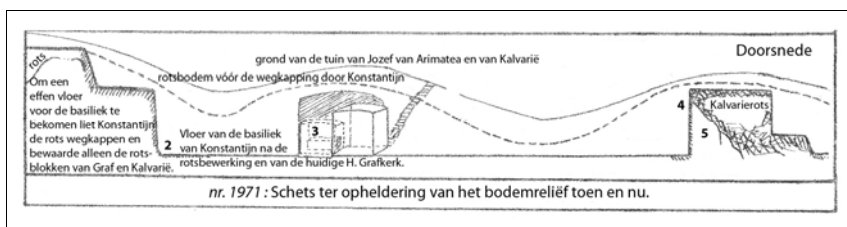
Van vorm geleken de 2 heuvels goed op elkaar. Ten oosten van het pad dat uit de Efraïmpoort noordwaarts liep, klom de bodem eveneens naar de stadsmuur omhoog, zodat deze muur op een verhoging of rug gebouwd was.

De algemene glooiing van de bodem in de 2 uitgestrekte wijken ten westen en ten oosten van Kalvarië is aangetoond op de schets hieronder.

Voor de bouw van de Konstantijnse basiliek werd onzeglijk veel rots weggehakt om een vlak terrein te bekomen voor het gebouwencomplex; men diepte de rotsbodem uit rondom het H. Graf en Kalvarië, die daardoor beide de vorm kregen van vierkante rotsblokken of reusachtige teerlingen met loodrechte wanden. Aan dit wegkappen van de rots is toe te schrijven dat het niveau van de straat der christenen ten westen van de basiliek 10 m hoger is dan de vloer van de kerk en deze er deemsterig of half donker door wordt. Werd hierin voorzien of verbetering aangebracht bij de vernieuwing van de kerk in de jaren 1967-1970? Dit hopen wij later nog te vernemen.

Bij dat weghouwen van rots werd helaas de vestibule van het H. Graf niet gespaard en bleef alleen de grafcel met de lijkbank behouden en overeind staan. Wat bij dat werk gebeurde, wat behouden bleef en verloren ging, kan men nagaan op schets hierna.

Het volgende fascikel zal beginnen met de beschrijving van het H. Graf die Katarina ons ervan geeft. Wij hopen er enige bijzonderheden aan toe te voegen om daarna Katarina's mooie verhalen te laten volgen.

Dit fascikel besluiten wij met nog de volgende bedenking.

Men zou de vraag kunnen stellen hoe men er toe gekomen is het kleine heuveltje van 5 m hoog, rondvormig als een schedel, een berg, de Kalvarieberg te noemen?

Vooreerst zij opgemerkt dat de H. Schrift de *locus Calvariae* of Kalvarieplaats niet als berg kwalificeert, hoewel zij gemakkelijk onbeduidende heuvels berg noemt, b.v. de berg Sion.

Reeds op grond van dit laatste wordt de naam berg gerechtvaardigd, maar ook door de topografie.

Wij vestigden er boven reeds de aandacht op. Wanneer men namelijk de kleine heuvel in verband brengt met de gehele oostelijke helling tot in de stadsvallei nabij de Tempelpleinmuren, dan blijkt dit een lange en lastige klimpartij te zijn voor een doorgemarteld mens met een enorm, zwaar kruis beladen.

De beklimming begon op een niveau van 720 m, terwijl Jezus op Kalvarië een peil van 755 m had bereikt. Het verschil is 35 m voor een afstand van \pm 400 m.
